שבועון לחברה
לתיירות ולרכב
גליון מס. 169
י"ט כסלו תשמ"ט, 28.11.88
אופנה: ג'ינס ומקטורן טייס
מדריך לזבל החיפושיות
אנשי הסלע בלב הג'ונגל
נשק: הגנה או התקפה
לעשות חאראקה ברשיון

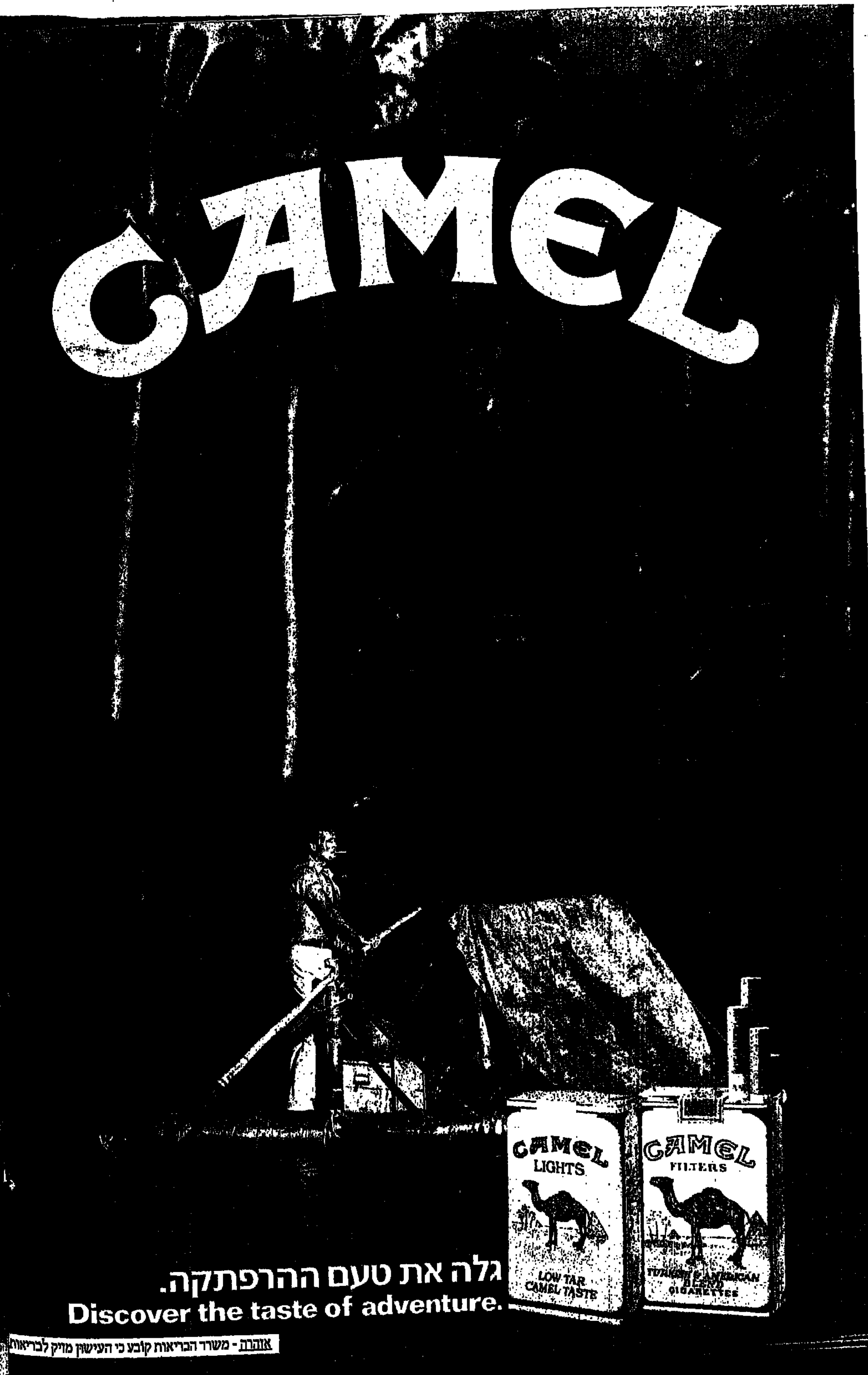
CAMEL
CAMEL LIGHTS
LOW TAR CAMEL TASTE
CAMEL FILTERS
גלה את טעם ההרפתקה.
Discover the taste of adventure.
אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

פיאט רגאטה. המספרים מדברים

פיאט רגאטה לא צריכה המלצות, מחמאות ותאורים מיוחדים. כי בפיאט רגאטה המספרים מדברים בעד עצמם כשאתה רוכש פיאט רגאטה, אתה רוכש גם מכונית טובה וגם עיסקה מצויינת כי עכשיו פיאט רגאטה במבצע. רגאטה **1600** סמ"ק החל מ - **26,803** ש"ח.

גם המספרים המכניים מרשימים ביותר. רוצה הוכחות? בבקשה. המספרים מדברים:

★ רגאטה היא בין המכוניות המהירות ביותר שיש היום. רגאטה **100 S.I.e** למשל, מזנקת מ־**0** עד **100** קמ"ש ב־**9.9** שניות. ובין מכוניות ה־**1600** סמ"ק היא המהירה מסוגה

★ מקדם גרר - לדגמי רגאטה מקדם גרר משופר - **0.35**. מקדם הגרר המשופר הזה והמכסים האיוטגרלים מביאים לצריכה חסכונית בדלק של קרוב ל־**19** ק"מ לליטר (**5** הילוכים). ובין השאר ב־**100S.I.e** (כ־**90** קמ"ש לפי תקן EEC)

★ הוצאות אחזקה נמוכות - בכל דגמי רגאטה מוצעים רווחי ניקוזים עליון או עליון נ פוג. יחד עם העמקת כמות המיפול החלפות שמן מנוע דווקא. כי אחרי **10,000** ק"מ מיפול שגרתי אחרי **20,000** ק"מ

★ תא מטען - לדגמי פיאט רגאטה תא מטען גדול במיוחד המגיע ל־**513** ליטר

★ גם מספר התוספות גדול יותר - לדגמי רגאטה תמצא אביזרים מיוחדים ובמספר גדול. שעון אולוגי או דיגיטלי, מורדת קריאה היתנות לכיוונון. הגה כח. הגה שגובהו ניתן לכיוונון, מד סיבובי מנוע, חלונות חשמליים, נעילת דלתות מרכזית, צמיגים מיוחדים, מד וחיסכון בדלק, דגם בקרה ועוד

★ גם המרחב הפנימי גדול יותר - בדגמי רגאטה המרחב הפנימי הוא העיקר. כשאתה נכנס לרגאטה כאילו שנכנסת לסלון. כי הנוחות היא חוקת התפחת רוצה הוכחות? בבקשה. המספרים מדברים

האורך הכללי של כל דגמי רגאטה מגיע ל־**4.26** מ'
הרוחב מגיע ל־**1.65** מ' והגובה מגיע ל־**1.42** מ'

עכשיו במבצע

■ אשראי עד 60% ■ אספקה מהמלאי

פיאט רגאטה 89. המחירים מדברים.

רגאטה 85C	1600 סמ"ק	26,803 ש"ח
רגאטה 85S	1600 סמ"ק	28,918 ש"ח
רגאטה 85S אוטומטית	1500 סמ"ק	31,878 ש"ח
רגאטה 100S.i.e	1600 סמ"ק	31,928 ש"ח
רגאטה 100S.W.E סטיישן	1600 סמ"ק	33,743 ש"ח

המחירים כוללים מע"מ, ללא מזגן, ללא אביזרי רישוי. עפ"י מחירון מס' 2/89 מיום 10.10.89

FIAT
פיאט. מילת מפתח

תל אביב: המשרד הראשי - יצחק שדה 30; טל. 03-5370971; סוסי קאר, אבן גבירול 188, טל. 03-446743; מוסך אמיר, דרך סלמה 38, טל. 03-828634; ירושלים: קולני גלגל בע"מ, רח' האומן 16, אזור התעשייה תלפיות, טל. 780287, 02-780654; חיפה: חברת מוסמך בע"מ, דרך פז 146, טל. 04-522256; באר שבע: ש.ח.ן בע"מ, קרית יהודית, טל. 057-71468; קרית שמונה: מוסך החולה, אזור התעשייה, טל. 06-940974; עכו: סוכנות עכו, נהריה והגליל, פינת המגיד 22, טל. 04-919188, 926419; נהריה: סוכנות פיאט, העצמאות 2, טל. 04-928419; טבריה: מוסך גולן בע"מ, אזור התעשייה, טל. 06-721941; נצרת: סריד דאהר, אזור התעשייה, טל. 06-555266; קרית ביאליק: ש.י.א סוכנות רכב לקריות בע"מ, דרך עכו 10, טל. 720108, 04-728356; חדרה: קריצמן, אזור התעשייה, טל. 06-338611; נתניה: רכב נתניה בע"מ, אזור תעשייה ישן, טל. 053-339942; פיאט מרכז נתניה, ברקת 6, טל. 053-23010; פתח תקוה: אלי שולוף, בר כוכבא 15, טל. 03-919937; רמת גן: מ.ר. מכוניות בע"מ, ז'בוטינסקי 30, טל. 03-739736; רחובות: בוקסר את לנר בע"מ, הרצל 206, טל. 08-471789; אשדוד: מוסך עיר בע"מ, אזור התעשייה, טל. 08-522126; אשקלון: אוטו אשקלון בע"מ, אזור התעשייה, טל. 051-29181; קרית גת: אוטו גת בע"מ, אזור התעשייה, טל. 051-888534; אילת: מוסך המפרץ, אזור התעשייה, טל. 059-76510

...וזה רק קצה הקרחון.

דרום אפריקה

להיות מטרים ספורים (אך בטוחים), מחיה מרתקת בנוף מדהים של שמורת טבע ענקית, זו חוויה שאי אפשר לחוות בשום מקום אחר בעולם. ...וזה רק קצה הקרחון. דרום אפריקה. חיות בר, יערות-עד שיד אדם לא נגעה בהם, נופים פראיים, שלל צבעי הפרחים היפהפיים...
ואסור לשכוח את השמורות המפורסמות, הערים המודרניות, הכפרים הציוריים, מגוון האנשים ורמת המחירים הנמוכה הנהוגה בארץ זו. כל אלה נפרשים לפניך. אתה מוזמן לבוא, לחוות ולהנות. דרום אפריקה. ארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות, מעניקה לך מיצוי מקסימלי של טיולך. בוא לגלות אותה גם אתה. עכשיו כדאי לך יותר מתמיד.

לכבוד לשכת התיירות של דרום אפריקה.
רח' הי' באייר 14 ת"א 62093
נא לשלוח לי, ללא התחייבות מצידי, פרוספקט צבעוני על דרום אפריקה

שם ______
כתובת ______
טל. ______

לקבלת פרטים נוספים טל. 03-257950., 257367

דרום אפריקה-רעיון לא יקר.

satour

הגיע מכתב

6 **ג'ון לנון**
מדריך לכל החיפושיות

8 **טיפ**
ישראל פולק כותב ומדבר ב"טאמע לושן": יצחק ירדן רץ בגבעתיים

10 **חיי שעה**
מצלמה כחול־לבן: רוץ אחרי המלים

12 **דיסקו**
התקליטנים / חניתה הלוי

16 **ממציא**
שלמה דוד משחק אותה

20 **רוק**
פנדלטון. אחרון הענקים

22 **קום והתהלך**
מסלולי חנוכה

30 **רכב**
האראקה עם רשיון

36 **התרשמות**
סיטרואן־פיג'ו

40 **תשבץ**
מדורו של אהרן כהן

41 **לפני 40 שנה**
או"ם, כ"ט בנובמבר 1947. ד"ר ע. קרליבך היה שם

ב שער
למכנסים הממוספרים של ליווייס נוספו כמה מספרים חזקים - ויקרים. שעתם היפה של הצעירים, כפי שמשתקפת בצילום השער, מדורה של יהודית חנוך, בעמ' 14.

גליון מס. 169
י"ט כסלו תשמ"ט, 28.11.1988

עורכים:
תהילה עופר, משה לרר
עורך גראפי: שמי דגן
טלפון המערכת:
439-268, 439-242 (03)
מודעות:
גילה שניידר, שמחה בללי
טלפון: 439-474 (03)

© כל הזכויות שמורות ל"מעריב"

סחטנות מכוערת

■ הגברת "תמי" מים־המלח מספרת על המנהל הכללי ("גבר לעניין" 14.11) ומכל הסיפור נודף ריח של סחטנות מכוערת. אם היא נאנסה בידי המנהל הכללי – שתגיש נגדו תביעה במשטרה. ואם נהנתה – שתואיל לומר תודה ! וזו לא בושה.

אולם יש דברים חשובים יותר ממזמוטי אהבים. אחזקה ותפעול רווחיים של מפעל – הם תנאי לפרנסת העובדים. בימים אלה, כאשר מפעלים רבים – פרטיים וציבוריים כאחד – פושטים את הרגל ומפטרים עובדים, בין השאר בגלל ניהול גרוע, יש להעלות על נס מנהל מפעל המאפשר תעסוקה נאותה לעובדיו. בהחלט מגיע לו צל"ש.

הסחטנות בעזרת עתונות מאוד מקובלת בעולם הגדול, אולם בישראל היא לא רווחת. חבל ש"גבר לעניין" הסתבך בה ללא הצדקה וצורך. הייתי מציע לעורכים הנכבדים להסתייג ממכתבה של הגברת החסודה שחתמה בשם "תמר".

עין־חרוד מאוחד — עמי ליבנה

תמר לא עם כל דבר

■ אין להעלות על הדעת ש"תמר", הכותבת האנונימית (יש לקוות שבמערכת "גבר לעניין" יודעים את שמה המלא ואת כתובתה) אמנם התכוונה ברצינות למה שהופיע בשמה. אין להעלות על הדעת שאותה כותבת נכבדה, לא ידעה כוחו האמיתי של המנהל הכללי מהו.

המנהל הכללי לא נבחר בהתאם לכישוריו לחזר או לא אחרי "תמר". אם אשאר נאמן לפרסומת המלווה את התמר, אומר ש"תמר" זו של המכתב ב"גבר", לא הולכת עם שום דבר. גם לא עם מנכ"ל.

אחרי קריאת מכתבה – אני מתחיל להבין את המנכ"ל, שאינו יכול להיות תמיד ידיד. הוא חייב להיות, בראש וראשונה, מנכ"ל. אחרת לא יצלח שום דבר בידו. את ה"תמרות" למיניהן אפשר להשאיר לשעות הפנאי, ועכשיו יאמרו כולם שאני מאצ'ו.

שיאמרו.

בת־ים — יוסף שלו

להתפטר !

■ ...אם מותר לי להוסיף גם כמה מלים משלי: אינני מצדיקה את תמר. ברגע שהרגישה כי יש לו או לה מחוייבת, מעל ומעבר לשעות העבודה – היה עליה להסיק את המסקנות ולהתפטר.

אני כותבת בעילום שם, ומתוך נסיון. אחרת זה לא עובד...

חיפה — ה.ה.

הטוען הסולארי הגיע לארץ

■ בגבר לעניין מהשבוע שעבר פרסמתם על מכשיר סולארי מהפכני המטעין את מצבר הרכב. נאמר כי מדובר ברעיון אמריקני, שעדיין לא הגיע ארצה. ובכן, הרעיון וגם טוען סולארי תוצרת ארקו־סולאר, הפועל על־פי אותו עקרון, כבר הגיעו לישראל, הישר מארצות הברית. היבואן הוא חברת סרנרקו. השיווק, בידי חברה צעירה ודינאמית מתל־אביב, מתחיל ממש בימים אלה ובידי המשווקים יש כבר הזמנות למאות מכשירים. אגב, המחיר בארץ אינו שונה מהמחיר שציינתם לגבי המחיר של המכשיר בארה"ב, שם כ־40 דולר וכאן – 65 ש"ח.

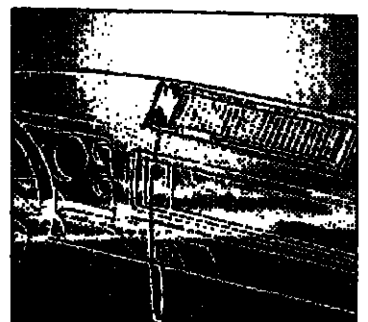
כך נראה הטוען הסולארי המגיע בארץ.

תל־אביב — נחה גוב־קרמין
עתונות ותקשורת

הגלגל מתהפך

■ פעם היינו יותר מתקדמים מעמי האיסלם. פעם. ועכשיו, תראו מה הולך: בפקיסטן המוסלמית לא מזדעזעים מהמחשבה שאשה, בנאזיר בוטו, תעמוד בראש הממשלה. יש לה מתנגדים פוליטיים, אבל היותה אשה אינו מפריע. ואצלנו? שנתיים לא היה רב ראשי בתל־אביב, כי לא רצו לכלול נשים בגוף הבוחר. בכנסת קטן מספר הנשים וגדל מספר החרדים שלא ירצו אשה בממשלה ואם היה תלוי בהם – גם לא אשה בכנסת. על שירות לאומי – ייהרג ואל יעבור לדידם. אני כותבת את המכתב דווקא לגבר לעניין, כי גברים לעניין ונשים לעניין גם יחד, צריכים לעשות משהו שהגלגל לא יתהפך ועוד נצטרך לקחת דוגמה מעמים ודתות שכבר למדו מאתנו.

חיפה — דינה יריב

קונדום פולני

■ באחרונה ביקרתי בפולין, לשם סיור במקומות שבהם חיה בעבר משפחת הורי. בגבר לעניין כבר קראתי כתבות על "סיורי שורשים" כאלה. אבל אני הסתכלתי גם מסביב וגיליתי דבר שאין מרבים להזכיר אחרי ביקור במדינות קומוניסטיות: גם שם פוחדים ממחלת האיידס. במרכז קהילתי שאליו הזדמנתי, ראיתי את הכרזה שאת העתקה אני שולח לכם: כפי שתראו, העיצוב יפהפה, משתמשים בקונדום כמרכיב גראפי, כשהוא מולבש על האות Z וקוראים להשתמש בו לשם הגנה מפני המחלה הנוראה.

ירושלים — יוסף קורץ

נשמט שם המתרגם

■ בסיפורו הגדול של איל הכספים האמריקני דונאלד טראמפ ("גבר לעניין" 21.11) נשמט שמו של מתרגם הספר והוא: דוד פרידלנדר.

הנסיעה הפרועה בדרכים הנפוצה בקרב הצבא

■ "המפקד צריך לדעת שכשרו של הצבא נמדד לא רק בנכונותו הקרבית ובהתלהבותו – אלא באדמיניסטרציה מעולה, בסידורים נאותים ובשמירה על אלף פרטים קטנים שבהם תלוייה יכולתו של הצבא לא פחות מאשר בנכונות ההקרבה העצמית.

דוד בן־גוריון

"אציין רק עובדה אחת: הנסיעה הפרועה בדרכים הנפוצה בקרב הצבא. המטה קבע מכסימום של מהירות המותרת לנהג צבאי, אבל גם החיילים וגם המפקדים אינם מקיימים את הפקודה. ונסיעה פרועה זו גורמת אסונות – כאילו לא מספיקים לנו אסונות בשדה הקרב, והתאונות התרבו במידה מבהילה ומחרידה. ונוסף לסכנת הנפשות יש ביזבוז רכוש יקר וחיוני – רכוש כלי הרכב הצבאיים, ויש כן משהו גדול מביזבוז רכוש סתם – אין אנו יכולים בנקל להשיג המכוניות, המוטורים והצמיגים הדרושים לנו. וכל פגיעה בכלי רכב היא פגיעה בכושר הקרבי של יחידותינו הצבאיות".

דברים אלה - וראו, למרבה הצער, עד כמה הם אקטואליים גם היום - נאמרו על ידי דוד בן־גוריון בגמר קורס למפקדי פלוגות בתאריך 4.11.1948, וקובצו בספר "בצבא ובטחון", שבהוצאת "מערכות".

ועוד מדבריו "למפקדים הצעירים" באותו מעמד, ובנושא אקטואלי:

"אין הצבא יודע תמיד להתנהג בכבוד עם הציבור האזרחי, בין היהודי ובין הערבי. יש חיילים ומפקדים שבפגישה הכרחית עם אזרחים בשעת עוצר, 'סריקה' וכד', הם מגלים התרברבות ותקיפות שרירות אלמות נודף ממנה. בשמחה אני מציין שמקרים אלה הם נדירים – אבל גם מקרים נדירים מטילים כתם על הצבא, והחייל והמפקד צריך לדעת להתייחס בכבוד לא רק לחברו בצבא, אלא לכל אדם ואדם – יהודי או ערבי, אפילו בשעה שהוא צריך לעצור אותו או לקחתו למאסר.

"אין הצבא שלנו נופל מאיזה צבא שהוא בעולם במסירות, בנכונות קרבית ובכשרונו ללמוד ולהתאמן. אולם הוא נופל עדיין מהרבה צבאות אחרים – במידות, במשמעת, בסדר, בכשרון מנהלתי, בשמירה על 'פכים קטנים', והמפקד צריך להיות אחראי לא רק לאימון ולהנהלת הקרבות, אלא גם לדייקנות ולסדר במחנה, למשמעת ולהליכות היפות של החייל, לשמירה על הרכוש הציבורי, לחיסכון בזמן, בדלק, במזון, בכלי רכב וכדומה.

"על המפקד להיות אדמיניסטרטור, מפקח, מורה, מדריך, שומר, רע וחבר ודואג כל דאגות חייליו".

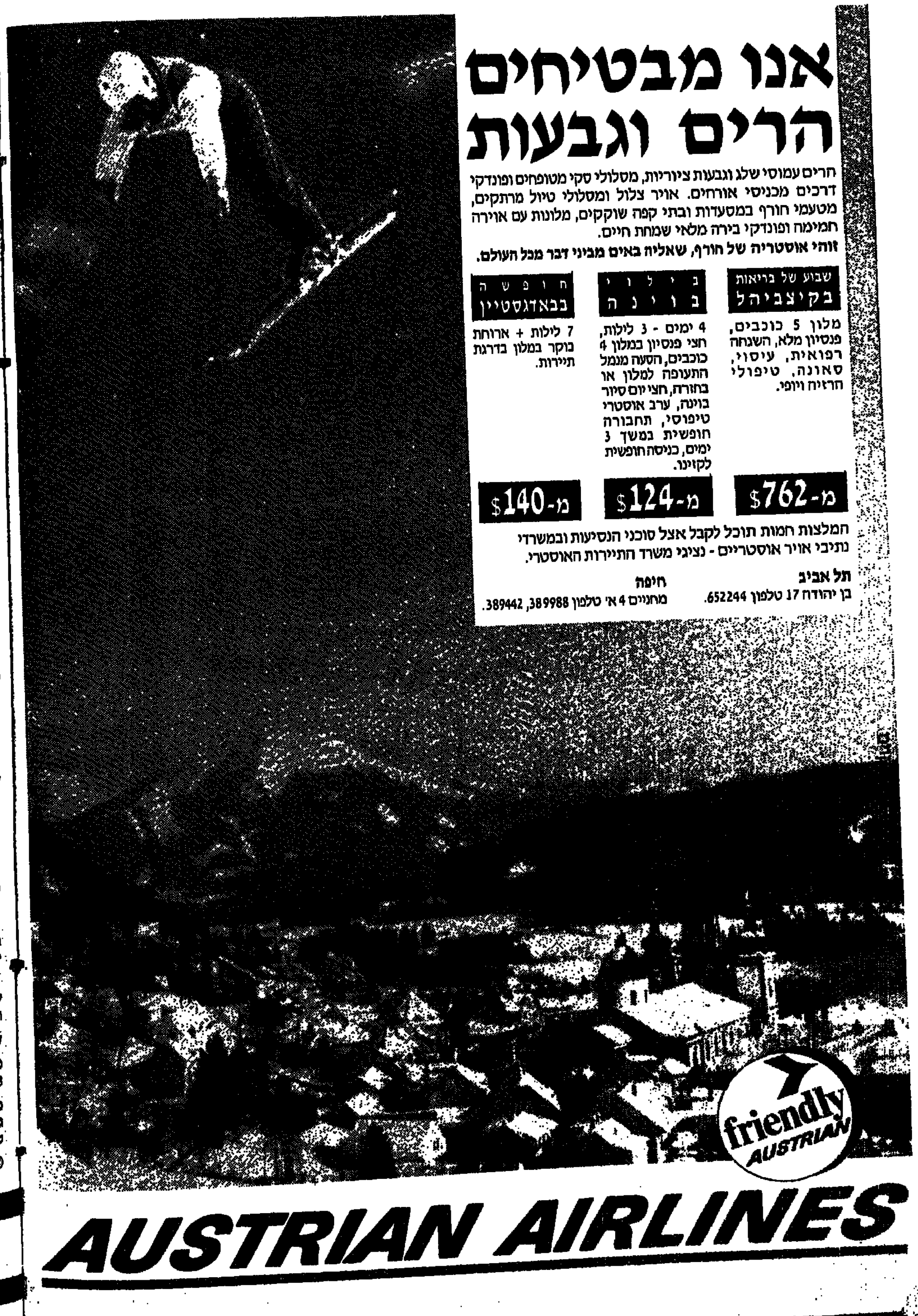

"דאלאס" ו"שושלת" הן בגדר יצירות מופת לעומת "כל חייו של ג'ון לנון", ספר חדש של אחד בשם אלברט גולדמן. מי שאהב את אגדת ג'ון לנון, המוסיקאי המוכשר – לא יאהב את הספר הזה, ומן הסתם גם לא את דומיו. מי שחושב כל השנים שלנון היה יצור תמהוני, הספר הזה יהווה בשבילו הוכחה ניצחת, עם קבלות.

אורית הראל

מדריך גולדמן לזבל חיפושיות

השטיח של ג'ון לנון, איזה צבע היה לו, אתם יודעים? ומה הוא אמר באמצע שבט מירלר, נערה אלמונית או, שרה באוזניו, את זה אתם יודעים? ומה אתם יודעים על יוקו? ידעתם שהוא נהג למשוך בשערותיה כשהיה תופס אותה מרמה אותו בעניין החתולים שלו? ידעתם בכלל שהיו לו חתולים?

אם לא ידעתם, סימן שלא קראתם/ עיינתם/ עלעלתם/ דפדפתם, מכל סיבה שבעולם, בתולדות "כל חייו" כפי שהספר מבטיח, של ג'ון לנון, פרי עטו של אלברט גולדמן. 700 עמודים, ספר בגודל ובמשקל של לבנה תיקנית כמעט, שעור מדהים במציצנות. באיזו מידה כל מה שכתוב שם בפנים, ומלווה בתצלומים, הוא נכון או לא נכון, יש כבר הרבה ויכוחים, רובם פומביים – זה טוב לפרסום ולמכירות של הספר – ורובם בין אנשים שאינם נפגעים או נחשפים ממש לעומק בספר.

הגיבורים הראשיים – בחלקם כבר מריחים את הפרחים מלמטה, בחלקם מתעטפים בשתיקה. אולי מכיוון שירידה לרמה כזו של ויכוח אינה הולמת אותם, אולי בגלל שזה נכון ואולי בגלל שהם מכינים לנו עונש־קונטרה, בדמות הגירסה שלהם לחייו של ג'ון לנון.

הספר של גולדמן, אגב, הוא כבר לא המילה האחרונה על חייו של לנון. כבר יש משהו יותר חדש, גם הוא שמן ועבה וכבד ועם תמונות, שראה אור בארה"ב בחודש שעבר ויוצריו כבר הודיעו שהוא: א. סותר את ספרו של גולדמן בפרטים רבים; ב. הוא־הוא הגירסה האמיתית. אלא מה.

מי שאהב את אגדת ג'ון לנון־מוסיקאי מוכשר, לא יאהב את הספר הזה, ומן הסתם גם לא את דומיו. מי שחשב כל השנים שלנון היה יצור תמהוני, הספר הזה יהווה בשבילו הוכחה ניצחת, עם קבלות.

מי שלא ידע כלום על האיש, חוץ מזה שיש מסגרת משקפיים שקרויה על שמו, יגלה בין הדפים דמות חולנית ומעוותת, שדי מדהים שבכלל יצרה משהו חיובי, כמו המוסיקה למשל. לנון מציץ אל הקורא הפוטנציאלי מעל גבי כריכת הספר בגווני שחור־לבן עגמומיים, שמתאימים למבט שנשקף מפניו. כאילו אומר, מה רוצים ממני, למה שמו אותי פה.

"איפה אפשר להשיג קצת סם?"...

הקורא האמיץ, שמתעלם מהתחינה האילמת הזו לעבור לשעשוע אחר, כמו העיתון למשל, ובכל זאת פותח בפרק הראשון, מוכנס מיד לפינות הכי אפילות בחייו של לנון ואשתו השניה והידועה, יוקו אונו. מה אין בספר הזה? – יש כל תולדות הביטל'ס וכל תולדות שורשיה של יוקו אונו; יש הכל על כל סם שאי פעם לקחו + תיאור אופני השימוש השונים בהם; יש הילדים וההורים, המאהבים והמאהבות, הפילגשים והחוקיות, איך זרקו אותו מהגן בגלל התנהגות בלתי הולמת ואיך נהג להסתובב בבית עירום לעיני כל; איך הוא ויוקו נתנו לבנם המשותף, שון, לעשות כל מה שהוא רוצה עד גיל מאוד מתקדם, ואיך יוקו היתה מנהלת ומתערבת בכל דבר. וזו, כמובן, רק רשימה חלקית.

דוגמאות. "הכניסות הפתאומיות של ג'ון על הבימה היו נועזות יותר משהיו אי פעם כניסותיו כחיפושית. הוא מופיע בפני הקהל שלו, שמורכב מגברות בגיל העמידה, עירום כביום היוולדו". או: "ארבעה חודשים לאחר הולדת שון, יוקו נתקלה בג'סי אד דיוויס, שבא לניו יורק להעיד במשפט. הוא זוכר שיוקו הפשילה את שרוולו, בחנה את זרועו ושאלה: 'אתה יודע איפה אנחנו יכולים להשיג קצת גס?'"

מאות פרטי־פרטים יש בספר. כתובות עם מספרי בתים שכבר מזמן לא מעניינים אף אחד, קרובים שקירבתם די עלומה, מהסוג שצריך לדפדף אחרונה כדי להיזכר מי נשוי למי ולמה; עשרות שמות של אנשים, שלפעמים נדמה שמספיק שעברו ברחוב שלו בכדי להיות מוזכרים בספר, תיאורים מפליגים בדקדקנותם, עד למשפט האחרון, שבכלל לא ברור מאיפה המחבר יודע שככה בדיוק באמת נאמר. והכל נשזר במין קרתנות, שמתאימה לאופרת סבון, ליגה ד'.

אחרי כמה פרקים העקרון ברור. מה שלא ברור הוא אם לצחוק או לבכות – ועל מי. האם לרחם על משפחתו של האיש (מה אשם הבן שלו שהוא כזה, אם הוא אכן כזה) או על מי שקראו את שורות ההבלים האלה. האם לצחוק על כל מה שכתוב שם, או על כל מי שהוציא כסף בשביל לקרוא את עֵרמת הרפש הזו.

לתשובות לשאלות אלה ואחרות, צפו בפעם הבאה, בספר הבא שיצא לשוק. והשוק טוב. מוכרים, מוכרים ומוקיעים. פוי, גועל נפש, מי צריך את זה. אבל ליתר בטחון, קונים איזה עותק לעיון.

הרבה מקום טוב בטורי הרכילות בעיתוני העולם הוקדש לתגובותיו של החיפוש היריב (ככה גם כתוב בספר) פול מקרטני – שאמר שהכל בעצם די שטויות – ואיזה מרץ קיבלו המתחרים, שאצרדצו לפרסם את הספר החדש על לנון כחודשים לאחר צאתו לאור.

ארבעת המופלאים, כפי שנראו בראשית דרכם באמצע שנות השישים. בתמונה הממוסגרת: אלברט גולדמן, מחבר הספר.

עבודת גמר, במקום בחינת בגרות

יש אנשים שאחרי מותם הופכים לעסק עוד יותר מכניס מאשר בחייהם. קחו למשל את אלוויס פרסלי. אם היה מת כמה שנים קודם, או בכלל היה כבר היום עשיר מופלג מאוד. לנון גם הולך לא רע בתור ז"ל. אלא שבמקרה שלו, בני משפחתו הם לא תמיד המרוויחים. לא ברור אם צריך להתרשם מכל מה שכתב גולדמן, אבל גם אם זורקים חצי החוצה על תקן של גוזמה, ומתעלמים מכל הניתוחים הפסיכולוגיים שהוא מגרב בקלות מרהימה (פסיכולוגיה בגרוש זה יקר לעומת מה שהוא עושה), עדיין מצטיירת תמונה של ילדים, שני בנים, שכל אחד סבל לא מעט בגלל האבא הזה.

נשאלת השאלה, בשביל מה אנחנו צריכים את כל זה? מה, בעצם, איכפת לנו אם ג'ון נהג לשבת ישיבת לוטוס או ישב על כסא ככל האדם? לצורך הבנת איזה אספקט של המוסיקה שלו חשובה ידיעת ההעדפות המיניות שלו? האם באמת אי אפשר היה להבין את המוסיקה ואת החשיבות של החיפושיות מבלי לדעת שבנו של לנון ויוקו נשלח בגיל ארבע למוסד מיוחד לטיפול בילדים שנולדו לאמהות מכורות לסמים?

עובדה היא שאפילו אצלנו הצליחו אנשים להבין את המוסיקה של החיפושיות, לנתח אותה, לחיות מושפעים ממנה ולהכין אודותיה עבודות גמר (במקום בחינות בגרות) שזכו לציונים גבוהים ביותר – וכל זה בלי מדריך גולדמן לזבל חיפושיות. כל ספרני האוניברסיטות יכולים, בלי ספק, להמשיך לישון בשקט גם אם לא יעשירו את ספריותיהם ביצירה הזו. אין גם ספק שאפשר למצוא ספרי זבל רבים אחרים, הרבה יותר קריאים ומהנים מהדבר הזה.

דאלאס ושושלת הן בגדר יצירות מופת לעומת "כל חייו של ג'ון לנון". אבל מה אני אגיד לכם, אם חס וחלילה לקחו לכם את הטלוויזיה ו/או אלקסיס הרגה את קריסטל או להיפך וג"ר. או, כבר לא מתארח אפילו אצל השכנים בירדן, או שבאמת חשוב לכם לדעת מה עוד היה בתרמוס התה שג'ון לנון היה שותה עם חברים ברולס־רויס הצהוב עם עיטורי הפרחים וסימלי המזלות – שיבושם לכם.

התשובה, אגב, בעמוד 266.

מי שלא ידע כלום על ג'ון לנון, חוץ מזה שיש מסגרת משקפיים שקרויה על שמו, יגלה בין הדפים דמות חולנית ומעוותת, שדי מדהים שבכלל יצרה משהו חיובי, כמו המוסיקה למשל. לנון מציץ אל הקורא הפוטנציאלי מעל גבי כריכת הספר בגווני שחור־לבן עגמומיים, שמתאימים למבט שנשקף מפניו. כאילו אומר, מה רוצים ממני, למה שמו אותי פה?

הדי'גיטלית הצעירה

■ חברת "דיגיטל" ישראל תאמץ את הנ־בחרת הפילהרמונית הצעירה. הסכם האימוץ נחתם בשבוע שע־בר בטקס חגיגי.

ברנע לנדסברג

ההסכם קובע שדיגיטל תעניק מילגות לנגנים צעירים ומצטיינים בקונצרט חגיגי. בעונה הקרובה תקיים התזמורת הצעירה, בחסות דיגיטל, סידרה של שלושה קונצרטים מיוח־דים בעיירות פיתוח.

בטקס חתימת ההסכם השתתפו חברי הנהלת התזמורת הפילהרמונית הצעירה, חב־רי ההנהלה הציבו־רית שלה ונציגי הנהלת דיגיטל ישראל.

יפה שרת

בשם דיגיטל חתמו על ההסכם גיל ויזר, מנכ"ל החברה ופנחס ווי־דיסלבסקי, מנהל אגף הכספים. בשם הפילהרמונית הצעירה – יו"ר ההנהלה הצי־בורית ברנע לנדסברג, מנהלת התזמורת, יפה שרת והמנהל המוסיקאלי זאב דורמן.

"החסות לתזמורת הפילהרמונית הצעירה מבטאת את מחוייבותה של דיגיטל לקהילה, לתרבות ולדור הצ־עיר בישראל", אמר מנכ"ל דיגי־טל גיל ויזר. "תכ־נית חסות זו מש־תלבת בתכנית הוד־סות הכלל אירופית של דיגי־טל לתמיכה בתז־מורות צעירות. אנו שמחים על ההזדמנות לקדם את נושא המו־סיקלי גם בישראל", הוסיף ויזר.

גיל ויזר

מספר 4 יהיה צבר

אמל מעיד (בצילום) היא הלהיט החדש על רחבת הריקודים ב"סאמי בבקי", מועדון הלילה הערבי ביפו. אמל, יהודיה בת 28, גרושה x 3, מקווה שמספר 4 יהיה צבר, אתו היא רוצה לפתוח דף חדש. כתבה: רימונה שיף.

חיי שחקן וחיי כלב

■ חיים קשים יש לשחקן תיאטרון "הבי־מה" ישראל בידרמן. הוא נושא על כתפיו את עומס המחזה "יומנו של מטורף", ומזדהה עם כל ניואנס של הדמות המורכבת שעיצב גוגול.

ישראל בידרמן

כושר הריכוז שלו עומד במבחן בכל ערב, כאשר המחזה מגיע לקטע שבו מדבר הגיבור על כלבים ונביחות. באו־רח פלא, בדיוק בנקודה זו, נשמעים מהרחוב קולות רמים של נביחות כלבים.

מנהלת ההצגה והאנשים מאחורי הקלעים סבורים שגם הכלבים בחוץ מזדהים עם בי־דרמן ומשחקו. אחרים העלו את האפשרות שבדיוק באותה שעה נוהגים הדיירים בעלי הכלבים הגרים בשכנות ל"הבימה" לצאת עם כלביהם לטיול ערב כדי שיוכלו להטיל מי־מיהם בנחת ליד אחד העצים העבותים שבס־ביבה.

מה שבטוח שאת "המטורף" שעל הבמה הבעייה לא מטרידה. רק משגעת.

א. בן־שוהם

פולק – ב"מאמע לושן"

■ "סיפרתי את סיפור חיי בשפת־האם שלי, הקרוייה ביידיש 'מאמע לושן', זו שס־פגתי אל קרבי מאז היותי ילד", כותב התעשיין ישראל (פולגת) פולק בהק־דמה לספרו בת־קופה סוערת שי־צא לאור בהוצאת כתר. "היהודי הנו־דד" פולק, שמצא רווחה חומרית אח־רי שנמלט מציפורני הנאצים, מסיים במוסר השכל: "האמונה והאופטימיות הן כוחות מטאפיסים היכולים לעזור לאדם לגבור על הצרות הפוקדות אותו בחייו; וזאת בתנאי שלא יסמוך על הנס מחר, ולא יפול לתוך פאטאליזם מאידך, אלא ייאבק נגד הרשעות בכל כוחות נפשו". באמצעות הביוגראפיה שלו, מבקש ישראל פולק להוכיח שהדרך להצלחה פתוחה לפנינו גם במדינת ישראל. מחר, בבית בני־ברית בת"א, יתכנסו ידידים רבים, להרים כוסית לרגל הופעת הספר.

ישראל פולק

ימי ברזיל של שדה גל"צ

■ ביום ב' האחרון, בגבר לעניין היתה כתבה על חיי האינדיאנים בברזיל ובה קטע על רומן מחייהם, מאיירה שראה אור בימים אלה בספרי־ית מעריב. כעבור יומיים, בחידת דף השעה המשודרת בגל"צ, זיהתה מי־כל חסין, סטודנ־טית לספרות, קטע מהספר. אך הסיפור הטוב שייך לאלי ישראלי, שהפגין במהלך התוכנית שליטה בפורטוגזית וגילה למאזי־נים את הקשר הברזילאני שלו, ובמיוחד לס־פר מאיירה. כנער, שהה בברזיל, עם הוריו שהיו בשליחות. התגוררו שנים אחדות כש־כירות, בדירתו של דארסי ריביירו, מחבר הספר, שהוא אנטרופולוג וסופר, היה בעבר שר החינוך ויועץ הנשיא ועכשיו מכהן כס־גן־מושל ריו דה־ז'אניירו. ישראלי סיכם: "סגרתי מעגל".

אלי ישראלי

תהילה עופר

איש השרירים צבי מייקה (38) מעמולה, "מר ישראל", הופיע לפני כשבועיים בתחרות "מר עולמי" ה־42, שהיתה בגולד קוסט אוסטרליה וזכה במקום ה־17 מבין 32 מתחרים (במשקל עד 80 ק"ג). מייקה, יליד בריה"מ ויו"ר האיגוד הישראלי לפיתוח הגוף, השופט הבינלאומי אשר פרידמן (בתצלום), ששפט בגמרים של התחרויות ממשקל 65 ק"ג עד 90 ק"ג, התיידדו מאוד עם ספורטאי בריה"מ שהשתתפו לראשונה בתחרות "מר עולמי". הסובייטים, שהגיעו לתחרות עם שלושה ספורטאים, עדיין אינם מכירים את סודות המקצוע, והם למדו פרק נכבד מפי הישראלים. כמזכרת העניקו ל"מר ישראל" טרינינג אדום של נבחרת בריה"מ־המועצות.

מסיבה בלי עו"ד צבי לידסקי וידידו איש העסקים אמיר שמאי, אינה מסיבה. השניים, מהבליינים הידועים של תל־אביב, ערכו באחרונה במלון "מנדרין", לכבוד פתיחתה של מספרה חדשה בתל־אביב בשם קה טו. את האורחים, בינהם הזמרים צביקה פיק ותיקי מקיטן, בידרה הזמנית לבני הנשים אניטה (ידידתו של המדינאי) פללי, שרקדה עם נחש ענק אלהה־ציצילינה. בתצלום, מימין: אמיר שמאי, עו"ד צבי לידסקי, אניטה פללי והצלם סמי טדרני. כתבה: אלונה קיס.

שלמה גרונך חנך את קולקציית המעצבים החדשה שעיצב גדעון אוברזון ל"כיתן". לבוש בטוקסידו ושוכב במיטה, הצטלם גרונך לוידאו־קליפ ללהיטו "נדודי שינה", בבימויין של אילת מנחמי ונורית גרונך. בקליפ רואים גם יונה, ב"בגדי" אוברזון, אחת מיונים מאולפות שנמשכו לצבעים הבוהקים של הבריות.

מה עשה שם חיים?

■ חברי המליאה וההנהלה של רשות השידור קיימו "סיור לימודים" במתקנים וב־אולפנים של הרדיו בירושלים, בהדר־כת היו"ר אהרון הראל, והמנכ"ל אר־רי פורת ומנהל הרדיו אמנון נדב.

חיים הברפלד

בתום הסיור התכנסו המשתת־פים לדיון ועל סדר היום עלה גם נושא הסיקור מועידת אלג'יר וההגבלות על המיר־סומים שהטיל אורי פורת לבקשת שר הבט־חון יצחק רבין.

חבר המליאה (מערך) מתי דרור אמר בתום הסיור כי הוא מבין מדוע הרדיו הוא יעד ראשון להשתלטות כאשר פורצות מהפכות. הגיב על כך פורת: "המהפכה ברשות השידור כבר קיימת, לאור השתלטות קודמת"...

הופעתו במקום של מ"מ מזכיר ההסתד־רות, חיים הברפלד, גרמה לגל של ניחושים בדבר האפשרות שההסתדרות מתכוונת לה־קים תחנת שידור משלה, ברומה לתחנת הר־דיו של אייבי נתן וגוש אמונים.

בקצב הזה זה עוד יהיה אירוע בינלאומי. "שירוץ גבעתיים השני" יצא לדרך והקיף אלפי בני נוער ומבוגרים מכל רחבי הארץ. את התחרות העליזה הוביל ראש העיר יצחק ירון (בצילום), שמיהר להתייצב בקו הסיום, שבו היה עליו להעניק גביעים למנצחים.

כדאי ■ "ויזה" מחלקת מתנות לרוכשי המנויים למשחקי הכדורסל של מכבי ת"א במסגרת גביע אירופה. הרוסים באים בפעם הראשונה לתל־אביב – וזו בוודאי סיבה למ־סיבה. "ויזה" תחלק לכל רוכש מנוי את אל־בום הכדורסל החדש של מכבי ת"א, ובו חתימות השחקנים, ואילו 1000 הרוכשים הראשונים יקבלו שי נוסף: מדריך הטיולים והכבישים בישראל של "כרטא".

ברוך הבא, כוכב

ריי מוזארט הוא נציג רשת מלונות "ירדן" בלונדון. כאשר ביקר באחרונה בארץ, במסגרת כנס "אבטא" (סוכני הנסיעות של אנגליה), החליט עמי פדרמן לצלם את ריי לפוסטר מיוחד. כאשר הגיע ריי לחדרו במלון "ירדן" תל־אביב, מצא בחדרו פוסטר שלו, אליו צורף פתק: "ברוך הבא, כוכב".

ליכודניק בגוב המערך

■ הרגשה מוזרה אפפה את התעשיין ראובן (ויטלגו) ויטלה, כאשר התארח בקוקטייל פרידה מולטר האסלבך, יו"ר מועצת המנהלים של בנק האיגודים המקצועיים בגרמניה, שערכו לכבודו במלון "מוריה" בירושלים חבריו הרבים בישראל. ההרגשה המוזרה שייכת כולה למיקס החברתי־פוליטי של אורחים. הרוב שם היה שייך לאנשי תנועת העבודה על גווניה השונים.

ויטלה, איש הליברלים (מיל.) בליכוד, נשאל יותר מפעם "מה לכהן בבית הקברות ?"

ויטלה לא התבלבל: "ראשית אני אכן כהן, שנית, צריך לשמור על איזון פוליטי גם במסגרת הוו"".

ויטלה, הוזמן לאירוע כלקוח נכבד ביותר של בנק הפועלים ובנק קונטיננטל, שבו האסלבך משמש בתפקיד יו"ר. ללמדך שלפעמים בנק הוא גם ידיד.

א. בן־שוהם

"אני חולם לפתוח פתח לעולם האשלייה באמצעות התוודעות אל קסם ואגדה. תיאטרון בובות, שבו כל בובה מופעלת בידי שחקן בלתי נראה, הוא האמצעי היחיד לכך", אומר אריק סמית, צייר ומעצב תפאורות אנגלי שהגיע אלינו מדרום־אפריקה לפני 16 שנים ורק עכשיו זכו הבובות שלו למשכן קבע, בישבונת התקווה. הבכורה החגיגית שחנכה את היכל הבובות החדש היתה בהצגת "אגדות אנדרסן". בתצלום: אריק סמית עם אחת הבובות שלו. כתבה: כלהה דכורי.

לבנים לנשים; ליאופרד לגברים

■ בתצוגת אופנה שהתקיימה במלון "הילטון" בת"א (ההכנסות ל"אל־עם", האגודה לקידום עיוורים בישראל) דאגו המארגנות לא רק לנשים, אלא אף לגברים שהתלוו אליהן.

התצוגה שאירגנו הגב' רחל (רשל) כהן, נשיאת לשכת "אבוקה" של "בני־ברית" ומרים ריינה, נועדה לתצוגת לבני נשים של היבואן ג'יק קובה. לאחר שכולם שטפו את העיניים – הופנו המכנסים אל עבר התצוגה של "ליאופרד", בית האופנה לגבר.

משפחת כהן פעילה מאוד בתחום הציבורי ורפי כהן, בנה של רחל, עומד בראש "אל־עם". כאשר אירחו אנשי האגודה לקידום העיוור בישראל את נבחרות ישראל והזרים למשחק צדקה ביד־אליהו, התעניין אורח הכבוד של הערב, גזבר הסוכנות מאיר שטרית, במקצועו של רפי ושמח לשמוע שהוא איש מחשבים. רפי כהן הוא עיוור.

רימונה שיף

עומר, תגיד סנו

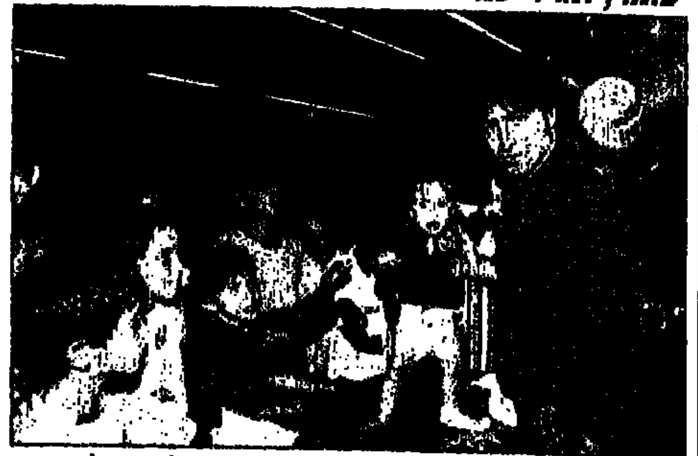

דני כהן ואשתו דגנית מפורסמים בזכות עומר, נירן וסתיו, השלישייה שלהם, שהוליכה מיד גל של יחסי ציבור ופרסום, לתהליכים כמובן. וכך אפשר לראות מדי פעם את דני כהן, האב המאושר והעסוק, באותו הקראטים, עם בן זה או אחר. הפעם זוהה ההצגה בחורה ועומר נראה דווקא מבסוט מאוד מהמסיבה סביבו.

טוב לדעת שיש דבר כזה
חדש

■ טרמוס בעיצוב חדש־חדש, בצורות משוגעות לגמרי, פירמידה, חרוט, בצבעים שגם הם אינם שיגרתיים למוצר זה – ורוד, טורקיז, סגול. היצרן EMSA, גרמניה, בארץ בחנויות רשת חזית, לב דיזנגוף בת"א, חולון, ראשל"צ, גבעתיים ובת־ים. מידה קטנה 32 ש"ח, גדולה – 54 ש"ח.

(רימונה שיף)

■ כל מה שאפשר להעלות על הדעת בטיפוח הגוף בחדר האמבטיה, מרוכז ב"בודי־שופ", חנות חדשה בתל־אביב, בה שם המישחק הוא "על בסיס טבעי": סבונים, קצף אמבט, מלחי אמבט, שמפו וכיוב.

■ כל אחד יודע שרמת כולסטרול גבוהה לא טובה לכלי הדם וללב. אבל בכל ריאטה ממליצים על כמות מסויימת של שמן במזון. בעניין זה, אפאלין אינו סתם־שמן. הוא מכיל את חומצת השומן EPA והעקרון הוא כי מה שטוב לאסקימואים הסינים מפני מחלות לב טרשתיות, טוב לכולם (ולא רק ליתר־כולסטרול). השמן מיועד להכנת סלטים ואל דאגה – אין לו טעם של שמן־דגים. הפיתוח של חברת R.M.N., המשווק בארץ חברת האחים מילצין בבתי־מרקחת, רשת סופרפארם וחנויות טבע. 17.50 ש"ח.

■ אל תיפלו מהסולם. מכון התקנים הישראלי הוציא תקן לסולמות עץ, בהמשך לתקן לסולמות אלומיניום. יתרונם של סולמות העץ הוא בכך שאינם מעבירים זרם. אם תיקנו סולמות בעלות תו־תקן, תקבלו מוצר שבו נבדקה הבטיחות של השלבים, העומס המותר ועוד.

■ חברת דלתא אומרת כי מצאה פתרון לבעיה של הופעה מרושלת כאשר גרבי גברים משתפלים ו"נופלים על הרגל". השיגו את זה באמצעות גימור מיוחד בשוליים העליונים, המצמיד את הגרב לרגל. הגרביים החדשים עשויים 30% סיב סינטטי לחיזוק ו־70% צמר או כותנה, כלומר סיבים טבעיים. כותנה כ־5 ש"ח, צמר כ־8 ש"ח.

■ גם לגברים יש דליות וסתם ורידים נפוחים ברגליים. וגם גברים זקוקים לגרביים אלסטיים, שיחזיקו היטב את השוק בשעת עבודה בעמידה. אלא שגברים – וגם נשים – אינם תמיד מרוצים מן הגוון הוורדרד של הגרב האלסטי המצוי. מכך הסיקה חברת אנוארקס הבלגית שיהיה שוק לגרביים אלסטיים בגוון אפור. ועכשיו מייבאת אותם לארץ חברת ם. פיינגרש ומפיצה אותם חברת ב.צ.ט., במידות מותאמות לאורך כף הרגל ולעובי השוק, עם פתח לאצבעות הרגליים. 72.80-42 ש"ח.

הטרמוסים בעלי הצורות המשונות של "אמסא"

שמן "אפאלין": טוב לסלט ולבריאות. הכולסטרול לא אוהב אותו.

גומר שמצמיד את גרבי "דלתא" לרגל הגבר. שלא ישתפלו.

עטיפת הקלטת "לחיות עם כל הלב", הדרכה, תרגילים, תזונה נכונה, ביוזמת ובעריכה של העמותה למניעת יתר לחץ דם וסיבוכיו.

■ העמותה הציבורית למניעת יתר לחץ דם וסיבוכיו היא גוף ציבורי ששמו מסביר את עצמו. יו"ר העמותה הוא עו"ד זאב טריינין ויו"ר ההנהלה הרפואית הוא ד"ר ר. ויסקופר שהגה רעיון הסברתי מעניין – קלטת בשם לחיות עם כל הלב, בה הסברים, תרגילים אירוביים, תרגילי הרפייה והתרגעות והדרכה תזונתית. במערכת הקלטת גם ד"ר י. קיברין וד"ר ע. שראל והיא יצאה מטעם העמותה, בהשתתפות רשת המרפאות מכון ברי והעמותה לבריאות בישראל. 10 ש"ח, במשרדי העמותה בתל־אביב, בן יהודה 32, חדר 620, טל. 290182.

■ איך לדעת שלא קיבלת לעבודה פושע? החוקר הפרטי שהוא גם גרפולוג טוביה אמסל, בעבר איש משטרה, ועכשיו מנכ"ל חברת אמסל תיחקור מרעי וחקירות, פיתח שאלון מפורט לחיזוי הפוטנציאל – חיובי ושלילי – של המבקש להתקבל לעבודה. המיבחן הכולל 97 שאלות אשר שיקלולן נותן את פרופיל היושר, עולה 30–60 ש"ח, לפי כמות המיבחנים שמזמין מקום עבודה מסויים. יש גם בדיקות נוספות, פוליגרף וכיו"ב.

"יתמר" מצלמה כחול־לבן
קליק

גידי דיל ו"יתמר", המצלמה האוטומטית שעולה 120 ש"ח.

גידי דיל הוא בהחלט טיפוס, על כל המרכיבים שאפשר להעלות על הדעת. נתחיל מהשיגרתי, בן 35, נשוי+2, מנהל מפעל בשם בית האוהל של גידי, תחת הסיסמה "מגע מלטף של אור". גם שירות צבאי בסיירת, עבודה כאיש בטחון באל־על וטיול־תרמיל רצוף הרפתקאות במזרח הרחוק ובאמריקה הדרומית זה כבר לא משהו מיוחד. המיוחד מתחיל עם מוצאו – כמה ישראלים אתם מכירים שמשפחתם עלתה מאפגניסטן? המיוחד נמשך גם בכך שגידי עוסק באסטרולוגיה, יודע פרק בקבלה ועשה לשיקום שכונת דורה בנתניה בעזרת הקהילה היהודית בניו ג'רזי.

ועכשיו אנחנו מגיעים למיוחד־מיוחד: נסע הגבר למזרח הרחוק, רכש יידע בצילום, הסתכל היטב מה הולך שם בשטח הייצור של מצלמות וכשחזר הוליד את תמר, מצלמה ישראלית, עם עדשה תוצרת יפן אלא"מה. מצלמה כחול־לבן, המשווקת בארץ על־ידי זקי־שיארורים. המצלמה בנויה כך, שהעדשה, 35 מ"מ, תאפשר מיקוד אוטומטי מיידי ממרחק 80 ס"מ ועד גבול טווח הראיה. גוף המצלמה מיוצר בצבעים פסטליים־זוהרים ומחירה – 120 ש"ח.

תודו שצריך הרבה העזה על־מנת לייצר מצלמות בישראל, כאשר מעצמות בעולם הצילום התמוטטו מול הענקים היפניים.

עופר הילל

ד"ר ביקלי נפטר מאשתו
קורא

"קומתו הקטנה של ד"ר ביקלי היתה אחראית כמעט לכל מה שהיה בתקופה ההיא, ולמה שהיה מאז.הבין לראשונה שהוא אינו עתיד לצמוח עוד ויצטרך לעבור את חייו כשהוא מביט מלמטה למעלה כמעט אל כל הגברים, ואל מספר רב של נשים. קומתו היתה מטר וששים ושניים סנטימטרים, בנעליים".

הקטינא הנ"ל, גיבור הספר בוגדת זדון, מאת פרנסיס איילס (הוצאת אלפא/זמורה, ביתן; מאנגלית: שרה ריפין), הוא רופא כפרי מתוסכל, המרגיש "נבוך בנוכחות נשים, חסר־ערך במחיצת גברים, ויצור נחות מכל הבחינות לעומת כל זר חדש שפגש. רק בהיותו לבדו, היה מסוגל להאמין שהוא אינו נופל בערכו מכל אדם אחר בעולמנו, ואולי אף עולה עליו".

רעייתו ג'וליה, שהתחתנה "מתחת למעמדה", מתייחסת אליו כאל אסקופה נדרסת לעיני הכפר כולו, השקוע במסיבות־טניס נצחיות, בשתיית תה וברכילויות בלתי־פוסקות. את תחושת אפסיותו מנסה הדוקטור לפייס ברדיפה אחר נשים, וכשהוא נוחל הצלחה – מתחזקת גבריותו בעיני עצמו.

דרך נוספת להתחמק מקטנותו, הגופנית והחברתית, נמצאת לו בחלומות הלילה, בהם הוא רואה עצמו כשחקן קריקט מצטיין, כמנתח גאוני, המציל את חיי המלך (עלילת הספר מתרחשת ב־1928), או כגדול המאהבים.

לילה אחד, לאחר מסיבת טניס בה נתבזה במיוחד, נחנך חזיון חדש: הוא ראה את חייו בלי אשתו – את החופש, את הכבוד־העצמי המשוקם, את אובדן האימה הבלתי־פוסקת מפני מה שהיא עלולה לומר בנוכחות אחרים, את השלווה המופלאה. לילות רבים חזה על מות אשתו. לכשנוספה לכך אהובה חדשה, מצודדת ובעלת נכסים, ומתנגה את יוסיהם בהיותו פנוי – התחיל לשקול ברצינות תכניות רצח.

"הוא לא חשב שעד כה הוא עושה משהו חריג. לאור ניסיונו בתחום הנישואין, לא הטיל ספק שרוב הגברים הנשואים מכלים חלק נכבד מחייהם בהמצאת תכניות לחיסול נשותיהם – לו רק היה להם האומץ לבצע זאת. עליונותו־הוא היתה עתידה להתבטא בהפיכת חלומותיו למציאות".

בהיותו רופא, נמצאו ברשותו הכלים לביצוע מעשה רצח בלא עקבות. ג'וליה הוורגית מסתלקת בשקט מהזירה, וד"ר ביקלי יכול להתרווח ליד האח המבוערת עם סיגריה ועם כוסית פורט משובח, חופשי לנפשו.

אך אז צצים אנשים אחרים המאיימים על שלוות נפשו, ולדוקטור ברור שעליו לנסות להיפטר גם מהם, באותה דרך אמנותית שכה העלתה את קרנו בעיני עצמו.

המחבר, פרנסיס איילס (1893–1971), היה מחלוצי רומן הפשע הפסיכולוגי. תחילת הספר, בה מתוודע הקורא אל הנפשות הפועלות, טרחנית למדי, אך ההמשך סוחף, והסוף – מפתיע.

שרית פרקול

רוץ אחרי המילים
מישחק

"מירוץ קוביות" פונה אל השכל, ידיעת השפה והזריזות.

בוגל (Boggle) ובלשוננו מירוץ מילים, הוא אחד ממשחקי המילים הטובים והנמכרים ביותר בעולם. עכשיו, סוף סוף, גם בעברית, 12 שנה אחרי הבכורה של חברת פארקר האמריקנית. 16 קוביות, על כל פאה מוטבעת אות אחרת. הקוביות נתונות במיכסה, הופכים אל תוך תבנית, כל קוביה מוצאת את מקומה ואז מתחיל המישחק. מסירים את המיכסה, הופכים את שעון החול והמשתתפים (שניים או יותר) מחפשים ורושמים במלוא המהירות מילים בנות 3 אותיות ויותר. הצירופים למילים נעשים מאותיות הגובלות זו בזו בתוך התבנית, בכל הכיוונים. בחלוף דקה כל אחד קורא את המילים שרשם, מוחקים את אלו שמופיעות אצל מספר משתתפים ומסכמים נקודות, בהתחשב באורך המילים, כל המאריך הרי זה משובח.

"מירוץ מילים" הוא המישחק החמישי בסידרת מישחקי קודיקוד ("מרע, תעשיות קלות"). איכות החלקים מעולה, ההוראות מפורטות ובהירות. כמו מוצרים אחרים של יצרן זה, מקבלים שירות במקרים של פגמים, אובדן חלקים, הערה או הצעה. מתאים לבני 8 ומעלה, 20 ש"ח בחנויות צעצועים ומישחקים.

בועז קוסטר

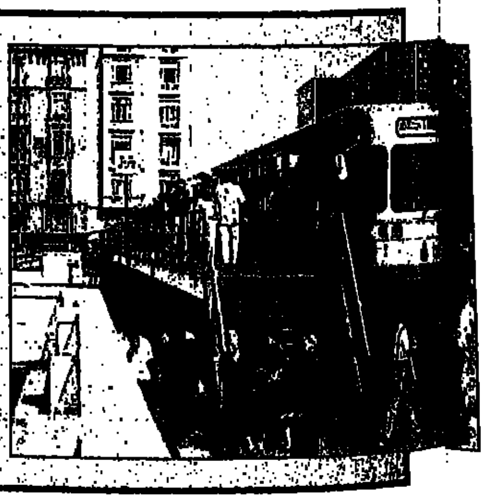

אין טוב ממראה עיניים. לא מכבר הציגה עיריית איסטנבול מבחר מאלבומי המטרופולין, רכבת תחתית אמיתית, כזאת העתידה לשמש כלי תחבורה עירוני מהיר והיל לשמונה מליון התושבים והתיירים. הקרונות הועמדו על ראמפה והנשמי העיר יכלו לבחון לאור יום את הרכבת שתשמש בעוד זמן מה תחת לפני האדמה. הלוואי עלינו, בקרוב בימינו, בתל־אביב המטרופולין.
כתב וצילם: דניאל סטולין

"מדריך להשגת נשים"

יש לך בעיות במציאת בחורה? אינך יודע איך להתחיל עם נשים? אתה ביישן וחסר נסיון אל דאגה – מרגע זה נפתרה הבעיה. "שיטת ה־B.M.S. להשגת נשים" תלמד אותך איך להתגבר על כל בעיותיך באופן התנהגותי (ביהוויריסטי). בתוך 30 דקות תלמד את כל הגישות הנכונות לנשים. משפטי הפתיחה וכל שאר הטכניקות להתחיל עם נשים, שלא הכרת מעולם. שיטת ה־B.M.S. תלמד אותך איך להקרין סקס במידה הנכונה. ואיך להביא לכך שנשים תשאפנה להיות בקרבתך. והעיקר, היא תלמד אותך איך, מתי, והיכן לגעת ברוך. השיטה תעזור לך להשיג התאמה מוחלטת בינך לבין בת זוגך.

מהרו ושלחו את ההזמנה. ניתן להזמין גם באמצעות: כרטיסי אשראי, בטלפון 052-450927.
ניתן לשלם גם במזומן בבנק הדואר חשבון סילוקין 4812912 או בהמחאות־דואר.

לכבוד ביוכריזמה (ישראל) בע"מ, מחזיקי הזכויות הבלעדיים של שיטות ה־B.M.S.
ת.ד. 87, רמת השרון 47100.

כן, אני מעוניין להרחיב את מעגל הכרותי. אני מעוניין בהצלחה בקרב "המין החלש", הצלחה בממדים שעוד לא היו לי...
מצורף סך _____ ש"ח בהמחאה מס' _____ בנק _____
□ שלחו לי את "המדריך הקלה להשגת נשים ולהרחבת מעגל הכרותי באמצעות שיטת ה־B.M.S." – 46 ש"ח.
□ שלחו לי את "כל הגישות הנכונות לנשים ומשפטי הפתיחה באמצעות שיטת ה־B.M.S." – 17 ש"ח.
□ שלחו לי את "כל אזורי הגרוי המנטרלים את התנגדות האשה למגע באמצעות שיטת ה־B.M.S." – 19 ש"ח.
□ שלחו לי את כל השלושה במבצע – 10% הנחה – 74 ש"ח.
שם _____ כתובת _____ חתימת _____
אם אתה מתחת לגיל 18 דרושה חתימת ההורים.
אנו נשגר לכם את החומר בטעטפה אטומה. סודיות מלאה מובטחת ומובטחת.

הם לא רק מנגנים תקליטים, הם "מרימים" או "מפילים" מסיבות, חתונות ושאר שמחות מוסיקליות. אדם אחד, עם הרבה מוסיקה, ציוד קול משוכלל ונורות צבעוניות מסתובבות. מאוד "אין". שוק שגם ילדים בני 14־16 נוגסים בו, ובהצלחה לא־מבוטלת. התקליטנים המבוגרים מקטרים, אבל בינתיים, הכל מותר. אין חוקים, יש מוסיקה.

חניתה הלוי

התקליטנים

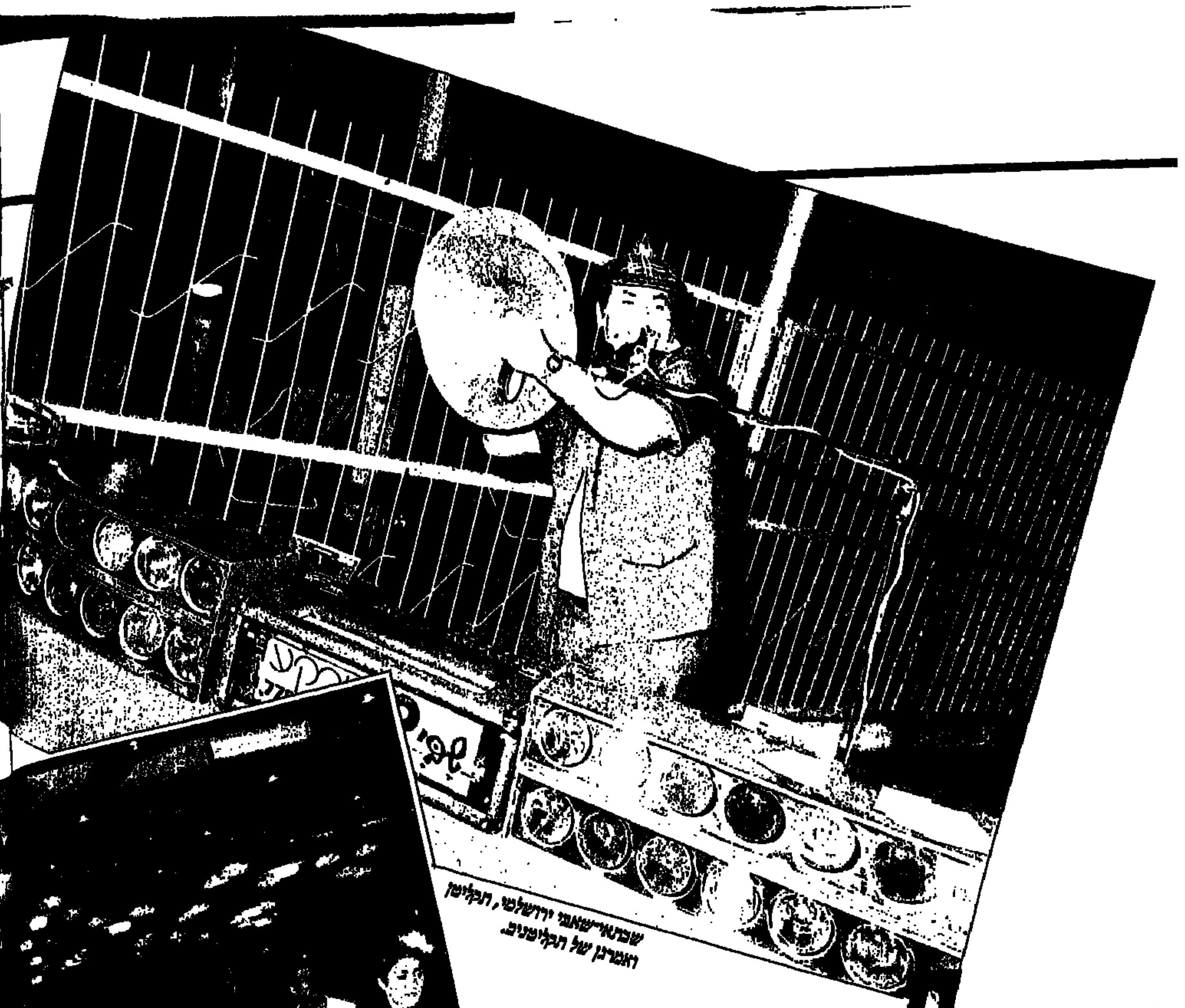

שבתאי־שאבי ירושלמי, תקליטן ואמרגן של תקליטנים.

פעם, אפילו לא ידענו שיש מקצוע כזה שקוראים לו תקליטן. היום מסיבה בלי תקליטן אינה מסיבה. פעם, הספיק פטיפון עם שני רמקולים רגילים ושניים־שלושה תקליטים אריכי־נגן כדי להרקיד את החבר'ה. מקסימום היו מבקשים מה"תרבוניק" של הקבוצה שיביא את האקורדיון שלו ואז באמת היה שמח. היום בשנות זה הרבה יותר קשה. מי שרוצה לעשות מסיבה, החל ממסיבת יום הולדת לילד בן שמונה ועד חתונה, ורוצה להיות אין, לא זו בלי תקליטן.

מספרים שהשגעון החל בשנות החמישים בג'מייקה הרחוקה. קבוצות כושיות היו מסתובבות ברחובות, בפארקים ובמכוניות, עם רדיו טייפ גדול. בתחילה היו מעמידים את הטייפ בצד ו"עושים מוסיקה" אחר כך התחילו לרקוד ברחובות לקצב המוסיקה. מהריקודים התפתחה שפת רחוב, מין סלנג שנקרא "ראפ", על שם הזמר אדי גראנט ששר את השיר "הולידיי ראפ". העניין התגלגל והתפתח, אנשים אהבו את זה וזה נקלט היטב. המוסיקה המוקלטת עם הריבורים דחקה לפינה את התזמורות החיות, הן בגלל השכר שאלה דרשו והן בגלל שאנשים העדיפו לשמוע הקלטה מקורית זולה בהרבה מביצוע יקר יותר של תזמורת שלא מהשורה הראשונה.

ככה נולדו התקליטנים. וכשאלה הצליחו, גם בארץ, והביקוש עלה, נוצרה תופעה חדשה בשוק התקליטנים: ילדים ונערים תקליטנים. בני 14 הפכו בין־לילה לדיסק־ג'וקים לכל דבר. הם נחטפו, כי למה לשלם 500־350 דולר לערב, אם ניתן לשלם לנער בעד אותה מוסיקה 250־150 ש"ח בדרך כלל, יש להם אפילו ציוד חדיש כמו למבוגרים, ולא רק איזה טייפ כפול וארבע מנורות, שרק אחת מסתובבת.

דותן שלומי, בן 16.5, מרמת השרון, תלמיד בית ספר אורט בהרצליה במגמת חשמל, נער תקליטן. שנתיים במקצוע, מגיל 14.5. "התקליטנות אינה מפריעה לי בלימודים, אני עובד רק בימי ששי בערב ולפעמים במוצאי שבת. לאמצע השבוע איני מקבל הזמנות. גם מבחינה חברתית אני מסודר. בשבילי זה יותר מבילוי, זה תענוג. אני רואה את החברים שלי, אין להם מה לעשות בערבי שבת ואני תמיד עסוק. כאשר לעבודה עצמה, אנשים חושבים לפעמים שאני פחות טוב בגלל שאני צעיר אך זה לא נכון לגבי. אולי לגבי תקליטנים אחרים זה קיים... כמו בכל מקצוע.

עושים רעש

אילן בן־שחר, תקליטן ומארגן תחרויות של תקליטנים. צילום: יקי הלפרין.

"לי יש ציוד יקר ומשוכלל שנקנה בעזרת ההורים, שתומכים ואוהדים את העניין, במיוחד אבי המלווה אותי ועוזר לי בכל, וכמובן – מההכנסות. אני מאורגן טוב, אפילו יש לי קסטת פרסומת בת 15 דקות ומי שרוצה להזמין אותי יכול להתרשם ממני ומהמערכת שלי. אני עורך דיסקו בבתי ספר ואפלו הופעתי בבר מצווה ובחתונה". אבל התקליטנים המקצועיים מקנאים כי הנערים הללו הורסים להם את השוק. "השוק פרוץ", הם אומרים.

"נכנסו גורמים לא מקצועיים, שחושבים כי אפשר להרוויח כסף קל. אין צורך בשום תעודה. זה עצוב מאוד שהם חושבים כך, המציאות היא הפוכה", אומרים אייל שחר ועפרון רכלר, מצוות "האורקסטרה" מראשון לציון, "העבודה קשה ושוחקת. אתה צריך לוותר על הרבה דברים כי עובדים בלילה, הכל הפוך. בריאות לא מקבלים מהעבודה. השוק מוצף בחאפרים. 70% חאפרים שבדרך כלל 'מפילים אירועים' והשם של 30% הטובים והמקצועיים נהרס. לצערנו. בדרך כלל כשקיימת תחרות האיכות עולה, אך המצב בשוק התקליטנים הפוך. אנחנו מכירים תקליטנים במרכאות שכמעט הרביצו להם באמצע האירוע, כי פשוט הרגו את המסיבה ובאותו רגע זה פשוט אקוטי".

"צריך להיות כשרוניים בכדי 'להרים' ערב טוב", מוסף שאבי, שבתאי ירושלמי, בן 42, תקליטן ואמרגן של די־ג'יי'ס במועדוני דיסקו ושדרני רדיו פופולריים, כמו אברי גלעד, משה מורד, ארז טל, יקיר אביב, ושוש עטרי, שהיא אחת הנשים הבודדות במקצוע. "אני לא מבין למה אין נשים תקליטניות, אם מישהי רוצה לעבוד בתקליטנות והיא מתאימה... אני מוכן להרים את הכפפה".

מהו לדעתך ההבדל בין תקליטן חתונות, לדיסק־ג'וקי בדיסקוטק ושדרן רדיו?

"תקליטן חתונות צריך להיות אדם פתוח, מבין ומתמצא במוסיקה עכשווית. לעומת זאת, הדיסק־ג'וקי הוא טפוס אחר, עולם אחר העומד בפני עצמו, כי עליו לבנות למעשה מופע שלם. פה כל אחר משלם כסף בכדי שיפעילו אותו דרך הרגלים. הוא לא בא לשבת לאכול, הוא רוצה להרגיש 'אקשן'. הכוס של המקצוע הוא שדרן הרדיו הרוכב על כולם ב'מיקס' שהוא יוצר במוסיקה המושמעת על ידו. ששיר אחד יכנס לשני ולא יורגש ההבדל, האחריות וההרגשה שונים אתה ידוע ומפורסם, המאזינים מגוונים, אחד שומע במיטה, שני בנסיעה, שלישי בהליכה... רדיו זה בידור להמונים וצינור לאינפורמציה, ולא ערב הרקדה בדיסקוטק או חתונה".

דותן שלומי, תקליטן צעיר מאוד, ההורים קנו לו את הציוד.

משה מורד, בן 30, איש גלי צה"ל, רשת ג' מנחה "להיט בראש" בטלוויזיה וגם מנהל המחלקה הבינלאומית בסי.בי.אס., אומר שהמצב בחו"ל שונה מהמצב בארץ. בחו"ל התחנות מקצועיות ביותר והן רבות. שם יושב אדם אחר שהוא גם תקליטן וגם מגיש, והוא בוחר בעצמו את המוסיקה. לא כמו בארץ, שכאן יש עורך מוסיקלי ומגיש. בחו"ל שדרנים חייבים לרכוש שעות שידור כמו שטייס רוכש שעות טיסה, כדי שיוכלו לשאת את התואר תקליטן. בארץ אין צורך לרכוש שעות שידור. החידוש האחרון בארה"ב ואנגליה, המובילות בענף, הוא תוכניות רדיו שמוגשות כסגנון מועדוני דיסקו. בטלוויזיה, הוא מסביר, זה סיפור שונה מברדיו. הכל מתוכנן מראש, והגשת תוכנית כמו "להיט בראש" זה פרוייקט גדול ומסובך. המשותף בכל זאת לכולם: אהבה למוסיקה.

מה דעתך על ילדי הדי־ג'יי?

"יופי של תופעה", הוא משיב. "הם העתיד של המקצוע. אנשים לומדים ומתפתחים והם יביאו לנו את הציוד היותר מתוחכם וכולנו נהנה מן מהציוד החדיש ומהרמה המקצועית שלהם". ■

זה בטוח קלבר

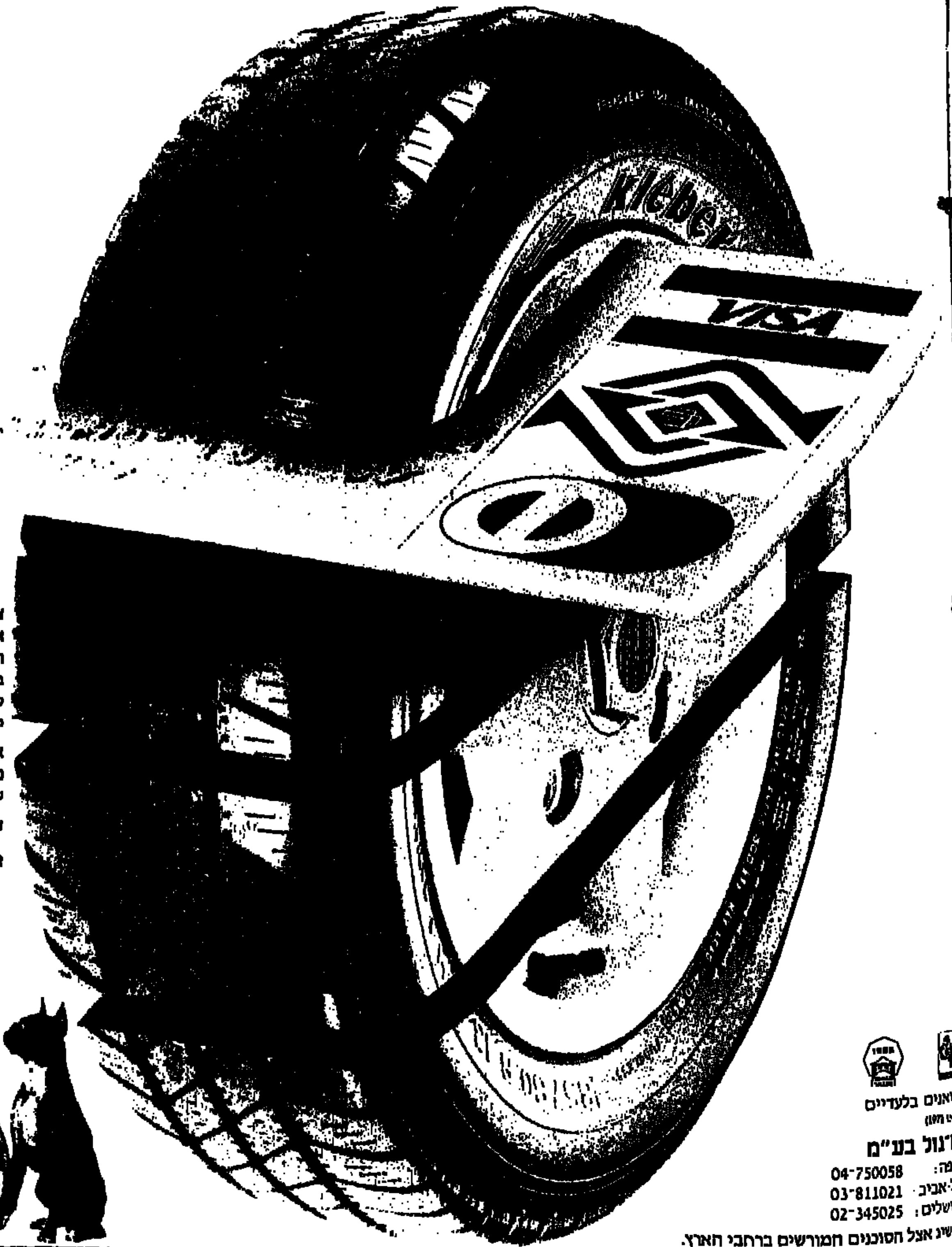

צמיג קלבר - אמין, חזק, גמיש,
אוחז את הכביש.
היום אתה יכול לקבל אותו
גם ב־4 תשלומים שווים
ללא ריבית והצמדה באמצעות ויזה,
ישראכרט או דיינרס.
איכות ללא פשרות, תנאי אשראי
נוחים ואחריות ל־4 שנים
עושים את קלבר לקניה הכדאית ביותר.
צמיגים מעולים - עכשיו גם בתשלומים.
זה בטוח קלבר.

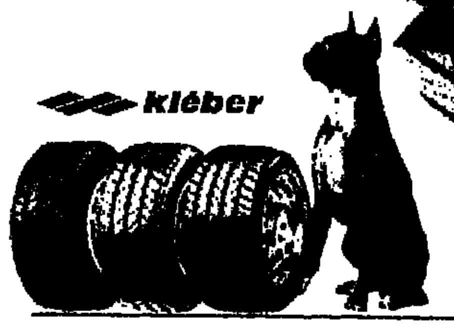

יבואנים בלעדיים
קרנול בע"מ
חיפה: 04-750058
תל-אביב: 03-811021
ירושלים: 02-345025
להשיג אצל הסוכנים המורשים ברחבי הארץ.

רשימת סוכנים מהם ניתן לרכוש צמיגי קלבר באמצעות כרטיסי אשראי

למכנסים המאוספרים של ליווייס נוספו כמה מספרים חזקים — ויקרים. שעתם היפה של טייסים במלחמה — על המקטורן הספורטיבי.

יהודית חנוך

ל א רק למכוניות יש מספר ליד שם המודל, גם לג'ינס של ליווייס. כל שנה משנים קצת את הצבעים והאריגים, אבל הגיזרה נשארה כמעט זהה, זה כמעט מאה שנה. את הקלאסיים, 501 ו־505, עושים עכשיו גם בשחור ובגוון דנים לא צבוע. ונוספו שני דגמים חדשים, 717 ו־901. האחרון קצת יותר רחב, מתאים גם למי שיש לו פולקעס קצת יותר חסרנות. גם נשים יכולות להשתחל לתוכו ביתר קלות.

לדגמים החדשים יש תוויות בכתום, כסוף ואדום. ההבדל בעיקר במחיר, האדומה היא הכי יקרה. 89–105 ש"ח לזוג, הרבה כסף בשביל ג'ינס, יותר מאשר בארה"ב. אין טעם לשאול למה הם כל־כך יקרים, כנראה עניין של היצע וביקוש. 501 הפכו לסטייל ובשביל סטייל משלמים גם בג'ינס.

הלהיט הבא של ליווייס הולכים להיות מכנסי צ'ינו. כותנה עם ברק של משי. מכנסי צ'ינו היו פופולריים מאוד בשנות החמישים ולפני שנה חזרו ועכשיו מתחילים לקבל תאוצה. הם רכים, עם קפלים במתניים, יותר נוחים מג'ינס, אבל לא במקום.

למעלה: ג'ינס 89', נשארו קלאסיים, בלי שינויים מפליגים. ("לוויס"). משמאל: שני צבעים למקטורן זרוקי בהשראת מקטורני דטייסים של פעם. ("קרדיף").

בעקבות הטייסים

איך אמר צ'רצ'יל על לוחמי מלחמת העולם השנייה? זו הייתה שעתם היפה ביותר. גם האנשים ששעושים אופנה חושבים כך. שמו על רבים מהמיוזעים והאימוניות ציורים של ראשי טייסים עם משקפיים וכובעים טיסוטיים. לא רק של מלחמת העולם השנייה, חזרו עד לעתיקות ממלחמת העולם הראשונה. גם המקטורנים מושפעים מאלה של הטייסים — קצרים, רחבים ונגמרים במותניים, אבל צבעוניים מאוד, לפעמים דו־צרדיים, כל צד בצבע אחר. ■

תפס יוזמה

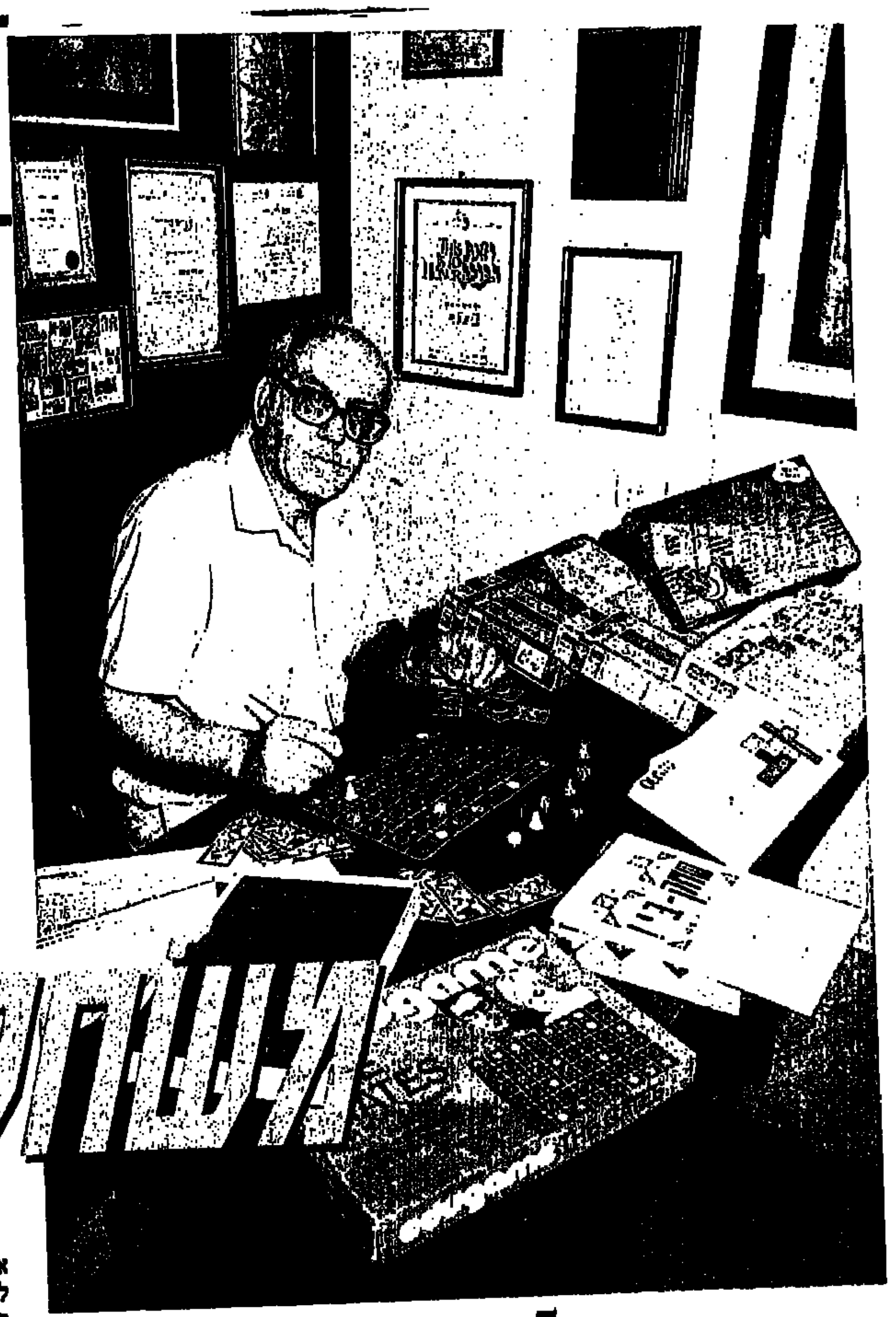

משחק אותה

שלמה דוד, פנסיונר, יושב כל היום ומשחק. למעשה, ממציא מישחקים. לא תמיד מאירה לו ההצלחה פנים, איש לא רצה את "יונת השלום".

אמיר גילת
צילם: רני ננצל

להמציא מישחקים, לפתח אותם ולחשוב על מאות רעיונות חדשים לשעשועונים נוספים – זה לא מישחק ילדים. אם אינכם מאמינים, שאלו את שלמה דוד מקרית־חיים.

שלמה, בן 58, יליד רומניה ("דובר עברית מילדות"), מגדיר עצמו "מישחקולוג". סבור שזו ההגדרה הטובה ביותר לעיסוקו הנוכחי, שהפך מתחביב לשגעון. כילד שגדל בצל השואה, לא הירבה לשחק, מלבד מישחקים קלאסיים – שחמט ודומינו. אך רק לפני כ־12 שנה התחיל, באקראי, לחשוב על רעיונות למישחקים. ראה כי טוב ומאז משחק אותה.

"תמיד היה לי עודף מרץ וחיפשתי אפיק יצירתי. אינני מחונן בכישורים, אפילו מסמר בקיר אני בקושי דופק. עם נטיה לגרפיקה, לציורים ולעיצוב – הגעתי לנושא הזה", אומר האיש, שעד לאחרונה שימש מנהל כח־אדם בבי"ח רמב"ם. חדר העבודה, בדירה הצנועה בקרית־חיים מפגין את עיסוקו: הקירות עמוסים קלאסרים, תיקים וציורים, תוכניות מישחקים שפיתח בעבר וכאלה שעל פיתוחם הוא שוקד עתה.

המישחקים הראשונים שלו, מעברים ומנטגון, מישחקים טאקטיים, יצאו לאור על־ידי חברה פרטית ולא זכו להצלחה לה ציפה. "היום, כשאני מסתכל עליהם בפרספקטיווה של זמן, אני ממש מתבייש", הוא מודה. מרמז להתפתחות הטכנולוגית והתיחכום שנכנסו מאז לחיינו, גם לתחום המישחק.

"למישחקים אין אורך חיים. יש אולי רק שלושה מישחקים נצחיים: שחמט, דומינו ושש־בש. שאר המישחקים הם כמו סרט: אתה משחק פעם וזה נגמר". הוא נכנס לנושא בכובד־ראש וכיום הוא אף מרצה ומעביר סדנאות במרכזי חינוך, בצה"ל ובאוניברסיטאות.

עד היום כבר פיתח שלמה דוד כ־100 דגמים שונים ומשונים של מישחקים. חלקם נמסרו למעצבים גרפיים. 20 מישחקים כבר יצאו לאור. מחפש עתה דרכים "למכור" אותם: "השקעתי כספים רבים, בלי תמורה, בידיעה כי אין הרבה סיכוי שחברה תוציא מישחק שלי לאור. אבל אם לא מאמינים ולא עושים כל מה שניתן – העסק אבוד". הוא מדבר מהלב, על חשיבות המישחקים. מצטער על חוסר המודעות בציבור הישראלי.

פיתוח המחשבה, חינוך, תרומה לחיי משפחה תקינים וחסרי מתח, ריפוי לחולים הסבורים כי עולמם נחרב – אלה רק חלק מהיתרונות שהוא מוצא במישחק. "בחו"ל, משפחות שלמות יושבות ומשחקות. פה – כלום. אפילו בעיתונים אין מדור לביקורת מישחקים, כמו שיש לגבי סרטים, הצגות ותקליטים. לא מתייחסים למישחק כאל אומנות ויצירה".

"שבץ־נא בסכנה?"

אפשר להתקנא בו: משחק לו כל היום. אבל בכל מישחק מושקעות שעות רבות של מחשבה ושל עבודת נמלים. בין השאר, הוא מנסה לפתח מישחקים חדשים על בסיס מישחקים קלאסיים, ולשכללם. לדוגמה פיתח את הדריטו, שלטענתו יעמיד בסכנה את ה־Scrable המסורתי ("שבץ נא"). איך? הוא ביטל את הלוח. מחלק לכל משתתף 7 אותיות, בתוספת 7 מסגרות שעוצבו בשלושה צבעים שונים, כל אחד בעל ערך נקודות שונה. "התיחכום רב יותר, האפשרויות רבות יותר ואפילו יותר נוח לשחק, כי לא צריך להרים בכל פעם את האות כדי לראות ולחשב את מספר הנקודות בו זכית", הוא מסביר.

כבן למשפחה מסורתית, הוא מנסה להעביר באמצעות המישחק את ההווי היהודי והשפה העברית, בעיקר בספרי המישחקים. לדוגמא – זיהוי המילה המסתתרת בציור שבו נראית האות ת', כשמתחתיה האות ה'. התשובה – תעלה (ת"עליה"). הוא שופע רעיונות. בידיו תוכנית מפורטת להקמת מבוך למישחק חיצוני, בו יועברו סדנאות, יערכו חוגים ויאורגנו תחרויות. הוא יציע לטלוויזיה לערוך שעשועון חדש, כי לדבריו "אחד יותר מדי היא תוכנית משעשעת, אבל בלי טיפת מחשבה". בתוכנית שלו יצטרכו המתחרים לגלות מילה נסתרת על־פי איורים. מה בין ציור של מצבה, מצבר ומצביע? מצב. קל. אבל נראה אתכם מגלים זאת על־פי ציורים.

שלמה דוד מקווה כי יבוא יום ויוכל להגשים את כל התוכניות הרבות שלו. כבר ידע אכזבות, לדוגמה כשתיכנן להוציא לאור את המישחק יונת השלום, בו־זמנית במצריים ובישראל, בעברית ובערבית. אך לא הרים ידיים: "המישחק נותן לי סיפוק עצום, אושר ומיצבור אנרגיה. אחרי 35 שנות עבודה בשירות הציבור, אנשים בגילי חושבים שכבר עשו את שלהם. לי יש עוד תוכניות אין־ספור". אולי עוד ישחק אותה בגדול. ■

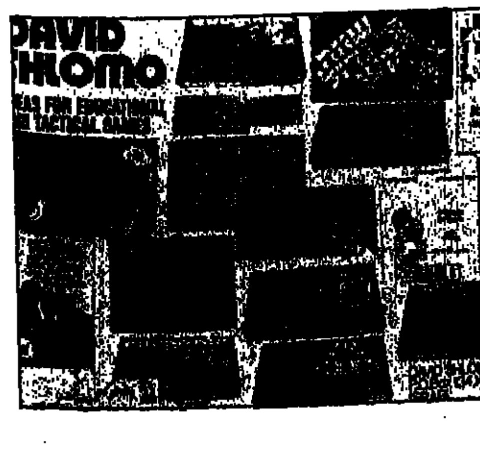

ספרים ספרים

שופט הנוער אהרן מלמד סוקר בספרו החדש את המקרים הקשים והלא־מוכרים לחברה הישראלית, תוך שהוא מציע מסקנות מפליגות בתחום הענישה והשיקום ■ פרופסור דן שניט דן בספרו החדש בצדו השני של המטבע: תפקידיו של העובד הסוציאלי ויחסיו עם המטופלים הנזקקים לשרותי רווחה.

גבריאל שטרסמן

להעניש? לשקם?

הנער בן השש־עשרה, בעל הרשעות קודמות רבות, התפרע במקום ציבורי והסיג גבול, קילל ברחוב, דפק בכוח על תריסי ביתה של אשה, שהתלוננה עליו, והתובע במשפטו ציין, כי הוא מהווה סכנה לציבור וכי בנות מפחדות לצאת לרחוב בגללו.

סיפור חייו של הנער חשף טרגדיה נדירה: הוריו עלו מברית־המועצות, לאחר ששיכלו במהלך מלחמת העולם השניה את ששת ילדיהם והם נשארו במחנה ריכוז רצוצים ומדוכאים. בעזרת פרטיזנים נמלטו מן המחנה. בדרכם מצאו ילד שהיה מושלך באשפה, גווע בקור וברעב. אספוהו וגידלוהו כבנם, הרעיפו עליו חום ואהבה ובמשך שנים היה להם לנחמה על הבנים ששכלו.

עד מהרה התברר כי הילד לא היה יהודי. כבר בשנים הראשונות הופיעו סימני הפרעות נפשיות קשות בהתנהגותו. ההורים הניחו, כי עלייתם ארצה תפתור את הבעייה וכך עשו. אך בישראל נכונה להם אכזבה קשה: הבעיות הלכו וגברו: הנער לא הסתגל, לא למד את השפה, ולמרות שחשב שהוא יהודי ושהם הוריו, לא יצר קשרים חברתיים.

משהחריפו בעיותיו – ניסו ההורים דרכים שונות לגביו, בטוב וברע, אך ללא הצלחה. הוא החל להוות מטרד לציבור ובמיוחד לאלה שגרו בשכנותו. 'למזלו' הכיר שכנה שדיברה רוסית, שריחמה עליו והזמינה אותו לביתה לשיחות. מתוך רחמים סיפרה לו, שהאנשים שבביתם גדל, אינם הוריו; שהוא נוצרי מלידה וכי היא תסייע בידו לחזור למולדתו. בשלב זה החלו בעיותיו להחריף עוד יותר. הוא התפרע, איים על הוריו, נטפל לבנות ברחוב ועוד. משלא הצליחה השכנה לשלחו לבריה"מ – הרוסים סרבו לקבלו – וכאשר נוכחה כי הוא מטריד אותה ובעלה אסר עליו לבוא לביתם, אירעה התקרית שבגללה הועמד לדין.

עתה, בבית המשפט, בוכה האב בכי מר ונקרע בין רגשות סותרים, בין תקווה ונחם שמצא בנער במשך השנים שגידלו כבנו, לבין רגשות אכזבה, תיסכול ואפילו פחד מהנער החסון והאלים, המאיים עליו ועל אשתו והמסוגל אף לבצע את זממו. עתה הוא מבקש לבית המשפט לשלוח את הנער למאסר או למוסד נעול.

הנער שותק. הסיפור הקשה הוא אחד מרבים הנגול בספרו של שופט הנוער הוותיק אהרן מלמד, "ענישה או שיקום", שיצא זה עתה לאור בהוצאת "תמר" בחיפה. המחבר השכיל להביא, בקרוב לחמש מאות עמודים, לא פרקי משפט אלא סיפורי הווי, מן הקשים שיודעת החברה בישראל, תוך שהוא מנתח את הבעייה המוצאת את ביטוייה בשמו של הספר.

ואכן, נשאלת השאלה: כיצד עלינו לנהוג בעבריינים ? להענישם בלא לראות את בעיותיהם המיוחדות או לנסות לשקמם, תוך שהחברה המשקמת לוקחת על עצמה סיכונים אין־ספור. או בלשונו של המחבר: האם פיצוי, ענישה או הרתעה, יפתרו את בעיית הבית ההרוס של העבריין וימשוהו מגלי המשטמה וההסתה ? הדוגמאות שהביא המחבר בספרו מועזות אות לאחת. הוכחה נוספת, כי החיים אכזריים יותר מכל סיפור פרי־הדמיון. וכרגיל, המציאות המרה באה לביטוי בין כתלי בית־המשפט יותר משהיא באה בכל מקום אחר.

המחבר אינו מסתפק בהבאת דוגמאות מן החיים בספרו, אלא הוא מביא מחקרים על שיטות ענישה, על חקר הרפואה ובריאות הנפש, מתחומי המדע הכללי ומחוקרים יהודיים. ואחת ממסקנותיו החשובות: "חלק מאנשים הזקוקים לטיפול ואפילו זקוקים לו מאד, לא יגיעו לעולם לטיפול זה, אם לא תופעל עליהם סמכות, לפחות בשלב הראשוני של הטיפול: אנשים אלה אינם חשים בצורך בטיפול, אינם משתפים פעולה ומסרבים לפנות או לקבל טיפול. וכשהמדובר בנוער, הכוונה לעתים להורים המסרבים לשתף פעולה. מצבם של נזקקים אלה מחייב טיפול יותר מאשר מצבם של אלה, המכירים בצרכיהם, פונים ודורשים טיפול, מרצונם הטוב או מרצון הוריהם ועצם אי ההכרה במצבם או ההתנגדות לטיפול מרמזים על מצבם החמור של הנוגעים בדבר. במקרים אלה רק צו בית המשפט, שיחייב טיפול ולעתים אף נשיאה בהוצאות הטיפול, יביא לתחילת תהליך טיפולי, כמטרתו כ'יקום הקטין'".

אין אף שיטת ענישה, לדעת השופט מלמד, המסוגלת להתמודד ולהבקיע חומות אלה של העבריין ולפיכך נדונו שיטות אלה לכשלון חרוץ במלחמתם בעבריינות ובפשע. השיטה היחידה המסוגלת לקרם את פתרון בעיות העבריינות ולמנעו היא שיטת השיקום, העשויה להתמודד עם העבריינים, בעזרת הכלי המיוחד של הטיפול הסמכותי העומד לרשותה.

עם זאת ברור גם לאהרן מלמד, שמן הנמנע הוא שלא להשתמש בענישה חמורה במקרים שבהם מתברר שיש ערך ממשי לעונש מרתיע לגביהם ולגבי קבוצת העבריינים העלולה לבצע עבירות הדומות לעבירותיהם. כמו כן לא יימנע מהטלת עונש מאסר על מי שמסכן את שלום הציבור, מי שמסכן את בטחון המדינה ומי שפשעו "מעורר סלידה ושאט־נפש עד כדי כך שלא ניתן להתעלם בהן מהצורך לגמול לפושע על מעלליו".

שופט נוער אהרן מלמד

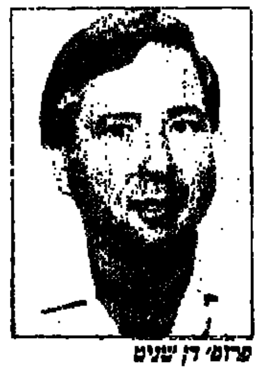
פרופ' דן שניט

צירוף מקרים הביא בימים אלה גם לפרסומו של הספר "החוק, הפרט ושירותי הרווחה", פרי מחקרו של פרופסור דן שניט, מרצה ומנהל בית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל־אביב ומורה בפקולטה למשפטים שלה.

הבעיות הכרוכות בטיפול הסיעודי

ספרו של פרופ' שניט הינו ספר עיוני משפטי ולא מחקר המכיל סיפורי אנוש. אולם דרך החוקים הנוגעים לרווחה ולסעד בארץ והסברם המאלף, מביא המחבר לקורא את הבעיות הסבוכות הכרוכות בטיפול הסיעודי לנזקקים לו בישראל. הבעייה נרחבת יותר משאנו סבורים והספר מבהירה הבהר היטב.

בחלקו הראשון של הספר, שיצא לאור בהוצאת הספרים ע"ש י.ל. מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים, ומקיף קרוב לארבע מאות עמודים, מוצג לקורא הבסיס החוקי לפעולת העובד הסוציאלי במסגרת שירותי הרווחה בארץ. כמו כן נסקרים בחלק זה הדינים הקובעים את נורמת ההתנהגות הכללית של העובד הסוציאלי כעובד ציבור ובמיוחד כנותן שירות טיפולי־מקצועי. מחלק זה נוכל ללמוד גם על שפע כללי הסודיות החלים על הקשר בין העובד הסוציאלי לבין מטופליו, ועל כללי החסיון החלים על העובד הסוציאלי במגעיו עם מערכת המשפט.

בחלקו השני דן פרופסור שניט בטכניקות ההתערבות במסגרת המיקוח החברתי לגבי אוכלוסיית היעד הכוללת את הקטין, הנזקק, הקשיש, החוסה, המפגר וחולה הנפש.

שני הספרים גם יחד וכל אחד לחוד – תורמים תרומה חשובה להבנת בעיות החיים בשוליים בישראל של סוף שנות השמונים. ■

עובי הצמר אינו משנה

רק מכונת הסריגה BROTHER KX-395 החדשה
יודעת לעבוד גם עם צמר דק וגם עם צמר עבה!

וחוץ מזה היא...
KX-395 - מכונת הסריגה החדשה של BROTHER סורגת את מיטב הדוגמאות האופנתיות במהירות, בקלות, ובחסכון כספי...
היא פשוטה ביותר להפעלה ולשימוש, שקטה בעבודתה ומתאימה לרוב סוגי הצמר הקיימים.
בסניפי אמפיסל תוכלי לקבל הדרכה ויעוץ, ובעת הרכישה תקבלי אחריות מלאה.

וחוץ מזה היא...
עולה רק 695 ש"ח כולל מע"מ, ויש גם אפשרות ל־6 תשלומים!
פני לאחת מסוכנויות אמפיסל/BROTHER לראות ולשמוע פרטים נוספים.

brother

להשיג בסוכנויות BROTHER וברשת חנויות אמפיסל/BROTHER מחסן: אמפיסל (ישראל) בע"מ, אמעל 3 ק. אריה פ"ת טל. 03-9225921 פ"ת: חנות המפעל שטמפפר 15 טל. 03-9342094. תל־אביב: נחלת בנימין 6 טל. 03-657189; אלנבי 98 טל. 03-612994. רמת־גן: ביאליק 11 טל 03-725739. ירושלים: רק בסניף המלך ג'ורג' 6 טל. 02-249773. חיפה: הרצל 31 טל. 04-642235. נתניה: החלוצים 7 (חזית אגד) טל. 053-24582. באר־שבע: פסג' אוניקו טל. 057-36633. הרצליה: סוקולוב 16 טל 052-545281.
ובחנות השק"ם בקניון איילון רמת־גן

BROTHER 3200
הטורבוגל החדשני של BROTHER

אופה, צולה ומשחים – ובודק את התוצאה בעצמו...

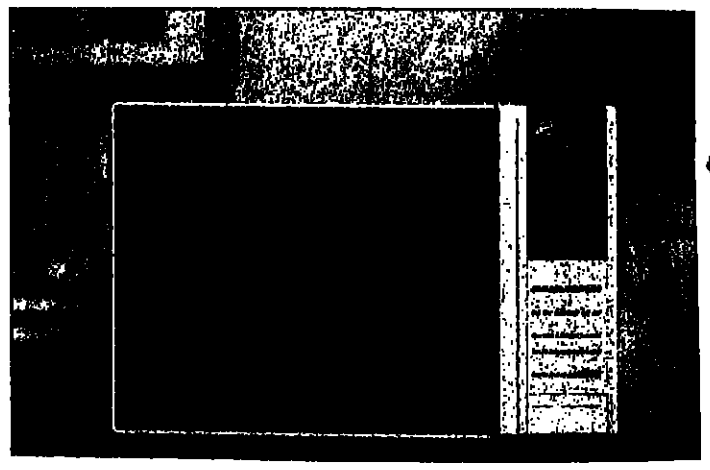

חברת ברדר — אמפיסל התחילה לשווק בארץ את מכשיר המיקרוגל המתקדם ביותר מבחינה טכנולוגית שקיים בשוק: הדגם החדש במשפחת טורבוגל–3200 מבשל־מזון אוטומטי MF 3200.
אופן השימוש בתנור החדשני הינו פשוט ביותר: יש לבחור את סוג המזון המתאים — עוגות, מאכלי בצק, עוף, בשר בקר, בשר עגל — לשים את המאכל בתנור וללחוץ על כפתור ההפעלה. את כל השאר עושה טורבוגל לבד בעצמו.
המכשיר אופה, צולה ומשחים כמו תנור רגיל — אך בשליש מהזמן. אם בסוף הבישול דרוש זמן קצר נוסף כדי להגיע לשלמות: מגע על כפתור זמן אקסטרא יחשב באופן אוטומטי את זמן הבישול הדרוש, ויפעיל את המכשיר מחדש. אם המכשיר מושאר ללא השגחה הרי שעם סיום הבישול הוא ישמור באופן אוטומטי על חום המזון, כשהוא מציב באופן אוטומטי את הטמפרטורה על 90 מעלות צלזיוס למשך 30 דקות.
סטנלי ציון, מנכ"ל אמפיסל — ברדר אומר כי ברדר, שמוצרי המיקרוגל שלה מסידרת טורבוגל הינם המתקדמים בשוק, לא מפסיקה להשקיע במחקר ופיתוח מוצרים, וכי השוק הישראלי הוכיח עצמו כבשל לקליטת חידושים אלה לא פחות ממדינות רבות באירופה.

• **טורבוגל** הינו שם רשום ל־3 תנורים באחד: מיקרוגל, או תנור־אפיה טורבו מתקדם, או שילוב של שניהם.
טורבוגל — 3200 נמכר בחנויות החשמל המובחרות, ברשתות השקם ובסניפי BROTHER אמפיסל ברחבי הארץ:

סניפי אמפיסל

מרכזי הדרכה ומכירות:
ת"א: אלנבי 98, טל': 03-612994.
י–ם: המלך ג'ורג' 6, טל': 02-249773
חיפה: רח' הרצל 31, טל': 04-642235
ב"ש: פסג' אוניקו, רח' ההסתדרות, טל': 057-36633

מרכזי מכירות:
פ"ת: רח' שטמפפר 15
ת"א: נחלת־בנימין 6
הרצליה: סוקולוב 16
ר"ג: ביאליק 11

נדב שרון רוצה להדריך אותנו איך עושים זה במצבי לחץ. הציבור, כך הוא טוען, אינו מודע לחומרת הבעייה. כל מי שהיה פעם בצבא יכול לקבל רובה או אקדח. זה מסוכן.

"התקפה עצמית" או "הגנה עצמית"

טל פדי

לנדב שרון יש לחיצת יד חזקה, יציבה, הרבה כוח עצור. אולי זו ההשפעה של אימוני קרב המגע. אבל שרון מעדיף לשים את הדגש על האקדח, או ליתר דיוק, על ספר ההדרכה החדש שלו "ירי באקדח". 12 מערכי שיעור, מלווים בהסברים ותמונות שאמורים, לדברי המחבר, לתרגל אדם "לשלוף, לירות, ולפגוע בדמות. שיהיה יעיל. לא צלף. אם הוא עוקב בדיוק אחרי ההוראות, הוא יגיע לזה, וכאותה הזדמנות יעביר את עצמו אימון בתפקוד תחת לחץ".

נושא התפקוד תחת לחץ, הוא אבן הפינה בפילוסופיה של נדב שרון. למעשה, מאז החל לפני כשנה וחצי להעביר קורסים בחברה העצמאית שלו, "אוף", הוא מגדיר את האימונים, בראש ובראשונה, כתרגול במצבי לחץ ולא רק ירי באקדח. מדובר גם באבטחה, קרב מגע, חילוץ, סריקה, נהיגה.

שרון, איש מושב קדימה שליד נתניה, השתחרר מהצבא בדרגת סגן, אחרי ששרת בביה"ס למכ"ים. שנים ארוכות כמאבטח, ואחר־כך כמדריך מאבטחים, היו הבסיס לפעילות העצמאית שהוא מעביר היום.

"אנחנו חיים בחברה אלימה", הוא טוען, "ואיך, בעצם, אתה מוגן בחברה הזו? בדרגה ראשונה, על ידי גופים כמו הצבא, המשטרה, המשמר האזרחי, ששומרים על הציבור ככלל ולא על הפרט הבודד. כשלב שני יש אמצעים כמו גדר, פלדלת, אקדח, גז מדמיע, סכין. רק שלפעמים גם זה לא מספיק. צריך שמי שיש לו נשק גם ידע לתפקד ולהפעיל אותו, אחרת עצם נוכחות הכלי לא שווה כלום. יותר מזה, היא מסוכנת. אני קורא לזה 'התקפה עצמית' במקום 'הגנה עצמית'. נשק שמונח בארון וילד יכול לשחק ולהפצע, או שכדור נפלט בגלל ניקוי לא נכון. יש אנשים שמחזיקים נשק 20 שנה, ולא יודעים כללים בסיסיים של שימוש בו".

הספר "ירי באקדח" מיועד, בראש ובראשונה, למי שכבר זכו לקבל רשיון נשק. התנאים לקבלת רשיון כזה דורשים, בין השאר, עבודה, מגורים או ביקורים תכופים מעבר לגבולות הקו הירוק. נדב שרון מציג את שורש הבעייה, בבורות של הציבור לא רק לגבי איך לנהוג באקדח, אלא גם באיזה מצב.

"מי שבאמת נוהג בהגנה עצמית, יצא ממצב בלי להשתמש בנשק בכלל", הוא אומר, "לדעתי, צריך או לירות כדי להרוג, במידה ואין שום ברירה אחרת, או לא לירות בכלל. ההרגל הזה של אורחים בשטחים, שיורים באוויר באמונה שזה מרתיע, הוא אסון. אנשים כבר לא מפחדים מזה. יודעים שלא יקרה להם כלום".

הבורות בנושא אקדחים ממשיכה גם כאשר צריך לרכוש את הנשק הנכסף. שרון מסביר איך יכול איש מכירות טוב לשכנע אדם לקנות נשק כבד ומגושם, שלא יתאים לצרכי ההגנה היומיומיים שלו. נשק כזה יכול אולי להיות אימתני יותר בשעת ירי, אבל הוא יהיה הראשון בתור להישכח באחד הארונות בבית, בגלל גודלו שלא מאפשר נשיאה יומיומית.

"אני אומר לכל מי שמגיע לקורס אצלי: אל תצפו לצאת מכאן כמו רמבו. אני רוצה שאנשים ילמדו לתפקד בעיתות מצוקה. שיצאו בשלום, וזהו. שלא יהיו גיבורים. זורקים עליך אבנים, שתדע לסובב את ההגה ולברוח במהירות האפשרית. אם אדם נכנס לפאניקה, עוצר רכב ויורד באוויר, אתה יודע מה קורה? הוא גומר את הכדורים, ותוך שניות כולם עליו, ושוברים לו את העצמות. אתה נוהג, ופתאום זורקים עליך בקבוק תבערה לרכב. אתה צריך תוך שניות לחלץ את הילדים החוצה. כשאני מראה לאנשים בקורס שאפשר לעשות את זה, הם הרבה יותר רגועים אחרי כמה נסיונות".

שרון לא מהסס לנקוט בכל אמצעי, כדי להגיע למצב לחץ ממשי ככל האפשר, במטרה לבחון את תגובות התלמידים בקורסים שלו. גם אם צריך להתנפל בהתקפה מדומה על אדם עם סכין ביד, כדי לראות איך הוא מגיב. הספר "ירי באקדח" הוא, למעשה, תמצית מצולם ומוסבר של כל חלק הירי. שרון מדגיש שמי שרוצה להעזר בספר, חייב לבצע בדייקנות את ההוראות, כלי לזייף. או לדבריו, גם תיווצר מעצמה האשליה של מצב לחץ, שתתרום לתפקוד נכון יותר במצב חרום אמיתי.

"אם הייתי צריך לתת לציבור ציון מאחת עד עשר בנושא הידע על שימוש נכון בנשק – הייתי נותן לו שתיים. בנוסף – מרהים לראות מי מקבל היום נשק ליד. כל מי ששירת פעם בצבא יכול לקבל רובה במסגרת המשמר האזרחי. יכול לקרות אסון. צריך להתייחס לאקדח כמו לרכב. לתת רשיון רק אחרי לימודים מיוחדים, מבחן, בדיקה של כל נושא נשק בנפרד. אקדח הרי מסוכן לא פחות מרכב, אז למה להקל בו ראש?"

RENAULT

רנו אקספרס לפעמים אתה שוכח שאתה בעבודה

אם אתה מבלה שעות ארוכות מדי יום בנסיעה על הכביש כשעליך לטעון ולפרוק לעיתים קרובות, אינך יכול להתפשר על גורם הנוחיות.
רנו אקספרס, המכונית ביותר מסווגה באירופה, תוכננה כדי לענות על הצרכים המסחריים שלך ולתת לך את ההרגשה של נהיגה במכונית נוסעים.
לרנו אקספרס מנוע 1400 חזק וחסכוני, הנה כל וחנייה הילוכים
לרנו אקספרס כושר העמסה עצום של 575 ק"ג עם פתיחה אמצעית של שתי דלתות אחוריות וגגון נפתח למטען חורג.
תא הנוסעים של רנו אקספרס מהודר ונוח, תמצא בו את כל החידושים והכלולים ויש גם אפשרות למזגן.
בקיצור - כשאתה מסיים את יום העבודה ברנו אקספרס אתה רענן ורגוע בדיוק כמו שהתחלת איתו ולפעמים אתה שוכח שהיית בעבודה

דגמי 89

אין מחיר לאמינות של RENAULT

בני משה קרסו
■ ת"א טל. 627181 ■ חיפה טל. 723294 ■ חיפה טל. 610298 ■ נתניה טל. 40404
■ ירושלים טל. 226491 ■ באר-שבע טל. 70911 ■ ק. גת טל. 688834

רוק מסביב לשעון

אחרון הענקים

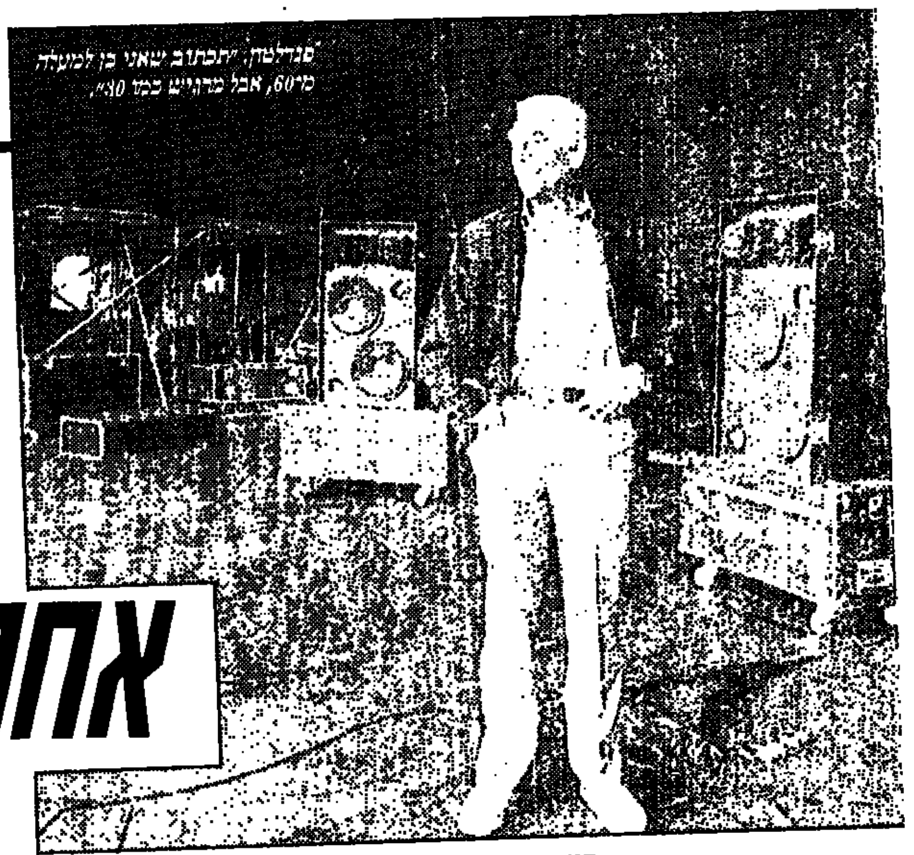

פנדלטון: "תכתוב שאני בן למעלה מ־60, אבל מרגיש כמו 30".

ביום בו ננעל פסטיוואל רדינג, פסטיוואל הרוק הגדול והוותיק ביותר בבריטניה, החוגג השנה 27 שנה להיווסדו, נפלטה אנחת רווחה מחזהו של הרולד פנדלטון, המייסד, המפיק ובעליהם של מועדוני מוסיקה ואולפני הקלטות יוקרתיים בלונדון.

אדר אבישר

מה נשאר לבךארם קשיש אם לא להנות מהחיים ? – אומר לנו הרולד פנדלטון, ביום בו ננעל פסטיוואל רדינג, פסטיוואל הרוק הגדול והוותיק ביותר בבריטניה, החוגג השנה 27 שנה להיווסדו. פנדלטון, מייסד ומפיק הפסטיוואל ובעליהם של מועדוני מוסיקה ואולפני הקלטות יוקרתיים בלונדון, ביניהם מועדון המארקי (האוהל) נחשב לאחרון הענקים בתחומו בבריטניה.

"הכל החל לפני קצת למעלה מ־27 שנה", ניזכר הארולד, כוסית ברנדי משובח בידו, "אשתי גררה אותי למרוץ סוסים בריץ'מונד. מרוב שיעמום נרדמתי וחלמתי שאני בעצם צופה בפסטיוואל ג'אז. אולי בגלל השפעת האלכוהול – הפכו הסוסים לנגנים. תמיד הייתי מטורף על מוסיקה, ובצעירותי אפילו השתתפתי כנגן תופים וכלי הקשה במספר הרכבים מקצועיים. ההרכב המפורסם ביותר שניגנתי בו היה של כריס בארבר. כשהתעוררתי מהחלום – החלטתי ליישם אותו במציאות. רעיון פסטיוואל ג'אז היה רעיון די מהפכני בראשית שנות ה־60".

כשפנדלטון, שהיה רואה חשבון מדופלם, סיפר על רעיונו למכריו – הוא נתקל בתגובות של תדהמה וחוסר אמון, במיוחד כשסיפר להם שהוא הולך למכור את המשרד, ואת הכסף הוא הולך להשקיע בהקמת הפסטיוואל. "דווקא אשתי, ברברה, שהיא הבוסית האמיתית במשפחה, תמכה בי. היא הבינה את הצורך שלי בשינוי דראסטי בחיי. רק לאחר שקיבלתי את אישורה – מכרתי את העסק בראשית 1955".

תוך כדי הראיון פנדלטון לא הפסיק להציע משקאות, לנופף לשלום לעשרות ידידיו שבאו לבקר אותו ביום חגו. על פרט אחד הוא שומר בקנאות בסוד: פנדלטון אינו מוכן לגלות את גילו האמיתי. "תכתוב שאני בן למעלה מ־60, אבל מרגיש כמו 30".

ב־1961 יצא פסטיוואל הג'אז של פנדלטון לדרך וזכה להצלחה מרובה. כיוון שכך – מיסד את הפסטיוואל והפך אותו לאירוע שנתי המתקיים בשלושת הימים האחרונים של אוגוסט.

האם אתה מתגעגע ביום לימים בהם הייתי רואה חשבון ?

– "תתפלא, אבל התחביב שלי הוא עדיין להתעסק במספרים. אני פריק אמיתי של מחשבים ואני מסוגל לשחק אתם שעות. בני, דרך אגב, קורא לי הפסנתרן העוור בגלל המהירות בה אני מקיש על המקלדת".

באם הזכרת את בנך, האם המשפחה עדיין תומכת במקצוע הלא שיגרתי שלך ?

– "בהחלט. למעשה הבנים שותפים בחברה, אנחנו לא עוסקים אך ורק בהפקת הפסטיוואל, החברה מפיקה אמנים ומנהלת את אולפני ההקלטות השונים. העיסוק בפסטיוואל רדינג, מתחיל רק בסביבות מאי. לגבי זוהי מסיבת קייץ ססגונית. נראה לי שאשתי נהנית מכל העניין יותר ממני. כיום יש לי 10 מפקחים שעושים את עיקר המלאכה, כך שלי רק נשאר לבוא ולשתות עם החברים".

באמצע שנות ה־60 החל הרוק לדחוק את מקומו של הג'אז. על במת הפסטיוואל החלו להופיע להקות כהאבנים המתגלגלות, ג'נסיס, פינק פלויד וסגול בהה. פסטיוואל הג'אז נהפך בסופו של דבר לפסטיוואל רוק ופנדלטון נאלץ לחפש מקום חדש למפעלו. "מקהל של כמה אלפים צמחנו, בסוף 1971, לפסטיוואל אליו הגיעו למעלה מ־100 אלף איש ומשטרת לונדון רמזה לי, בעדינות, לצאת מתחום השיפוט העירוני. בסוף שנות ה־60, המושג רוק עורר אסוציאציות של סמים קשים ומהומות. למזלי הציע לי בן משפחה את הרעיון של קיום הפסטיוואל בעיר רדינג, כ־70 ק"מ מערבית ללונדון, עיר המוקפת בשדות רחבים שיכולים להכיל את מאות אלפי החוגגים". פנדלטון הפסיק לרגע את שטף הדיבור, העיף מבט על השטח, כאילו להפנות את תשומת ליבי למתקנים השונים.

"אני הופך להיות ראש עיר פעם בשנה, מקים בה בתי חולים, משטרה, שירותים, מערכת ביוב, חנויות ומתקני אירוח ולינה. מלבד האיזור שפתוח לקהל הרחב אני מקים איזור לאמנים ואורחיהם ואיזור אירוח לעיתונאים ולמוזמנים שבו מסעדות ופאבים. אני נהנה לראות איך שכולם נהנים, אפילו אני מרשה לעצמי להשתכר. המוסיקה לא מעניינת אותי, במיוחד כשכיום שולטים בכיפה להקות הרוק הכבד וה'מתכת הכבדה', אני נהנה לראות את אנשי תעשיית המוסיקה, את העתונאים הרבים ואת החברים עולים מדי שנה לרגל".

השנה היו לפנדלטון סיבות רבות לחששות. בפסטיוואל דונינגטון, שהתקיים כשבועיים לפני הפסטיוואל שלו ברדינג, נהרגו שני אנשים ורבים מהצופים נפצעו בהתפרעויות בעקבות הופעתם של להקות בתולת הברזל ודיוויד לי רות.

התקשורת בבריטניה קראה לאסור קיום הופעות רוק המוניות. פנדלטון לא נכנע ללחץ. "גייסנו עוד כוחות אבטחה ומשטרת נפת התמזה העמידה לרשותנו עוד כוחות. חוץ מזה כשאשתי, ברברה, מבחינה במישהו שמתחיל לעשות צרות – היא פשוט נגשת אליו ומרגיעה אותו"...

וכאילו להדגים לי מה קורה בשטח. בעת הראיון עם פנדלטון, הייתי נוכח בהתערבות מהירה ואלגנטית של המשטרה, שסילקה משטח האירוח עשרות מחברי כנופיית "מלאכי הגיהנום" שניכנסו ללא הזמנות. המשטרה, מצויידת באלות ובכלבי תקיפה, הקיפה את החבורה האלימה ומפקד הכוח הורה לחבורה לעזוב את השטח. ראש הכנופייה עשה חשבון מהיר, הבין שאין לכנופייתו הפעם סיכוי.

סיפורו של פנדלטון אינו משקף את מערכת היחסים שבין הפסטיוואל לבין יושבי עיר השדה הקטנה. "רוב האוכלוסיה מקבלת בברכה את האירוע. הסוחרים עושים רווחים נאים, רדינג עולה על המפה והצעירים בסך הכל מתנהגים למופת".

השנה עשה פנדלטון כותרות לאחר שויתר על חלק ממניותיו במועדון ה"מארקי" (האוהל) שנחשב למועדון הרוק היוקרתי ביותר. על במתו החלו את דרכן להקות כפולים, 10 שנים אחרי, מארילין, פינק פלויד ועוד רבים אחרים. "פתאום הבנתי שגם במוסיקה יש עניין של רוטאציה. צריך לפנות את הדרך לאנשים יותר צעירים. למען האמת נמאס לי להיות מחוייב להגיע ללונדון מאחר שהמישרדים של החברה מצויים מחוץ לעיר. בעבר נהגתי להנות ממה שאני עושה, בשנות ה־60 גרמתי, למעשה, למהפכה שהביאה ליצירת הריתם אנד בלוז והרוק, על ידי הבאת אמנים כאלקסיס קורנר ומאנפרד מאן למארקי. מאז כניסת הפאנק, הפסקתי לבוא למועדון שלי. הגורמים שמכרתי להם את המועדון כבר החליטו להעביר את המיקום שלו ולהוסיף לו ציור ואופי קצת שונה".

פנדלטון מתגעגע לראשית שנות ה־60. לדבריו, מוסיקת הרוק העכשווית פשטה את הרגל. "בימים בהם ארגנתי פסטיוואלי ג'אז – לא רק שהיכרתי את המוסיקאים ואת אנשי התיפעול, אלא גם היכרתי למעלה מ־50% מקהל הצופים. ככל שהולכים לאחור, כך מגלים שהפסטיוואלים היו מוצלחים יותר. השנה רציתי לשבור את ההגמוניה של הרוק הכבד בכך שהזמנתי אמנים, מסוגה של הזמרת בוני טיילור. לתדהמתי נוכחתי לדעת שהגברת הגיעה לבושה בבגדי עור שחורים עם רפרטואר מוסיקלי מאד כבד. בשנה הבאה אני בהחלט שוקל להחזיר את מוסיקאי הג'אז לבמה. אולי אפילו ארכיב מחדש את רביעיית הג'אז שבה ניגנתי ביחד עם כריס בארבר". ■

יש מה לעשות

לנוסטלגיה יש גם פן שימושי: שיחזור האתרים שבהם טמונים הפרקים היפים בתולדות ההתיישבות בארץ־ישראל. החאן בחדרה, לדוגמה. כשיורד גשם, אפשר לבקר באתרים סגורים ולראות טבע בסרטים...

לימודי א"י במרכזי "יד בן־צבי"

על יהודים ונוכרים בארץ־ישראל ■ המאבק על דמותה של היהדות בימי בית שני ■ מחקרים חדשים בתולדות הארץ ■ ירושלמים לדורותיה ■ אלו הם מקצת שמות הקורסים המוצעים השנה על־ידי יד בן־צבי לציבור הרחב, בעשרה מרכזים איזוריים – מקרית־שמונה עד באר־שבע.

בשנה שעברה השתתפו אלפים בקורסים כאלה, בהם ניכרת הגישה הייחודית לחוקרי יד בן־צבי, המשלבים תחומי לימוד כגון היסטוריה, ארכיאולוגיה, גיאוגרפיה ועוד, בצד דגש על סיורים בשטח.

השנה מצפים לעשרת אלפים משתתפים שיטלו חלק בפעילות הענפה, המציעה מיגוון קורסים וסיורים שאין שני לו להכרת הארץ וידיעתה.

יואל רפל

העץ ששימש לבניה מספר היסטוריה

היש תאריך מדוייק בו החלו לבנות מיבנים בארץ־ישראל בעת החדשה? האם השתמשו בעץ לבנייה? מהיכן נלקח העץ לבנייה בארץ? אילו סוגי עצים צמחו ביערות הארץ במאות הקודמות? אלו רק אחדות מהשאלות שהציבו בפני שני חוקרים מאוניברסיטת תל־אביב, ד"ר נילי ליפשיץ, מנהלת המעבדה לבוטניקה ארכיאולוגית (כן, יש דבר כזה) וד"ר גדעון ביגר, ראש החוג לגיאוגרפיה. לדוגמה, השניים ביקשו לברר פרט פיקנטי אך חשוב: האם העצים ששימשו לבניית המושבה האמריקנית ביפו, יובאו מארה"ב או שהם תוצרת הארץ.

התשובה היתה כי אלו עצים ממוצא אירופי. החוקרים סקרו עשרים אתרי התיישבות, ממטולה וראש־פינה בצפון ועד רחובות, מזכרת־בתיה ומוצא בדרום. כך מצאו כי מושבות הברון בנויות עץ שהגיע מצרפת, משם באו הארכיטקטים והמומחים ששלח. החוקרים עבדו בשיטת מחקר חדשה, שפותחה בגרמניה, באמצעותה מאתרים את גיל העץ ואת התאריך שבו ניכרת, על־פי שינויים בעיקום הצמיחה שלו, דהיינו שינויים ברוחב טבעותיו השנתיות. לפי שיטה זו, נמצאה סמיכות מקום בין עצים ששימשו יסוד לאורוות ראשון־לציון לבין עצים שנבדקו באביניון שבדרום צרפת.

יואל רפל

אנו, אנו מטה הפלמ"ח

בחודשים האחרונים פתחה אגודת דור הפלמ"ח במיבצע של הצבת שלטי הסבר בחוצות תל־אביב. את השלטים מציבה העירייה, באתרים קשורים בפעולות ההגנה ובשלטי רחובות הנושאים שמות של אנשים ואירועים הקשורים באותם נושאים. במסגרת זאת יוסר מחר הלוט מעל כדור בטון שהוצב בטיילת, מול השגרירות הצרפתית, ועליו הכתובת "כאן בבניין שמנגד פעל מטה הפלמ"ח בשנות המאבק נגד הבריטים ובמלחמת העצמאות, 1946־48 תש"ו־תש"ח. הפלמ"ח הוקם בשנת 1941 (תש"א) ככוח הארצי המגוייס של ההגנה. בתש"ח מנה הפלמ"ח 7,000 לוחמים ב־3 חטיבות: יפתח בגליל, הראל באיזור ירושלים והנגב במרחבי הדרום. 1055 לוחמי פלמ"ח נפלו במערכה".

הארוע יתקיים בשעה 15:00 ובהזמנה החתומה על־ידי נחום שריג, מביעים משאלה כי חשיפת הלוט תהווה כינוס זוטא של כל מי שנשא בתפקידי פיקוד בפלמ"ח. אחרי הטקס, בשעה 19:30, יתקיים מיפגש לציון הצבת 11 שלטים עד כה, במוזיאון ארץ־ישראל, שם ישאו דברים יוצאי הפלמ"ח שר הבטחון יצחק רבין וראש העירייה שלמה להט.

תהילה עופר

החאן: אורוות, מגורים, בית־כנסת

החאן של חדרה הוא אחד המיבנים המפורסמים ביותר בתולדות ההתיישבות הציונית בארץ־ישראל. ראשיתו של החאן, הדומה למבצר, במחצית הראשונה של המאה הי"ט, כאשר הוקם כבית־חווה חקלאית ושימש לאורוות, רפתות ומחסנים. ב־1891, כאשר ניקנתה אדמת חדרה, נכלל בקנייה גם החאן, ששימש מקום מגורים למתנחלים במשך שש שנים (1891–1896). עבור מייסדי חדרה, שהיו יהודים אמידים מרוסיה, היה בעצם המגורים בחאן משום ירידה משמעותית ברמת החיים לה הורגלו. אך הצפיפות, הדוחק, הליכלוך והמלריה לא הורידו את המורל והמייסדים פסקו: "המדבר יהפך לגן עדנים".

משעזבו המייסדים את החאן, החלו להצטופף בו חלוצים ושכירי המושבה, ואף נפתחו בחדריו המעופשים בתי־מלאכה וחנויות.

בתקופת המנדט שימש הבניין את משטרת הרוכבים, וכך חזר ליעודו הראשוני – אורוות סוסים. אך סמיכותם של הסוסים והריחות הרעים לא מנעו מפרנסי המושבה לבנות, בשנות ה־30, בחצר החאן, את בית־הכנסת המרכזי של חדרה.

ימי הסוסים חלפו, הרוכבים נעלמו, והחאן הוזנח ונוגה עד 1978, בעת שהחלה עמותה מקומית של שוחרי היסטוריה ורודפי עבר, בשיתוף העירייה, להקים במקום את המוזיאון של העיר שצמחה מכינות לביצות המלריה, לפני 97 שנה.

המוזיאון ההיסטורי של חדרה רחב־מימדים, משתרע על־פני 26 חדרי החאן. בימים אלה נפתח אגף חדש, כל ההתחלות, תחילתה של תצוגת הקבע. התערוכה מתארת את ימיה הראשונים של המושבה שהיתה לעיר, ימי הישיבה בחאן עצמו. בשנים שישבו שם המייסדים הם קבעו לעצמם מוטו: "היאחזות בכל מחיר". את המשמעות ניתן לראות בתערוכה. סמלי העיר, משמעות השם "חדרה", שלבי התארגנות של המתיישבים, חוויית המיפגש עם הגולה, ומקומה של חדרה במפת ההתיישבות בארץ־ישראל.

יוזמי התערוכה אימצו כמוטו את דברי הרב מ. אפשטיין, מן המייסדים: "עוד לא היתה קנייה כזאת בארץ־ישראל – הן מבחינת גודלה, הן מבחינת טיב אדמתה ושפע מימיה, הן עקב סיבסוכים מתישים על בעלות הקרקע, הן משום הקורבנות שתבעה ממתנחליה".

יואל רפל

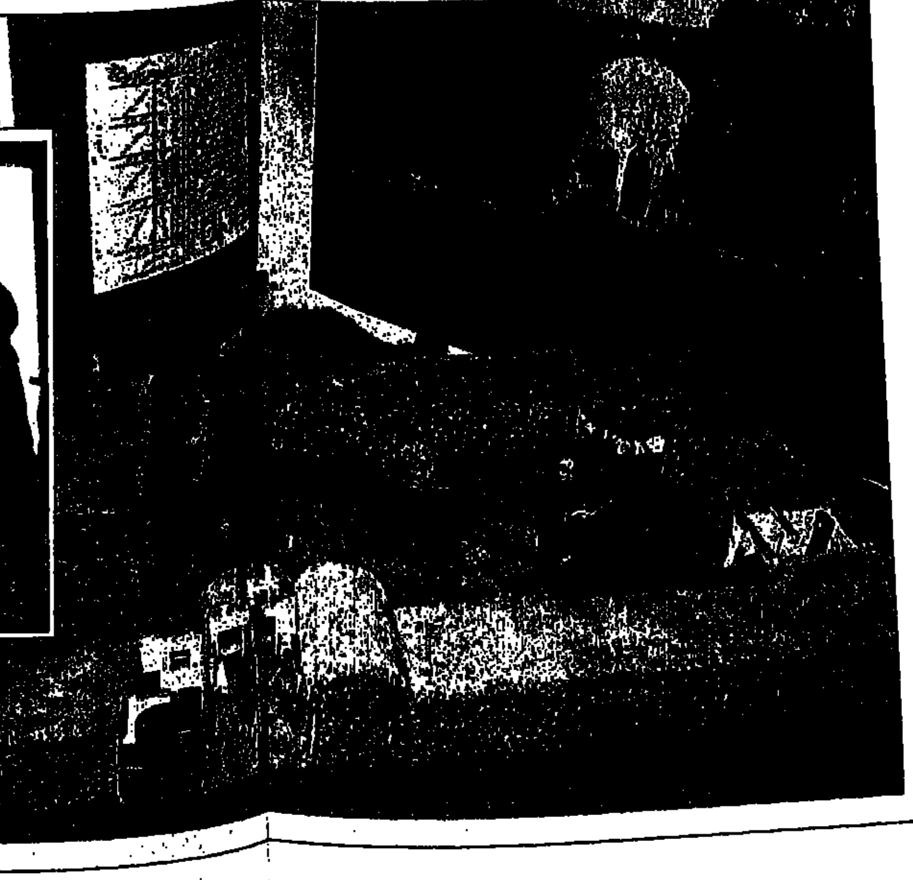

דגם החאן, כמו שהיה בימיו הראשונים, מוצג בחאן ששוחזר.

כך נראה חדר למשפחה בחאן בחדרה, כמו שהוא משוחזר באגף "כל ההתחלות". רואים בו זוג הורים, ובמיטה, ילד חולה קדחת. בריקע שומעים הקלטה משיחה אוטנטית ללבטי התקופה: "האם לעזוב את חדרה?..."

ניווט "ספורט לאנשים חושבים"

עם גידול ההתעניינות בנושא, האיגוד לספורט הניווט בישראל מרחיב פעולותיו וכבר מוציא לאור חוברת מידע, בה סיכומים, לקחים, תוכניות ועוד. מועדונים פעלים במקומות שונים בארץ והוכנו מדבקות עם סיסמאות שונות, ולדוגמה: "ניווט – יותר מסתם־ספורט", או "ניווט – אנחנו על המפה", או"ניווט, ספורט לאנשים חושבים", תרגום המדבקה של האיגוד המקביל בבריטניה, Orienteering — The Thought Sport.

אחת המדבקות של האיגוד לספורט הניווט בישראל.

בעונה הנוכחית הוכנסו מספר חידושים בתוכניות האיגוד ולדוגמה: ב־5 בנובמבר התקיימה תחרות יום+לילה, בלילה הנווטים נשאו פנסים והתחנות סומנו בפסים זוהרים; השבוע היתה אמורה להתקיים תחרות נווטים־שליחים ראשונה בארץ, מסביב למכון וינגייט. התחרות הקרובה תהיה רגילה, ביער הנשיא, בשבת, ה־17 בדצמבר (שעות זינוק 9–11 לפה"צ, סיום ב־2 אחה"צ, שילוט מצומת שער הגיא וצומת שמשון). אחריה מתוכננת תחרות ביער בן שמן, ב־7 בינואר. תחרות מסוג "איסוף", כמו זו שעל־אודותיה כתבתי בגבר לעניין בחודש מארס השנה (לקראת הניווט ביער להב), תתקיים שוב באותו יער, ב־28 בינואר.

ב־11 במארס 1989 תתקיים באיזור בת־שלמה האליפות הפתוחה של ישראל בספורט הניווט, מצפים גם להשתתפות נווטים מחו"ל. כתובת האיגוד: ת.ד. 1382, רמת השרון, מיקוד 47100.

חן נירן

בעקבות הכתבה על "צילום בטבע" שפורסמה כיגבר לעניין באחרונה, ובה היה גם לי הכבוד להיות מצוטט: אני מבקש לספר, כי בנוסף לצילום בטבע בתנאים של "החברה להגנת הטבע", אנחנו עוסקים גם בתיעוד של מקומות יישוב, אתרים ומלאכות – כדי שהציבור יוכל לראות כיצד אלה נראים, כל עוד קיימים. בימים אלה עשינו עבודה באיזור נס־ציונה וגדרה, בעזרת אחד מאנשי המקום, יענקילה לוד. והנה דוגמה של העבודה, מסיק זיתים שכבר עתה מתבצע באופן שונה במקצת מאשר בעבר.
כתב וצילם: יעקב חזן

חג־גטבע בחוץ ובסינמטק

אם בחנוכה יירד גשם ואתם רוצים לראות את פלאי הטבע על־יבש, יש. בסינמטק ירושלים תוכלו לעקוב אחרי הזדווגות עקרבים, להאזין לשפת הציפורים, לראות נמרים במדבר וכרישים בים. החברה להגנת הטבע מקיימת שם מולטימדיה הכוללת סרטים, תערוכות, שעשועונים, סיורים בירושלים, תצפיות על נחליאלים מתכנסים ללינת לילה, ציפורי שיר בהר הרצל, ועוד. חלק מהארועים בחוץ – בגן וולפסון, בדרך חברון ובגיא בן הינום ועוד. בתוכנית גם סרטי טבע מחו"ל, לדוגמה על סופה והישרדות באנטארקטיקה ושימור אתרים בבריטניה. בחידון נושא פרסים יצטרכו המשתתפים לזהות מיבנים עתיקים ויהיו גם סרטים באורך מלא, כגון במבי של וולט דיסני ואחי השמש, אחותי הלבנה של פרנקו זפירלי. הארועים יתקיימו מ־5 עד 8 בדצמבר ומיועדים לכל המשפחה (חופשת חנוכה או לא חופשת חנוכה). כרטיסים בקופת הסינמטק ובסניף ירושלים של החברה להגנת הטבע, 10 ש"ח למבוגר, 6 ש"ח לילד, הנחה לחברים בסינמטק ובחברה. העירייה וקרן ירושלים סייעו לקיום חג־גטבע זאת.

אנשי הסלע

שבט קטן ונידח חי בלב הג'ונגל, באחד מאיי הפיליפינים. בגלל קושי ההגעה, בטיסה, בשיט וברגל – מעטים המצליחים להגיע לשם ולראות את תרבות אנשי המערות.

כתב וצילם:
דובי נבו

טומין בן השבט עם קנה נשיפה. למעלה: האגן שבו חי השבט. למטה: זו הדרך הכי טובה לראות מה עלה גדול באמת בג'ונגל.

ראשונה שמענו על אנשי הסלע במרכז שאליו מגיעים כל המטיילים במאנילה, בירת הפיליפינים: פנסיון מָלָטֶה. הפחידו אותנו עם כל מיני קשיים, כגון: ג'ונגל סבוך, נהר מתפתל שצריך לחצות ברגל שבע פעמים, מורדים מוסלמיים, קשיים בתקשורת ובתחבורה. ובכל־זאת החלטנו, מירי אשתי ואני, לא לוותר על החויה.

טסנו ממאנילה לאי פאלאוואן, בפינה הדרומית־מערבית של קבוצת האיים הפיליפיניים. בדפי המידע לתיירים הוא נקרא הגבול האחרון והכל בו נתון בתנופת פיתוח: דרכים נסללות ותוכנית הבריאות מלחמת חורמה על המלריה, שעדיין נחשבת לגורם המוות הראשון באי. אך יד אדם מתרבות המאה העשרים טרם נגעה באיזורי יערות העד שעל האי. הילידים החיים בהם מנהלים אורח חיים עתיק כמימים ימימה.

למחרת בואנו לאי, השכם בבוקר, הצטופפנו עם עוד כ־100 פליפינים על חוויריהם, תרנגוליהם וכל כלי ביתם – ויצאנו באוטובוס לכיוון קְווֹן, נסיעה של תשע שעות. ידענו שמכאן חיכינו "רק" יומיים וחצי, והוצאת רק כשיש מספיק נוסעים למלא אותה. וכזמן הזה התיידדנו עם סוני ורן, זוג מקומי, דוברי אנגלית מצויינת. סוני שמעה לאן אנחנו רוצים להגיע והחליטה שגם אותה זה מעניין. כיון שממילא המתורגמן היחיד שנוכל להשיג דובר רק טָגָלוֹג (פליפינית) ואת שפת אנשי השבט, היא תוכל לתרגם מאנגלית לפיליפינית ולהיפך. שמחנו על הצעתה.

באי חיים שני שבטי ילידים: באטאק וטאוט־באטו. באטאק הם נוודים, שוכנים לרוב בחלק הצפוני של האי, בג'ונגל. טאוט־באטו חיים בהרים, 250 ק"מ דרומית לעיר הבירה, פוארטו־פרינססה, באגן סינגנאפאן. זקני השבט טוענים כי דבר קיומן של תרבויות אחרות היה ידוע להם מימים ימימה, אולם אנשי התרבות של המאה שלנו גילו אותם רק ב־1978. פנינו היו מועדות לשבט השני.

טרזן הביא לנו פירות

הפלגנו בשעות אחה"צ וברדת החשיכה עצרנו במפרצון, כ־50 מטר מהחוף. הורדנו שם כמה נוסעים והמשכנו לשוט עוד כשעתיים. אז עצרנו וכל הנוסעים לנו בבית אחיו של קפטן הספינה. למחרת בבוקר, מקץ כמה שעות שיט, הגענו ליעדנו הראשון, רִנְסָנְג. מכאן מתחילים ללכת. "ברון קפיטן" (ראש הכפר), הסביר היכן למצוא מתורגמן, את מין, בחור שעזב את השבט בגיל 16

וכיום הוא המקשר בינם לבין העולם החיצון. לביתו הגענו בהליכה, נסבך במבוק, והיה עלינו לחצות את הנהר מספר פעמים.

למחרת המשכנו יחד אתו וכבר בתחילת ההליכה נכנסנו למעבה הג'ונגל. בין העצים היתה צמחיה סבוכה ביותר, אפשר להתקדם רק בשביל צר. סביבנו היתמרו עצים בגובה עשרות מטרים ועליהם שרך עד גובה 14-12 מטר. גודל העלים – עד 2 מטר. כך, באיטיות, טיפסנו במעלה ההר. מדי פעם מין נעלם לנו בתוך הצמחיה, לפעמים טיפס כמו טרזן וירד עמוס פירות שכמותם טרם ראינו ואפילו סוני הפיליפינית לא ראתה.

בשעות אחה"צ הגענו לפסגת ההר והתחלנו לרדת לאגן. כאן הג'ונגל לא כ"כ סבוך וניתן לראות למרחק. האגן נמצא בתוך הר חלול, בתוככי יער העד. הכפריים באי לא הכירו בעבר את שבילי הג'ונגל וקיימו רק מיפגשים קצרים עם אנשי השבט, כאשר ירדו הללו לכפרים, להמיר פירות, אורז וסלים קלועים בכלי מתכת, כמו סכינים וסירים. קשרים הדוקים לא נרקמו, טאוט־באטו חוששים מחשיפה למחלות ולתרבות זרה.

בני השבט פחדו מפנינו

גם כשראו אותנו, התחילו בני השבט להימלט, מפחד "הענקים הלבנים". רק לאחר שמין הרגיע אותם, שאולי אנחנו נראים מפחידים, אבל איננו אוכלי־אדם, העזו להתקרב. בשלושת הימים הבאים סיירנו באגן, התיידדנו עם בני השבט והם סיפרו על עצמם באמצעות המתורגמנים שלנו: פירוש השם "טאוט־באטו" הוא "אנשי־סלע" ואכן הם שוכני מערות. מהלכים יחפים ומטפסים על הסלעים כמו עיזים. רובם נמוכי־קומה, עד 1.60 מטר, עורם ושיערם כהה. הגברים לובשים כיסוי חלציים, לפעמים בתוספת קרעי לבוש שקיבלו ממבקרים. הנשים מכסות את פלג גופן התחתון בבד, החלק העליון חשוף.

בעונת גידול־האורז, הם עוזבים לזמן־מה את המערות ונעים למורדות העליונים של האגן, שם חיים בבקתות במבוק. האורז נזרע בחודשים אפריל־מאי ונאסף באוגוסט־ספטמבר. האורז הוא תזונתם העיקרית אך הם גם מגדלים ואוכלים גידולי שורש וצדים חיות קטנות – ציפורים, סנאים וקופים – ברובי־במבוק פרימיטיביים. לעיתים מצליחים לצוד חזיר־בר במלכודות במבוק. הם גם מטמינים מלכודות לעטלפים בפתחי המערות ועוסקים בדייג בנהר.

בני טאוט־באטו מאמינים באל ראשי אחד, אמטו, ובשני אלים משניים, אל האורז ואל הגשם. ברקים ורעמים מפחידים אותם. שני חגיהם מוקדשים לאל האורז, באחד מהם מתארח כל השבט במערת המארחים, שנבחרו לכך. כל משפחה מביאה מטעמי אורז וגם אל האורז מוזמן לחגיגה. החג השני נחוג בימי הזריעה של האורז. הילידים מבשלים דבש־פרא במים ואורז ומתפללים לבריאות טובה ולגידולים מוצלחים.

השבט מנהל אורח חיים שלוו ביותר, יומם מתחיל בזריחה ומסתיים בשקיעה. בבוקר מבעירים אש ומביאים מים לבישול ארוחת הבוקר – אורז. עבודות השיגרה הן קליעת סלים ועבודה בשדות, בצהרים אוכלים שורשי גידולים, או עלים של צמחי היער. בערב שוב אוכלים אורז וברדת החשיכה נפסקת כל פעילות, אין להם נרות או עששיות.

אחרי 10 מריבות – מתגרשים

החלטות חשובות מתקבלות על־ידי זקני השבט, מיום מותו של המנהיג דיקליי, לא נבחר מנהיג חדש – סיפרו לנו. רופא־אליל

מירי, אני, מין (בחולצה כחולה) והמשפחה המארחת. בתמונה הקטנה: בת השבט מביאה מים מהמעיין.

מטפל במחלות הוא רוקח תרופות מעלים, גבעולים, שורשים, קליפת־עץ וחומרים טבעיים אחרים. הוא גם המיילד. שיעור התמותה גבוה מאוד, רק כ־40 אחוז מהנולדים יגיעו לבגרות, בשבט החלוננו לפנינו, על כי הרשויות אינן מעניקים סיוע רפואי, גם לאחר שביקרה במקום לפני 10 שנים משלחת סקר רשמית. האמהות נושאות את התינוקות לכל מקום ומיניקות אותם עד גיל 18 חודש. בגיל 7 הילד נחשב מבוגר לכל דבר ונוטל חלק בכל העבודות, להוציא הבאת מים, המוטלת רק על המבוגרים.

גיל הנישואין אינו מוגבל, השידוך נעשה על־ידי ההורים, ללא עוררין. אין טקס, פשוט עוברים להתגורר יחד, לאחר שהחתן משלם להורי הכלה סירים אחדים, צלחות וסכין־ג'ונגל הנקרא "בולוס". בני הזוג חיים במשפחת הכלה, עד שהמשפחה מחליטה כי הם בשלים לחיות לבד. בינתיים המשפחה מונה את מספר המריבות של בני הזוג: אחרי 10 מריבות עליהם להיפרד והצד הנמצא אשם בפירוד מעביר לצד השני את הרכוש שנצבר במהלך הנישואין. אם ההחלטה על פירוד מתקבלת במשותף, מתחלק הרכוש. שני הצדדים רשאים להינשא מחדש, במקרה של פירוד או אחרי 5 חודשים ממותו של בן הזוג. לגבר מותר לשאת יותר מאשה אחת, בתנאי שאשתו הראשונה מסכימה. את מתיהם קוברים בשבט במקום מוחם, בלי טקסים, ומותירים להם צלחת, סיר וסכין.

מפאת הריחוק, מעטים המבקרים המגיעים למקום. בסוף ביקורנו החלפנו מתנות. מסרנו להם תרופות שהיו בידינו וקיבלנו מהם קנה נשיפה וחיצים, שנוכל לצוד אם נהיה רעבים בג'ונגל. שלושה מאנשי הסלע ליוו אותנו עד מבואות רִנְסָנְג, שם נפרדו מאיתנו כי הם עדיין חוששים מהמקומיים. ■

אבנר: איחוד מאמצים ואמצעים לטובת נפגעי תאונות דרכים

הגישה של אחריות מוחלטת מקובלת ברוב ארצות המערב בביטוחי חובה לרכב. כלומר – כל נפגעי התאונה זכאים לפיצוי, גם האשמים בתאונה. אך בדרך כלל אין פוליסת הביטוח הרגילה בארצות אלה מכסה את נזקי "תאונה עצמית" (שבה לא מעורב צד שלישי). בישראל – זכאי הנהג הנפגע לפיצוי גם אם אין צד שלישי שאותו ניתן לתבוע. זוהי אחת הדוגמאות לייחודו של חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים בישראל המבוצע בידי "אבנר"-איגוד ביטוח נפגעי רכב, חברה־בת של חברות הביטוח בישראל

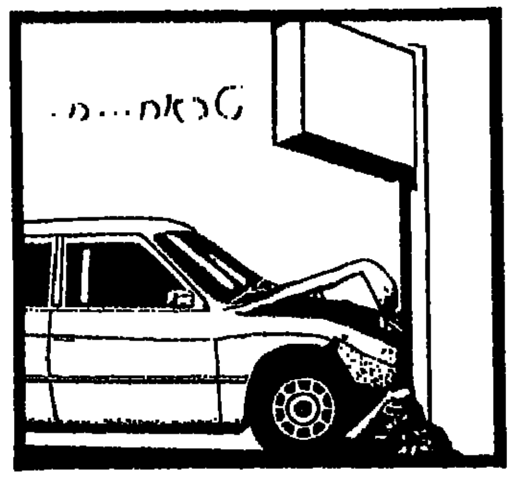

מאת פנחס שמיר

חברת "אבנר", איגוד לביטוח נפגעי רכב בע"מ, הוקמה בשנת 1976. ארבעים חברות ביטוח העוסקות בענף הרכב חברו יחדיו, כדי להתמודד ביעילות עם ביצוע ביטוח החובה ועם יישום המדיניות הנובעת מחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים.

שותפות זו נוצרה מתוך הכרה שרק איחוד אמצעים ומאמצים יכול להבטיח שהמשמעות הסוציאלית החשובה של החוק אכן תבוא לידי ביטוי הלכה למעשה.

בשתים עשרה שנות קיומה סיימה חברת "אבנר" טיפול ב־300,000 תביעות נפגעים, ובטיפולה עתה עוד 100,000 תביעות. הסך הכולל של פיצויים ששולמו עד היום מגיע לשני מיליארד ש"ח בקירוב.

"אבנר" נושאת ב־70 אחוזים מהתשלומים לנפגעי תאונות דרכים, ומקבלת לשם כך, באמצעות חברות הביטוח, 70 אחוזים מהפרמיות לביטוח חובה.

המדד - נכות פונקציונאלית

מנכ"ל חברת "אבנר", עוזי אבל, מרחיב את הדיבור על חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, ועומד על ההבדל בין הערכת הפיצוי על פי אחוז נכות

"אם יהיה עודף של תקבולים על תשלומים יביא הדבר להקטנת תעריף ביטוח חובה. אני מייחל ליום שנגיע למצב כזה"

פיזיולוגית, לעומת הערכה על פי נכות פונקציונאלית: "לעתים קרובות עולה הנזק התפקודי על הנכות הפיזית. אם, לדוגמה, טכנאי אלקטרוניקה נפגע בידיו, נפגע תפקודו המקצועי ב־50 אחוזים ויותר, גם אם נכותו הפיזיולוגית הוערכה ב־25 אחוזים בלבד: הרי ידיו הם 'כלי עבודתו' העיקריים, ובלעדיהן אין הוא יכול להשתכר ואף סיכוייו להמשיך ולהתקדם בעבודתו נפגעים או אבודים."

חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים מתחשב בנכות הפונקציונאלית כמדד, משום שמטרתו 'החזרת המצב לקדמותו', תוך שמירה על הכנסת המשפחה ברמה התואמת עד כמה שאפשר לרמת ההכנסה שהיתה לנפגע קודם פציעתו.

באשר להצעה להעביר את ביטוח חובה לרכב מחברת "אבנר" למוסד לביטוח לאומי, משיב אבל כי העברה כזו היא בעייתית ותפגע בנפגעי תאונות הדרכים. וזאת כיוון שבשונה מחברת "אבנר", המתבססת על פקודת הנזיקין, פועל המוסד לביטוח לאומי על פי תקנותיו הוא, שהן פחות גמישות ואפשרויותיהן מצומצמות משל פקודת הנזיקין. ודוגמאות לא חסרות: הביטוח הלאומי מתחשב לצורך פיצויים בשכר בפועל של העובד, בשלושה החודשים שקדמו לפגיעה; "אבנר" כוללת בחישוב השכר בעתיד את כל מרכיביו ותקבוליו של השכיר, וכן את הסיכויים להתקדמות בשכר. הפיצוי ב"אבנר" משתלם גם בגין כאב וסבל, ואינו מתייחס רק לנכות פיזיולוגית.

היו מקרים בהם נכה קשה קיבל מחברת הביטוח 500,000 ש"ח ויותר, מעל ומעבר לקיצבאות המוסד לביטוח לאומי. והסיוע מתייחס לכל תחומי החיים - מקניית רכב ואחזקתו, ועד עזרה בבית (לפעמים עד 16 שעות ביממה), התאמת הדירה לצורכי הנכה וכדומה.

אנחנו והעולם

● ברוב מדינות העולם כולל ביטוח חובה גם ביטוח צד שלישי רכוש, ולכן קשה לחשוות מחירי ביטוח. ובכל זאת - הצרוף של ביטוח חובה וביטוח צד שלישי רכוש בארץ עדיין זול יותר מביטוח החובה ברוב ארצות אירופה וארצות הברית, בעיקר אם לוקחים בחשבון את העובדה שהנהג בישראל זכויותיו בביטוח עדיפות על הנהג בחו"ל.

● סכום הפיצוי לנפגעי רכב בארץ בנכויות קשות גבוה מזה המקובל באירופה, והוא נמוך רק מזה המקובל בארצות הברית.

לאחרונה, עלו תעריפי ביטוח החובה ב־46 אחוזים בשתי עליות מצטברות. זאת, בעקבות עלייה ריאלית של 100 אחוזים בתשלום לנפגעים בשלוש השנים האחרונות. יחד עם זאת, יחסית, קטנה הפרמייה מאז הקמת החברה: בספטמבר 1976 היוות הסכום השנתי של פרמיית ביטוח חובה לרכב 40 אחוזים מהשכר החודשי הממוצע. ב־1988, לאחר ההעלאה האחרונה, היוותה הפרמייה השנתית רק 25 אחוזים מהשכר החודשי הממוצע.

פחות נפגעים - פחות פרמיה

העלייה במספר כלי הרכב על קילומטר כביש מצד אחד, וירידת ההשקעה באחזקה ובתשתית מצד שני, מסכנים את הנוהגים ברכב. ואומנם, בשנתיים האחרונות ניכרת עלייה תלולה בקטל בדרכים.

"יש אצלנו פי חמישה כלי רכב לקילומטר כביש, יחסית לאירופה," אומר עוזי אבל, "וכבישינו מסוכנים בהרבה: השקעה לא גדולה יכולה לשפר מאוד את המצב. לדוגמה - מחקרים מראים שהפיכת כביש דו־מסלולי לרב־מסלולי מורידה את תאונות הדרכים ב־70 עד 80 אחוזים באותו כביש. גם מודעות הציבור לנושא חשובה, ואנו משתדלים להעלותה על ידי פרסום שלטים ומודעות במקומות ציבוריים ובאוטובוסים.

בשתים עשרה שנות קיומה סיימה חברת "אבנר" טיפול ב־300,000 תביעות נפגעים, ובטיפולה עתה עוד 100,000 תביעות. הסך הכולל של פיצויים ששולמו עד היום מגיע לשני מיליארד ש"ח בקירוב

"יש כיום בקופת 'אבנר' 500 מליון ש"ח המיועדים לפיצוי נפגעים, וזהו סכום קטן - יחסית למספר הנפגעים הזכאים לפיצויים. כל הכספים הנצברים בחברה מיועדים לתשלום נזקים," מוסיף אבל. "אם יהיה עודף של תקבולים על תשלומים יביא הדבר להקטנת תעריף ביטוח חובה. אני מייחל ליום שנגיע למצב כזה."

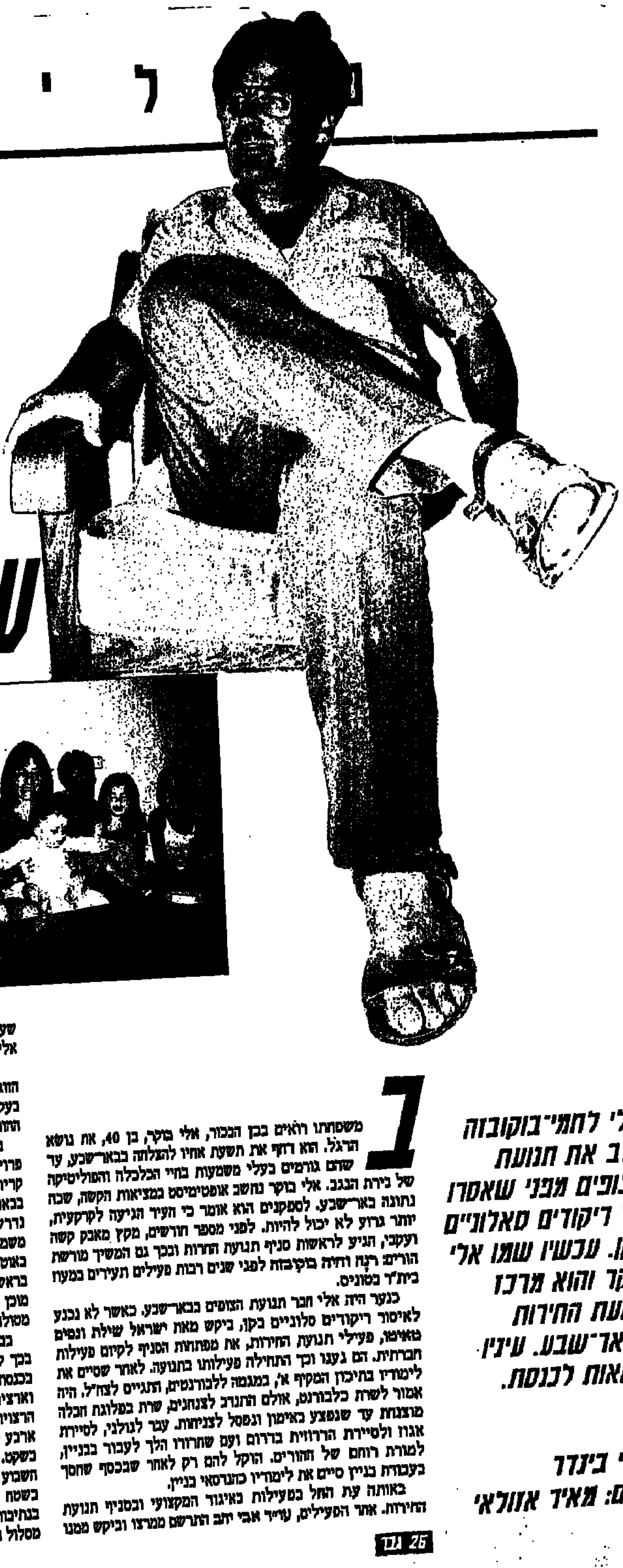

עסקן מקומי

אלי לחמי־בוקובזה עזב את תנועת הצופים מפני שאסרו על ריקודים סלוניים בקן. עכשיו שמו אלי בוקר והוא מרכז תנועת החירות בבאר־שבע. עיניו נשואות לכנסת.

אורי בינדר
צילם: מאיר אזולאי

במשפחתו רואים בבן הבכור, אלי בוקר, בן 40, את נושא הדגל. הוא דוחף את תשעת אחיו להצלחה בבאר־שבע, עד שהם גורמים בעלי משמעות בחיי הכלכלה והפוליטיקה של בירת הנגב. אלי בוקר נחשב אופטימיסט במציאות הקשה, שבה נתונה באר־שבע. לספקנים הוא אומר כי העיר הגיעה לקרקעית, יותר גרוע לא יכול להיות. לפני מספר חודשים, מקץ מאבק קשה ועקבי, הגיע לראשות סניף תנועת החרות ובכך גם המשיך מורשת הורים: רנה וחיה בוקובזה לפני שנים רבות פעילים צעירים במעוז בית"ר בטוניס.

כנער היה אלי חבר תנועת הצופים בבאר־שבע. כאשר לא נכנע לאיסור ריקודים סלוניים בקן, ביקש מאת ישראל שילת ונסים מאימון, פעילי תנועת החירות, את מפתחות הסניף לקיום פעילות חברתית. הם נענו וכך התחילה פעילותו בתנועה. לאחר שסיים את לימודיו בתיכון המקיף א', במגמה ללבורנטים, התגייס לצה"ל. היה אמור לשרת כלבורנט, אולם התנדב לצנחנים, שרת בפלוגת חבלה אגוז ולסיירת הדרוזית בדרום ועם שחרורו הלך לעבוד בבניין, למורת רוחם של ההורים. הוקל להם רק לאחר שבכסף שחסך בעבודת בניין סיים את לימודיו כהנדסאי בניין.

באותה עת החל בפעילות באיגוד המקצועי ובסניף תנועת החירות. אחד הפעילים, עו"ד אבי יתב התרשם ממרצו וביקש ממנו לארגן קבוצה צעירה, "שתשים את תנועת החרות על המפה". וכך, במרוצת השנים, צבר כוח, עד שהגיע לתפקידו הנוכחי שבמסגרתו ניהל את יום הבחירות של הליכוד באיזור שבין יבנה לאילת. עכשיו הוא פעיל במערכת הבחירות המוניציפאליות הקרבות. משפחת בוקובזה מתגוררת בעיר מאז 1954.

משנה שם משנה מזל

משפחת בוקובזה עלתה לארץ מטוניס, בגלים. ההורים עברו התנסות בלתי מוצלחת וקצרה במושב ספסופה, בטרם התמקמו יחד עם תשעת הבנים והבת במעברה, בדרום באר־שבע. האב עבד בסולל־בונה והמשפחה התקדמה ועברה לבתי־האבן הראשונים, בשכונת משק עזר. אלי השאפתן למד בתנאים קשים. ומדוע, מתי החליף את שם משפחתו שימעו סיפור: "כשהגעתי לארץ נרשמתי בשם אלן לחמי, כי החליפו את שם המשפחה של הורי בשם המשפחה של סבא. אבל ללשכת הגיוס כבר הגעתי בשני שמות – אלי לחמי ואלי בוקובזה. שרתתי בצנחנים בשם בוקובזה, ואותה שעה הגיעו שוטרי המשטרה הצבאית לבית ההורים כדי לחפש את אלי לחמי ...העריק".

כל זה נמאס לו ויום אחד אחרי שנשא אשה, ב־1972, לכו בני הזוג למשרד הפנים והחליפו את שם המשפחה ל־בוקר. אחיו הלכו בעקבותיו אבל: "חשבתי, ששם חדש, עברי, לא יגרום לכך שסבא או ההורים ייפגעו – ודווקא נפגעו".

באותם ימים עבד בענף הבנייה, התקדם במהירות וניהל פרוייקטים של מספר חברות, הגיע למחלקת ההנדסה של עיריית קרית־גת, ולאחר מכן השתלב בשיקום השכונות, בדימונה, בבאר־שבע ובנתיבות. והמשיך בפעילות המפלגתית. עשר שנים נדרשו עד שהגיע לבית משלו, המכונית המשפחתית הישנה משמשת את אשתו המורה ואת חמשת ילדיהם, הוא עצמו נוסע באוטובוס והולך הרבה ברגל – העיקר שיניחו לו לעסוק בפוליטיקה בראש שקט. הוא ממחיש את "התמכרותו" לפוליטיקה: "אני לא מוכן לנסוע 100 קילומטרים כדי לראות סרט טוב, אבל אסע עד מטולה למיפגש של עשרה פעילי התנועה".

בבחירות האחרונות השקיע את כל המרץ והוא משוכנע כי תרם בכך לנצחון הליכוד. אינו מסתיר כי היעד הבא שלו הוא הבחירות בכנסת, גם אחיו דוחפים אותו לכך. עד אז משלב פעילות איזורית וארצית ומשוכנע, כי העבודה המאומצת תניב את התוצאות הרצויות. את התוכניות שלו לעתיד הוא רוקם בשבתות, בשעה ארבע לפנות בוקר. מתעורר, מסתובב ברחובות באר־שבע, חושב בשקט. כעבור שעתיים חוזר הביתה לישון עוד כמה שעות. באמצע השבוע עוזר לאשתו בהסעת הילדים ואחר־כך עושה סיבוב פגישות בשטח – משרד השיכון בבאר־שבע, פרוייקט שיקום השכונות בנתיבות, פגישות עם פעילי שכונות, נסיעות תכופות לירושלים. מסלול הכרחי כדי להתקדם בפוליטיקה. ■

בתצלומים – אלי בוקר לבד ועם משפחתו.

"אגד" – הבטחון שלך בדרכים

להתחרות מול נהגי "אגד" על התואר "הנהג המקצועי" זה כמו להתאגרף מול משקל כבד. בתחרות הנהג המקצועי לשנת 1988, שנערכה בחול המועד סוכות, השתתפו 52 נהגים מקצועיים מחברות התחבורה המעסיקות קציני בטיחות בתעבורה. אנשי "אגד" זכו בשלושת המקומות הראשונים בין נהגי האוטובוסים שהשתתפו בתחרות

מאת פנחס שמיר

בחברה בסדר גודל של "אגד", הקפדה על בטיחות מהווה כלי עבודה ראשון במעלה. חמשת אלפי נהגי "אגד" מסיעים כ־3,800 אוטובוסים, למרחק של מליון קילומטרים מדי יום (עשרים וחמש הקפות של אופק 1 סביב כדור הארץ). כאשר מפעילים מערכת בהקפים כאלה, די באחוזים נמוכים של פגיעה ותאונות, כדי לגרום לנזק כלכלי אדיר, וזה עוד לפני שלוקחים בחשבון אפשרות פגיעה בצד שלישי.

"נהג מתחיל ב"אגד" מקבל לידיו אוטובוס חדיש, ששוויו עשרות עד מאות אלפי שקלים, אותו הוא מסיע שעות רבות ומאות קילומטרים. מצב זה מחייב ברירה קפדנית של הנהגים, הכשרה מקצועית ומעקב מתמיד אחר ביצועי הנהג," אומר יצחק בז'ה, המכהן 11 שנים כקצין בטיחות בתעבורה בקואופרטיב "אגד."

אמנות הנהיגה

"אגד" מפעילה בית ספר לנהיגה המכשיר את הנהגים החדשים המיועדים לעבוד בה. לבית הספר ארבעה מוקדים: חיפה, תל־אביב, ירושלים ובאר־שבע. בכל בתי הספר מופעלת תוכנית לימוד ובחינות אחידה, העומדת בדרישות משרד העבודה ומשרד התחבורה.

מועמד ללימודים חייב לעבור מיון ראשוני במכון להכוונה מקצועית, להציג תעודת יושר, תעודת כשירות רפואית מהמכון לבטיחות בדרכים ורשיון נהיגה בן שנתיים, ללא עברות תנועה חמורות.

הכשרת הנהג נערכת בשני שלבים: עיוני ומעשי. במסגרת 168 שעות:- השלב העיוני, לומד החניך דיני תעבורה, הכרת הרכב, ידיעת הארץ, עזרה ראשונה, אנגלית ואזרחות. בסיום כל מקצוע נבחן החניך בבחינה רישמית של משרד העבודה.

המעבר לחלק המעשי מותנה בהצלחה בחלק הראשון. בחלק המעשי מוכשר החניך בשני מישורים מרכזיים - מיומנויות הנהיגה ותרבות הנהיגה.

"אנו מפעילים בית ספר לנהיגה ולא קבלנים להוצאת רשיונות נהיגה," אומר זאב (צמח) ריכטר, המנהל הארצי של בתי הספר לנהיגה של "אגד". "תרבות הנהיגה היא בעינינו עיצוב הגורם האנושי המביא לנהיגה נכונה," הוא מדגיש.

חניך ממוצע מקבל בקורס 80 עד 100 שעורי נהיגה. היות ובית הספר אינו מופעל על בסיס מסחרי - קל יותר להקפיד על תוכנית עבודה מדוייקת, שיש עליה פחות אילוצים כספיים מאשר במסגרות אחרות.

הכשרת הנהג כוללת נסיעה בדרך בין־עירונית צפופה, גישה לצמתים, נתיבים, פניות קשות, נהיגה דלילה. במקביל מגיע החניך לנהיגה במקומות קשים ובלתי מקובלים, נהיגה בדרכים הרריות ובדרכי מדבר, שבהן ידרש לנסוע בטיולים או בשרות הצבא.

בסיום הקורס ניגש התלמיד למבחן הנהיגה הרישמי, אך זאת רק לאחר אישור של שני מורים לנהיגה ושל המנהל המקצועי של בית הספר.

נסיעה בדרך הישר

מעת לעת מוכנס לשימוש תמרור חדש, המיועד לטובת הציבור. אך לא לכל נהג מזומנת מערכת שתלמד אותו את משמעות התמרור, ולעתים הוא לומד אותו בדרך הקשה - של דו"ח משטרתי או אפילו פגיעה ברכוש ובנפש. הנהגים המקצועיים של "אגד" אינם יכולים להרשות לעצמם את המותרות של לימוד בדרך הנסיון. לכן היה הכרח ליצור מערכת ריענון ועידכון, שכל נהג מגיע אליה מעת לעת, ובמסגרת זו הוא גם מקבל אינפורמציה על חוקים וסימני דרך חדשים. ודוגמה אחת מני רבות - מי מהקוראים מכיר, למשל, את התמרור המרובע שריקעו כחול, ועליו ציור של ילד, כדור ומכונית? למי שלא פגש בתמרור זה, יאמר כי זהו תמרור חדש לרחוב משולב, שהמהירות המכסימלית המותרת בו היא 25 קמ"ש ומי שינהג בו 50 קמ"ש, כמותר בדרך עירונית, צפוי להפתעות לא נעימות.

מיום תחילת עבודתו, נפתח לכל נהג תיק מעקב בנושאי בטיחות, שאליו מוזרם כל החומר הנוגע לנושאים בטיחותיים, כל זמן שהנהג עובד ב"אגד". הגישה של חברי "אגד" לעבירות תנועה היא מחמירה ביותר. מזכירות "אגד" החליטה שעל עבירות כמו מעבר באור אדום, אי ציות לתמרור עצור, עקיפה מסוכנת ומהירות מופרזת - אם נשלל רשיונו של נהג בגין עבירות אלה על ידי בית משפט - לא יקבל שכר מ"אגד" בעבור שלושים הימים הראשונים. יתרה מזו - בניגוד לכל נהג אחר - אין שיבוץ חוזר של נהג לאחר פסילה, אלא באישור קצין בטיחות ולאחר מבחן כושר נהיגה בבית הספר של "אגד".

טבעי הדבר שהיות החברה בשירות הציבור, יגיעו למזכירות "אגד" תלונות על אופן התנהגות ונהיגה של נהגים. מחלקת הבטיחות אינה מסתפקת בכך. המחלקה מעסיקה עשרים וחמישה אנשים לצורך מעקב סמוי אחר דרך הנהיגה של חברי ושכירי "אגד". המעקב מתבצע בחלקו תוך נסיעה תמימה באוטובוס, ובחלקו במעקב באמצעות מכונית פרטית.

על־פי הדו"ח שקיבל קצין הבטיחות מהעוקב הוא מחליט על המשך פעולה - החל משיחה עם הנהג, ואם יש צורך מתבצע מעקב סמוי נוסף. אם מאתרים שגיאות החוזרות בנהיגה ניתן להפנות את הנהג לקורס ריענון, ובמקרים קיצוניים להעבירו לתפקיד שאינו כרוך בנהיגה. אין מזניחים גם את הנהג הטוב - מי שהעוקב גילה אצלו נהיגה תקינה ובטוחה - יקבל מכתב הערכה, ומעת לעת, גם פרסים על היותו נהג זהיר.

"מגמתנו לאתר בעיות ולייר

ט תקלות חוזרות ולא לתפוס אשמים," אומר בז'ה, "רק כך נוכל למנוע תאונות או לפחות לחפחית את מספרן."

> **סטטיסטיקה של בטיחות**
>
> בשנת 1987 קיימה המחלקה לבטיחות של "אגד" 7,513 מעקבים, 714 מפגשי הדרכה לנהגים בעייתיים, ועוד 1,016 מכתבי הדרכה על נהיגה בעייתית, או לחילופין, מכתבי הערכה על נהיגה זהירה. כן ניתנו 56 הרצאות לנהגים חדשים, 112 נהגים נשלחו למשפט חברים על עבירות נהיגה - אך ההיבט הכולל הפעולה האינטנסיבית של המחלקה הביאה לירידה של 10% במספר הארועים והתאונות בשנת 1987, לעומת השנה הקודמת, ונראה שמגמה זו נשמרת גם בשנת 1988.

רוני מנדלבאום

עוצמת פנסי המכונית נקבעת לפי הצורך בתאורה מירבית בתנאי נסיעה קשים. עונת החורף, העתירה ברסיסי מים, גשם כבד ועננות נמוכה, מקשה על הראייה ביום, ובעיקר בלילה. אך אם נדאג לנקיון צמד פנסי הדרך - נסיק מהם את המירב בשעה שבה נזדקק להם יותר מכל. אין לדעת בדיוק, מה הפרש עוצמת האור בין פנס נקי לעטוי בוץ, אך מהנדסי "פולקסוואגן" מעריכים שעוצמת האור של פנס מלא רפש עלולה להגיע ל־5% בלבד מעוצמתו המלאה! טירחת הניקוי היא איפוא קטנה - אך תועלתה גדולה. (מתוך Autopress כתב עת לענייני רכב, היוצא לאור בחברת "פולקסוואגן")

מחקר חדש של חברת "מישלין"

אבדן האנרגיה הנגרם כתוצאה מהשימוש בצמיגים בגלגלי המכונית מגיע ל־25% אם מהירות הנסיעה היא 80 קמ"ש. האבדן יגיע ל־15% – אם נכפיל את מהירות הנסיעה ל־160 קמ"ש.

17% מצריכת הדלק של המכונית הולכים לאיבוד עקב העובדה שעדיין לא המצא פטנט טוב יותר מאשר צמיגי גומי.

90% מאבדן דלק זה נגרמים בגלל "חיכוך פנימי", שאינו רק מושג פוליטי, בכל נסיעה בה נגרמים לצמיג אין ספור כיווצים והתפשטויות (דפורמציות) בהיותו בנוי מחומר גמיש.

אבדן אנרגיה זה מתבטא בכמה צורות: שחיקה מכנית של הצמיג, התחממות ורעש (אנרגיית קול).

איזון צירים לא מושלם גורם לאבדן אנרגיה נוסף בסדר גודל של 10% ויותר כאשר הדוגמא שנותן המחקר הוא גלגל בקוטר 14 אינץ' שאינו מקוזן רק ב־6 מ"מ בלבד והוא גורם לתוספת של מעל 5% להתנגדות האוירודינמית של המכונית.

המחקר מזהיר אף מפני התופעה הנפוצה למדי, גם במקומותינו, הגורסת כי ניפוח הצמיגים בלחץ נמוך מהמומלץ תורם ליציבות רבה יותר של הרכב.

כאן אולי המקום להזכיר שוב כי ניפוח צמיג ללחץ נמוך המומלץ ע"י היצרן לא רק שאינו מייצב יותר את המכונית, אלא גורם לה לקפיציות מוגזמת הפוגעת ביציבות, נגרם אף חוסר קומוניקציה בין הנהג, המכונית והכביש שעלול לבוא לידי ביטוי בקושי רב לפתור מצבי־חירום כגון החלקה.

מאחר שניפוח נמוך מהמומלץ גורם לאלסטיות יתר של הצמיג – אותם חיכוכים פנימיים בתוך הגומי גדלים, הצמיג סופג יותר דפורמציות – כיווץ ומתיחה, אורך חייו מתקצר ואף צריכת הדלק עולה.

מהמחקר מסתבר כי ניפוח נמוך ב־20% בלבד מהמומלץ גורם לעלייה בת 12% בצריכת הדלק.

לכן, לפני שאתם יוצאים לדרך, "העיפו עין" לצמיגים: בדקו לחץ בהתאם להוראות היצרן, וחשוב עד מאוד, לא רק בגלל החסכון בדלק: פעם ב־10,000 ק"מ, הקדישו מספר דקות ושקלים כדי לקוון את הגלגלים. זוהי השקעה בטיחותית ממדרגה ראשונה שיש לה משמעות גם במה שנוגע לאיכות הנסיעה.

בית ספר לנהיגה מהירה ובטוחה

לפעמים, נהיגה אינה משימה קלה. הכביש, התנועה לפעמים מציבים בפנינו מצבים שבהי להחלץ מהם לא מספיק "לדעת לנהוג". צריך משהו יותר.

הנה אני מעיין בעלון פרסומת שהגיע אלי וכו מפרסם נהג הפורמולה 1 לשעבר, זיגפריד סטור את בית ספרו לנהיגה מתקדמת.

או הנה הפרטים המדוייקים:

SCUOLA DI PILOTAGGIO
DI SIEGFRIED STOHR
VIA VEGA 19
47037 RIMINI (FO)
TEL: 0541 / 770207

אפשר לקבל קורס חד יומי, דו יומי, או קורס מלא הנמשך שלושה ימים.

המכוניות בהן משתמשים בבית הספר הזה הן מסוג ב.מ.וו 320 (BMW 320 i) (192 כ"ס) שהן יותר ממספקות ללימוד תורת הנהיגה המהירה ופתרון מצבי חירום וסכנה.

כובן שאפשר לשלב את הקורס עם חופשה בריביירה האדריאטית הידועה בהכנסת האורחים שלה ומחיריה המאוד מושכים.

רצוי לתאם מראש!

הקורסים נערכים על מסלול המירוצים הבין־לאומי סנטה מוניקה שבמיזאנו אדריאטיקו, קרוב מאוד לריביני.

40 אלף מייל ב־22 מדינות

אוטובוס העולם, כך שמו של אוטובוס שתי קומות, אדום, לונדוני כמובן, שיצא לדרכו ב־6 בנובמבר ויחזור, ברצות האל, לאנגליה בנובמבר 89', לא לפני שישלים סיבוב של 40 אלף מייל ויבקר ב־22 מדינות. כל זאת – במטרה להיכלל בספר השיאים של גינ'ס, במהדורת 89/90 שלו.

צוות האוטובוס, שהורכב מיואי תומפסון, ריצ'ארד סטיל וג'והן ווטסון, התעניין אצל דונאלד מקפארליין, עורך ספר השיאים, שאישר כי מסע דומה בעבר נכשל.

מסלול הנסיעה של האוטובוס יעבור באירופה, משם לתורכיה, איראן, פאקיסטאן, הודו, תאילנד, סינגאפור, משם לאוסטרליה, אמריקה, דרום־אמריקה, בחזרה לדאבלין ולונדון.

כרזות פרסומת ילוו את "אוטובוס העולם" והכסף שייאסף – יימסר למוסדות צדקה.

חברות שונות ציידו את האוטובוס במירב האבזרים הדרושים, כך גם חברת האוטובוסים הלונדונית, שהכניסה שכלולים בכלי הרכב שעתיד לעשות היסטוריה ולחצות קווים בחמש יבשות תבל.

לעשות "חאראקה" ברשיון

באשדוד יש בית־ספר למקצועות התחבורה. לומדים שם איך עושים מה, אפילו "חאראקה". אם נהגי אגד לומדים שם — גם לכם יש מה ללמוד. אני הייתי שם.

מרדכי אלקן
צילם: עופר קרני

חאראקה. כולם יודעים מה זה. מעטים יודעים איך זה ועוד פחות יודעים איך עושים את זה. כדי ללמוד ולדעת – הלכתי לקורס לנהיגה מתקדמת מטעם משרד העבודה והרווחה בשיתוף מ.מ.ס.י.. נרשמתי לביה"ס הארצי למקצועות התחבורה באשדוד.

מטרת הקורס – לא רק "חאראקה" – היתה רכישת התנסות של נהיגה במצבי חרום ולימוד היחלצות מצבי ביש. "חאראקה", אם כן, נועדה לא רק לשובבות בנהיגה על הכבישים, אלא ללימוד כיצד יוצאים בשלום מסטיות פתע ומסיבובים חדים בעקבות מכשול הרואים "בשנייה האחרונה", חפץ השוד, בור פעור בכביש, רכב שבא ממול ומסיבה לא ידועה סטה לפתע ממסלול למסלול ומאיים בהתנגשות חזיתית. כיצד מתחמקים מכל הפגעים הללו. את כל אלה הלכתי ללמוד.

הקורס מורכב מחלק עיוני (הרצאות וסרטים) ומחלק מעשי (נהיגה תחת הדרכה ופיקוח של מדריך צמוד לכל תלמיד).

אחד השיאים של הקורס: חאראקה. בשטחים הרחבים של בית הספר באשדוד, העשיר במתקנים ובמסלולים, הדבר נראה פשוט בתכלית. תחילה לומדים "על (שטח) יבש" ואחר־כך "על (משטח) רטוב" וחלק כקרח.

המדריך הצמוד שלי היה המנכ"ל לשעבר של מ.מ.ס.י., אמציה גזית, שהורה לי להאט בעת כניסת המכונית לסיבוב חד ואחר־כך ביקש שאשמור על מהירות קבועה בסיבוב.

"בצורה זו עשה לי 'שמיניות' בין וסביב שני כיכרות סמוכים, מורכבים מצמיגים קטנים. נסיעה כזאת סחור־סחור, כשאנחנו ברכב הנוסע, בהיצמדות למסלול קצר, יוצרת את הספרה 8", הסביר לי גזית.

התרגיל הבא היה "סלאלום": כניסות ויציאות חדות בין "קונוסים" מפלסטיק, שניצבו בטור ישר במרחק קצר אחד מהשני על משטח יבש. נסיעת "סלאלום" דומה למדתי לבצע מאוחר יותר על משטח החלקה רטוב. הפעלולים שנדרשתי לבצע שם, נשאו אופי של הצגת באלט על הקרח.

אך כל זה היה כאין וכאפס, כאשר בתרגיל אחר של נסיעה במסלול בקו ישר על משטח ההחלקה, משך גזית לפתע בידית המעצורים ונעל, בעיצומה של נסיעה, את גלגליה האחוריים של המכונית. כעבור שניות מספר שיחרר את בלם היד, אך זנב המכונית, הספיק בינתיים "לברוח" ממסלולו והמכונית נקלעה למצב של סחרורים על משטח ההחלקה, עד שנרגעה מהתעלול של אמציה והתייצבה שוב על הכביש...

בהמשך תיכנן עבורי אמציה גזית עוד כמה "טריקים" והתגובה שנדרשתי לה היתה להגיב מיד על "בריחת" זנב המכונית בהטיית ההגה לכיוון ה"בריחה". אם הצלחתי, כאשר זווית "בריחת הזנב" היתה עדיין קטנה מ־25 מעלות – לא נכנסתי לסחרור ויכלתי להמשיך במסלול הנסיעה המתוכנן. אך כאשר זווית "בריחת הזנב" היתה כבר גדולה יותר – לא נותרה בידי הברירה אלא להשלים עם סחרור המכונית.

מה עושים במקרה כזה?

אסור להיתפס לאשלייה שניתן לבלום את הסחרור בלחיצה על דוושת הבלם. המכונית אינה מגיבה לנסיון בלימה כזה. נהפוך הוא: הסחרור גדל. במכונית כשלי, בעלת תיבת הילוכים ידנית, הדבר הטוב ביותר לעשות הוא לשחרר את המצמד (קלאץ'), עד שהרכב יירגע ויתייצב.

ה"מחזה" שבו נראות מכוניות מחליקות בכבישי ישראל ללא

שמיניות על הכביש

יכולת בלימה נכונה – מתרחש מדי שנה ברדת הגשם הראשון. שמן הדולף ממנועי כלי־רכב, לפני רדת הגשם הראשון בראשית הסתיו, גורם להחלקת כלי רכב על הכביש בעת בלימת פתע. הסיבה: השמן הספוג בחול, או האבק של הכביש, אינו מסוכן לתנועה כל עוד הכביש יבש. אך כאשר יורד הגשם ושוטף את החול – יוצרים שאריות השמן עם החול הרטוב בוץ שומני.

סכנה: גשם ראשון

בלימת פתע חדה של הרכב גורמת לנעילת גלגלי הרכב ותוצאה מכך – למצב של נסיעה על הכביש עם גלגלים נעולים. אם נמצא רכב לפני המכונית המחליקה – הרי שהיא מתנגשת בו.

משהו דומה עלול לקרות בהתקלות רכב מחליק במצב של נעילת גלגלים עם הולך רגל. בלימה חזקה לא תעזור במקרה חזה ; יש צורך בטימפומים מהירים וקצרים של בלימה והרפייה, כדי להימנע ממצב של נעילת גלגלים. רק כך ניתן להגיע למצב של בלימה מוחלטת ואם אמנם גם שומרים על מרחק בטחון – אפשר להימנע מפגיעה. אם אין טווח בטחון מספיק – אסור להשתמש בבלמים. יש ללחוץ על המצמד (קלאץ'), להטות את הגה המכונית ולעקוף את הסכנה.

המחשה למצב אפשרי כזה, שעה שאני בולם את הרכב והוא מחליק עם גלגלים נעולים בקו כמעט ישר, ניתנה לי בנסיעתי בקורס על משטח ההחלקה באשדוד: במרחק של יותר מ־100 מטר, ניצב מולי המדריך אפרים רמתי. המדריך שלצידי, אמציה גזית, הזהיר אותי מפני אפשרות דריסת המדריך אפרים.

אינסטינקטיבית בלמתי מיד, אך המכונית לא נענתה לי. הגלגלים ננעלו והמכונית החליקה ישר בכיוונו של אפרים ואיימה לדרסו. אני מאבד את השליטה על ההגה, ממשיך לבלום ומנסה להטות את ההחלקה לימין ולשמאל. "עזוב את הברקס!" – צועקים אלי אפרים ואמציה. לא עוזב וממשיך ללחוץ על דוושת הבלם. כמעט על סף ההתנגשות הבלתי נמנעת, ולמרבה המזל, קפץ אפרים הצידה ואילנו המשכתי בהחלקה.

מה למדתי מהתרגיל הזה (גופי היה רטוב מזיעה קרה): במצב כזה, שבו הייתי נתון, הבלימה אינה עוזרת. לכן, אם נקלעים למצב של החלקה, יש להפסיק מיד את נסיון הבלימה וזאת כדי שהגלגלים ישתחררו מנעילתם. רק לאחר מכן, ניתן לסטות מהמסלול כדי להתחמק מהתנגשות ברכב, או פגיעה בהולך רגל.

"תרגול" זה של החלקת הרכב מול אפרים – בצעתי מספר פעמים במטרה להתגבר על ההרגל הישן שלי: להפעיל את בלם הרגל בכל מקרה של סכנה פתאומית, במיוחד כאשר אדם ניצב מול נתיב נסיעתי.

מצבי נהיגה נוספים שנלמדו בקורס: התגברות על "בריחת" זנב המכונית, במקרה של בלימת פתע בנסיעה על דו־משטח צר ברוחב המכונית, שצידו האחד יבש ואילו השני – רטוב וחלק. במקרה כזה, מקדמי החיכוך בין המשטח לבין צמיגי הרכב, שונים בשני צידיו. לכן, בלימת הפתע החזקה, תגרום לבריחת זנב המכונית, והיא תכנס למצב של סחרור; למדנו מתי וכיצד לעלות חזרה על הכביש, לאחר ירידה לשוליים נמוכים, או רכים. תאונות רבות נגרמו, במיוחד בכביש הערבה, בגלל עליה לא נכונה על הכביש, לאחר ירידה לשוליים.

על חיוניות הקורס לנהיגה מתקדמת להיחלצות ממצבי חרום, ניתן להסיק מהעובדה שנהגי "אגד" עברו אותו, במסגרת המיומנות המקצועית הנדרשת מהם כנהגי אוטובוסים.

בין בוגרי הקורס האחרים ראינו אנשי צבא, משטרה, כוחות הבטחון, וגם שופטי תעבורה. עכשיו גם הם יודעים מה זה חאראקה. ■

המכון המכללה לניהול אבטחה
לפריון העבודה והייצור
קציני ביטחון "קב"ט"
לימודי תעודה בת"א
הקדם הירשמותך! נותרו מקומות ספורים לקורס שיפתח בדצמבר 88
שיחרורים לקבלת לאחר שירות צבאי או משטרת בטר, קורס פיקודי, בריאות תקינה, גובה 12 שנות לימוד, ידיעת השפה העברית, ללא עבר פלילי, עד גיל 40.
לקבלת פרטים יש לפנות בכתב:
ת"ד 33010 תל-אביב 61330 עבור "ניהול אבטחה"

מוסך התאומים
★ פחחות וצבע בתנור
★ איכות מעולה
★ התאמת צבעים ע"י מחשב
סלמה 6, תל־אביב, טל. 03-822784

הנהג
עשה לך מנהג קבוע —
קח עמך חייל לדרך

הכסא התקני ביותר בעולם

כסא הבטיחות של שנות התשעים – המופעל על ידי מנוע חשמלי וניתן להכוונה גם באמצעות שלט־רחוק, מוצע בימים אלה למכירה בארץ, על ידי סוכני חברת רנולוקס (RENOLUX)

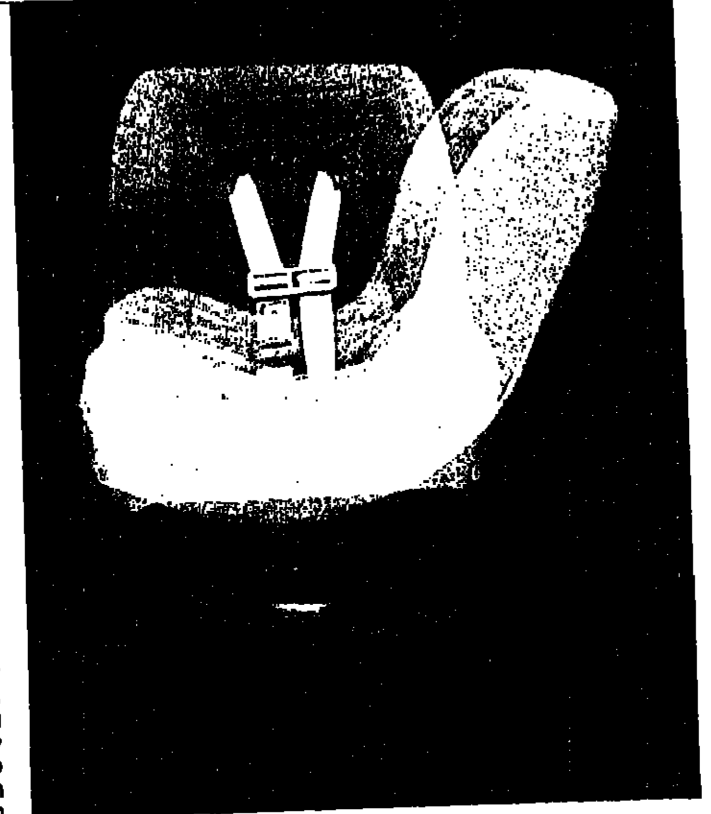

כסא הבטיחות SAFETY, מתוצרת רנולוקס בצרפת, הוא הכסא הנמכר ביותר באירופה: באיטליה נמכר הכסא תחת השם CHICCO, והצירוף של איכות הכסא עם השם מספר אחד באירופה למוצרי ילדים, הביא לכך שהכסא השיג נתח שוק של יותר מ־80 אחוזים באיטליה, 40 אחוזים בגרמניה, 40 אחוזים בצרפת, 30 אחוזים בשוויץ וכדומה. הירחון האיטלקי IO E IL MIO BAMBINO בחר ב־ SAFETY ככסא הטוב ביותר.

בארצות הברית נמכר הכסא באמצעות חברת STROLEE מקליפורניה, שבה יש לרנולוקס־צרפת אינטרס כספי ניכר. סטרולי נבחרה לחברה בעלת השם הטוב ביותר בארצות הברית בענף מוצרי הילדים. SAFETY הוא הכסא היחידי שאינו מתוצרת יפן המאושר להפצה ביפן, והוא מופץ שם באמצעות COMBI, החברה הגדולה ביותר למוצרי תינוקות ביפן. הכסא עומד בכל התקנים החשובים בעולם כיום, ובראשם התקן ECE R44, התקן הפדרלי 213 של ארצות הברית, וכן בכל התקנים האירופיים. עובדה זו מזכה אותו בכינוי "הכסא התקני ביותר בעולם".

הכסא של שנות התשעים

רנולוקס יצרה אופנה חדשה בעיצוב כסאות בטיחות, ועם ההצלחה הגיעו גם החיקויים הרבים מאירופה ויפן. למרות זאת, בגלל חכמות הגדולה והחפצה היעילה, מצליחה רנולוקס לשמור על מחיר סביר למוצר ואף לשקוד על המשך פיתוחו: הכסא מופעל באמצעות מנוע חשמלי, וניתן לכוונו בשלט רחוק לצורך בטחון נוסף בשעת שינוי המצב. כסא זה מגיע בימים אלה להפצה בארץ, ולפני סוף השנה יגיע לחנויות. מחירו לצרכן יהיה פחות מ־300 שקלים. פיתוח נוסף של רנולוקס - כסא שניתן לסובב אותו לעבר הדלת, כדי שהאם או האב המושיבים את הילד בכסא יוכלו להושיבו ביתר קלות ובטחון. כסא זה יגיע לשוק בעוד כשנה, לאחר שיעבור את כל בדיקות התקנים השונות.

יש לשנות יחס החברה הישראלית כלפי עברייני תנועה

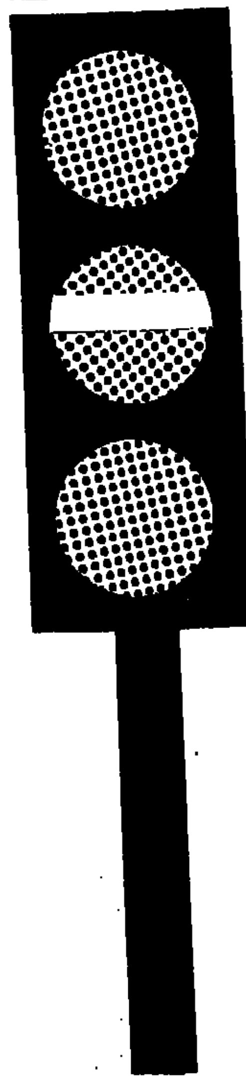

"החברה הישראלית מתייחסת בסלחנות רבה מאוד לעבירות תעבורה ולתאונות בדרכים", קובל מזכ"ל המועצה הלאומית למניעת תאונות נצ"מ (בדימוס) שמואל בוגלר

המועצה הלאומית למניעת תאונות חרטה על דגלה את נושא מניעת התאונות בדרכים מאז הקמתה בשנת 1954 מאיחוד של מספר עמותות מקומיות בת"א, חיפה וערים אחרות.

למועצה 49 סניפים ועיקר עבודתה נעשה על ידי מתנדבים. במוסדותיה המרכזיים: מועצה ארצית, הנהלה ומזכירות, מכהנים מתנדבי הסניפים, ומי שנתמנו על ידי שר התחבורה שהוא יו"ר המועצה על פי חוק. שר התחבורה האציל מסמכותו על פי התקנון לשופט דב לוין, המכהן כיו"ר המועצה הלאומית למניעת תאונות. צוות העובדים בשכר של המועצה מצומצם ביותר ומרוכז בחמישה מרכזי הפעלה: ירושלים, תל־אביב, חיפה, באר־שבע והמרכז.

"פעילות המועצה", אומר בוגלר, "מתבצעת בארבעה תחומים: חינוך, הסברה, הדרכה וסיוע למשטרת ישראל באכיפה.

"בתחום החינוך מפעילה המועצה שתי ניידות הדרכה שבכל אחת מהן מרכיבים של מגרש הדרכה: מכוניות נסיות, 20-15 זוגות אופניים, מערכת רמזורים ותמרורים ואמצעים דידקטיים אחרים. שנת הלימודים תשמ"ט מציינת ראשיתה של תנופה מחודשת בפעילות ניידות ההדרכה בבתי הספר בערים שבהם אין מגרשי הדרכה קבועים".

רפיד
ריפודים, כיסויים ואביזרים

לרפיד
ברכות חמות
אוטו שי

לרפיד
ברכות להמשך הדרך, תוך שיתוף פעולה פורה
סביונית בע"מ – הדבקת ספוג
דויטש מרדכי וישראל רובין
רחוב העבודה 37, בת־ים
טל' 03-5511784

לרפיד
המשך שיתוף פעולה פורה
יאיר, אבי ושמוליק
דפוס ב.ב.ע – שרותי הדפסה

ברכות
לשוקדים על מלאכתם
לילה ויום
כדי שנגיע הביתה בשלום
תחנות דלק
סונול "אביב"
דרך חיפה 301
טל' 03-422014/6/7
סונול אילון
סונול

כשדודג' מוביל

מתקבלות הזמנות לדגמי 89'

אפשרות מימון עד 100%

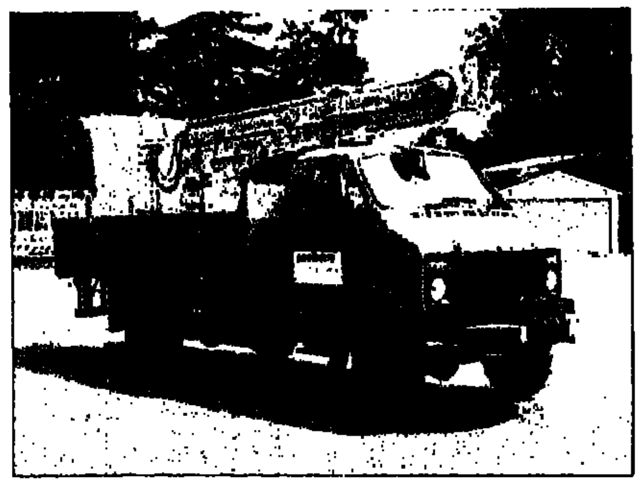

כ.ס. משאיות ומרכבים בע"מ

משרדים ומוסך מרכזי: רח' חלוצי התעשיה, מפרץ חיפה, טל'/פקס 04-725751-3
מכירה תל־אביב: רח' קיבוץ גלויות 24, טל' 03-812864-5
מכירה נתניה: טל' 053-337661

Trucks

קוספר נתיבים בע"מ.

★ סימון כבישים בצבע
★ סימון מסלולים בשדות תעופה
★ סימון חניונים
★ אספקה והצבת תמרורים ואביזרי תנועה

למניעת הקטל בדרכים ולהגברת הבטיחות בתנועה

קוספר נתיבים בע"מ.
תל־אביב, רחוב בבלי 10
ת.ד. 21228, טל' 03-5460369

בטיחות בתנועה בע"מ

ת.ד. 4368 חיפה 31043 טל': 377904
(24 שעות); 04-720466; 04-724514 (בין 10-13)
המפעל: איזור תעשיה בלו־בנד
רח' קצנשטיין 1, מפרץ חיפה

בעזרתנו יהיו לכם אתרי עבודה בטוחים בכבישים לעובדים ולתחבורה
אצלנו תקבלו את כל ציוד הבטיחות והכוונת תנועה מרוכז – בתנאי שכירות יומיים או לרכישה
אנו משכירים ומשווקים:

- תמרורי תנועה ושלטים מחזירי־אור
- כפתורי סימון "עיני חתול"
- חרוטים זוהרים ומחזירי־אור
- פנסי תנועה מהבהבים
- מנורות אזהרה מסתובבות
- סרטים מחזירי־אור נדבקים
- סרטים לגידור תעלות־בורות
- אפודות וכתפיות זוהרות
- תמרור תנועה משולש– מתקפל
- מראות תנועה
- עמודי חנייה מתקפלים נעולים
- גרגירי זכוכית
- ביצוע התקנת עיני חתול, עמודים ושלטים

דרוש מגבי בוש

מגבי "בוש" מאפשרים ראות טובה ובטיחות בנהיגה בכל עת. מתוכננים במיוחד למניעת שריטות בשמשת הרכב והתרוממות המגב ברוח. פעולתם שקטה, יעילה ולאורך זמן. סע לשלום עם מגבי "בוש"

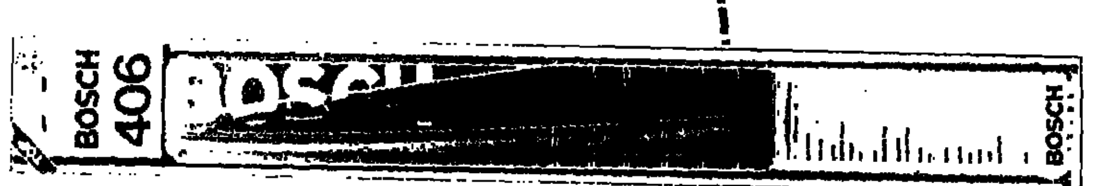

BOSCH
טכנולוגיה אחת לפני כולם
היבואן: לדיקו בע"מ

יותר מרבע מיליון נהגים עברו קורס לנהיגה נכונה

מאת: י. ראובן

יותר מרבע מליון נהגים מכל רחבי הארץ, עברו בהצלחה קורסים לנהיגה נכונה, שערך המכון הארצי להכשרת נהגים, במשך שלוש שנות קיומו.
המכון (מיסודם של משרד התחבורה והמועצה הלאומית למניעת תאונות), הוקם בשנת 1985, והציב לעצמו מטרה, במסגרת המלחמה בתאונות הדרכים, ללמד את נהגי ישראל כיצד לנהוג נהיגה בטוחה, זהירה ובהתאם לחוקי התנועה וכללי הזהירות.
המכון הארצי להכשרת נהגים הוא היחיד בארץ, המוסמך על ידי רשות הרשוי במשרד התחבורה, להעביר קורסים לנהגי ישראל, מתוקף החוק.
המכון התמקד בהכנת תבניות לימודים מיוחדות לקורסי "הנהיגה הנכונה", שונות מאלו שהיו נהוגות בקורסים השונים, שעד אז קיימו בארץ מספר גופים. את תכניות הלימודים והכשרת המדריכים, ערך צוות מומחים לנושא, אשר ראה בכך מעין שליחות.
הקורסים הראשונים שקיים המכון, היו קורסי "נהיגה נכונה", שיועדו לנהגים שצברו 6 נקודות ויותר, על פי שיטת הניקוד, בהם עוברים הנהגים המשתתפים על חוקי התנועה, כללי הנהיגה הנכונה והתנהגות במצבים מיוחדים.

כיום מקיים המכון מיגוון רחב של קורסים נוספים:

קורס לריענון

זהו קורס המיועד לנהגים שקבלו את רשיונות הנהיגה לפני שלוש שנים. בקורס מושם דגש על שינויים וחידושים בחוקי התנועה ובתקנות התעבורה.
כמו־כן עוברים הנהגים המשתתפים בקורס, רענון בכל הנושאים הקשורים בנהיגה נכונה וזהירה.

קורס לנהיגה מתקדמת

הקורס מיועד לנהגים שעברו כבר את הקורס לנהיגה נכונה וכן לנהגים מקצועיים ולנהגים ברכב ציבורי. הקורס פתוח אף לנהגים אחרים, המעוניינים לשפר את ידיעותיהם בכל הקשור בנהיגה נכונה וזהירה.

השתלמות לנהיגה בחורף

השתלמות זו מיועדת לכלל ציבור הנהגים. מושם בה דגש על הבעיות המיוחדות בנהיגה בחורף, כמו נהיגה בכביש חלק, בכביש רטוב, בתנאי מזג אויר קשים וכדומה.

השתלמות לנהיגה בקיץ

למרבה הצער רווחת בציבור הדעה, שבחודשי הקיץ נפגעים פחות אנשים בתאונות דרכים מאשר בחודשי החורף. השתלמות זו נועדה להבהיר לציבור הנהגים את הבעיות המיוחדות לנהיגה בקיץ ומציאת פתרונות מתאימים. ההשתלמות מיועדת לכלל ציבור הנהגים.

סמינריונים למדריכים

המיועדים לשמש כמדריכים במכון עוברים סימנריונים מיוחדים, בהם הם לומדים את חוקי התנועה, כללי הנהיגה הנכונה והזהירה, וכמובן שיטות הדרכה. לקראת סיום הסמינריון נדרש כל חניך להגיש מספר שיעורים לדוגמא ועליו לעמוד בהצלחה בבחינות סיום.

השתלמויות שוטפות למדריכים

המכון מקיים השתלמויות תקופתיות מיוחדות למדריכים, בהם מתעדכנים העוסקים במלאכת ההדרכה בשינויים ובחידושים שחלו בחוקי התנועה ובכללי הנהיגה.

מי ומי במכון?

יעקב עקנין – מנהל המכון

אל המכון הגיע תא"ל (מיל) יעקב עקנין, לאחר שורה של תפקידים בכירים, שמילא הן במסגרת שירותו הממושך בצה"ל והן בחיים האזרחיים: בין התפקידים ניתן למצוא פיקוד על "בית הספר לפיקוד ולמטה של צה"ל" (פו"ם) ועמידה בראש מינהל מקרקעי ישראל.

הנסיון הרב, שצבר בתפקידיו הקודמים בשטח ההדרכה, הניהול והפיקוד, סייע לו לשנות, לבלי הכר, את פני המכון להכשרת נהגים: שופצו תכניות הלימודים הקיימות והוכנו תבניות לימודים חדשות ומעודכנות. הוקמה מערכת הכשרת מדריכים להעלאת רמת ההדרכה, הוכנו עזרי־לימוד חדשים, הקורסים עודכנו והוקמה מערכת לעדכון מתמיד, להכללת השינויים האחרונים בדיני התעבורה. הופעלה מערכת פיקוח מקצועית וארגונית יעילה בכל איזורי הארץ, שתורמת רבות להעלאת רמת ההדרכה.

יעקב עקנין לא רק ניהל את המכון: הוא אף לקח חלק באופן אישי, בכל שטח פעילותו של המכון.

שאול מויאל – סמנכ"ל המכון וראש מחלקת ארגון

אל"מ במילואים. בעל וותק רב ונסיון בנושאים ארגוניים. כיהן בתפקיד ראש המינהל האזרחי בדרום לבנון ועסק בהדרכה כמפקד בי"ס באחת מיחידות צה"ל. בוגר "מינהל צבורי" ו"מינהל עסקים" במיכללה למינהל.

חברי הצוות הבכירים:

דוד יכין – לשעבר ראש אגף הרישוי במשרד התחבורה. ממלא כיום תפקידים מיוחדים במשרד התחבורה, ועסק רבות בהכשרת מורים לנהיגה.

זכרית פוקס – מומחית וותיק בנושאי תחבורה. בעל השכלה אקדמאית. עסק שנים רבות בהכשרת נהגים, שימש במשך שנים כמפקח ארצי על לימודי נהיגה מטעם משרד העבודה, והקים את מרכז ההכשרה לנהגים באשדוד, שהוא היחיד בארץ, המכיל אף משטח החלקה לתרגול הנהגים.

אריה גולדשטיין – מורה וותיק לנהיגה ומומחה בעל וותק רב בהכשרת נהגים, שימש כראש מחלקת ההדרכה במועצה הלאומית למניעת תאונות בדרכים ונתבקש על ידה לעבור למכון.

מכתבו של בוגר קורס

מעבר לצורה המעניינת, הרציפה והקלילה, בה העברת את הקורס, אין לי צל של ספק, כנהג וותיק, הנוהג זה 18 שנה בכבישי הארץ, וגומא בתוקף תפקידי כ־70,000 ק"מ מדי שנה, שהקורס תרם לי רבות, הן מבחינת עידכוני בחוקים, הן בהעמקת ידיעותי והן לשינוי בגורמות ההתנהגות שלי על הכביש.

בטוחני, שהקורס, במתכונתו הנוכחית, הגם שהוא חובה, מועיל מאד לנהגים וותיקים כמוני.

בכבוד רב,
אברהם רותם
מהנדס המועצה האזורית תמר

האם נושאות כבדות ומכוניות פרטיות רשאיות לנוע באותה מהירות?

אם עברת קורס לנהיגה נכונה, אתה יודע, בודאי, שמהירויות הנסיעה של כלי הרכב השונים, כמו משאית, רכב פרטי, אוטובוס ואופנוע תושווה – וכולם רשאים עתה לנוע באותה מהירות.

האם מותר לבצע פניית פרסה כאשר אסורה הפניה שמאלה?

בקורס לומדים, שאם אין איסור מפורש על פניית פרסה ע"י תמרור – מותרת פניית הפרסה גם במקום, שהפנית שמאלה אסורה ע"י תמרור.

נהגים דורשים לעבור את הקורס

פחות משנתיים לאחר הקמת המכון, החל לחץ של נהגים, אשר שמעו מחבריהם על הקורסים שעברו במסגרתו, ובקשו אף הם, מבלי שנדרשו לכך על פי "שיטת הניקוד", לעבור קורס במסגרת המכון.

המכון נערך לכך, והחל לקיים קורסים מיוחדים לנהגים כאלה, שהגיעו מרצונם למכון. את הקורסים הללו עברו כבר אלפי נהגים, אשר שיפרו את צורת נהיגתם ואת התנהגותם בדרך, הפכו ל"שגרירים של רצון טוב", והיפנו אל המכון רבים מחבריהם הנהגים.

אגב, בוגרי הקורסים, אשר צברו עד 4 נקודות, זוכים למחיקת נקודותיהם לאחר סיום הקורס.

המכון הארצי להכשרת נהגים פועל בכל רחבי הארץ ממטולה בצפון ועד אילת בדרום

המכון הארצי להכשרת נהגים מקיים, לנוחות הנהגים, קורסים בכל רחבי הארץ, ממטולה בצפון ועד אילת בדרום.

המכון מקיים קורסי ערב וקורסי יום וכן קורסים בשעות אחר־הצהרים. כל משתלם רשאי לבחור את האפשרות המתאימה לו ביותר.

הארץ חולקה לשלושה מחוזות, וכל מחוז מארגן את הקורסים באיזורו, והוא אחראי, מבחינה ארגונית, על הפעילויות באיזורו.

המחוזות אף דואגים להכשרת מדריכים ולהעלאת רמת ההדרכה, בהתאם לתכנית הלימודים ולעזרי הלימוד החדישים, הנקבעים ומסופקים על ידי הנהלת המכון.

הנהלת המכון מקיימת פקוח מקצועי וארגוני בהיקף ארצי ודואגת באופן שוטף ותמידי לרמת הקורסים ולרמת ההדרכה.

מחוז תל־אביב והמרכז

המחוז מקיים קורסים לנהיגה נכונה בתל־אביב ובמטרופולין וכן בכל האיזור המשתרע מנתניה בצפון ועד לרחובות בדרום.

בראש המחוז עומד דב גרינברג, אשר כיהן שנים רבות בתפקידים בכירים במשרד התחבורה. הוא בוגר החוג למדעי המדינה של האוניברסיטה העברית ונימנה על הצוות שהקים את המכון הארצי להכשרת נהגים.

מחוז ירושלים והדרום

צבי כהן, סגן אלוף (מיל), הוא שעומד בראש המחוז. בעת שירותו בצה"ל שימש כמושל צבאי, בין יתר תפקידיו. המחוז מקיים קורסים לנהגי ירושלים והסביבה, כל איזור הדרום ו... אפילו אילת.

בין היתר, הכשיר המחוז אף מדריכים בשפה הערבית ממזרח ירושלים, אשר מעבירים את הקורסים המתקיימים במזרח ירושלים.

מחוז חיפה והצפון

מחוז חיפה והצפון אחראי על הקורסים המתקיימים, בנוסף על העיר חיפה, ממטולה בצפון ועד חדרה בדרום וכן ברמת הגולן.

מנהל המחוז הוא אברהם טלמור, לשעבר ראש ענף התנועה במחוז הצפוני של משטרת ישראל (בדרגת סגן־ניצב) ובוגר מדעי המדינה.

במחוז מאורגנים קורסים רבים לנהגים "מתנדבים", המבקשים מרצונם לעבור את הקורס, וכן לקבוצות נהגים של מפעלים ומקומות עבודה כמו־"צים", עובדי המכס, עובדי חברת "בזק" ועוד.

המכון מספק חוברות לנהגים

כל נהג העובר קורס או השתלמות במסגרת המכון מקבל, על פי הצורך, חומר לימודים, שהוכן והוצא על ידי המכון:

1. *חוברת "חוקי התנועה והתמרור", הכוללת את החידושים בדיני התעבורה ובכללי ההתנהגות, עד ליום חלוקת החוברות.*
2. *חוברת – עבודה לתרגול ושינון חומר הלימודים.*
3. *חוברת "הכר את רכבך", המיועדת להסביר לנהגים החדשים והוותיקים את אופן פעולתו של רכב מודרני, את דרכי הטיפול ברכב, האחזקה הנכונה ואף איתור תקלות.*

מדור פרסומי

אותה גברת

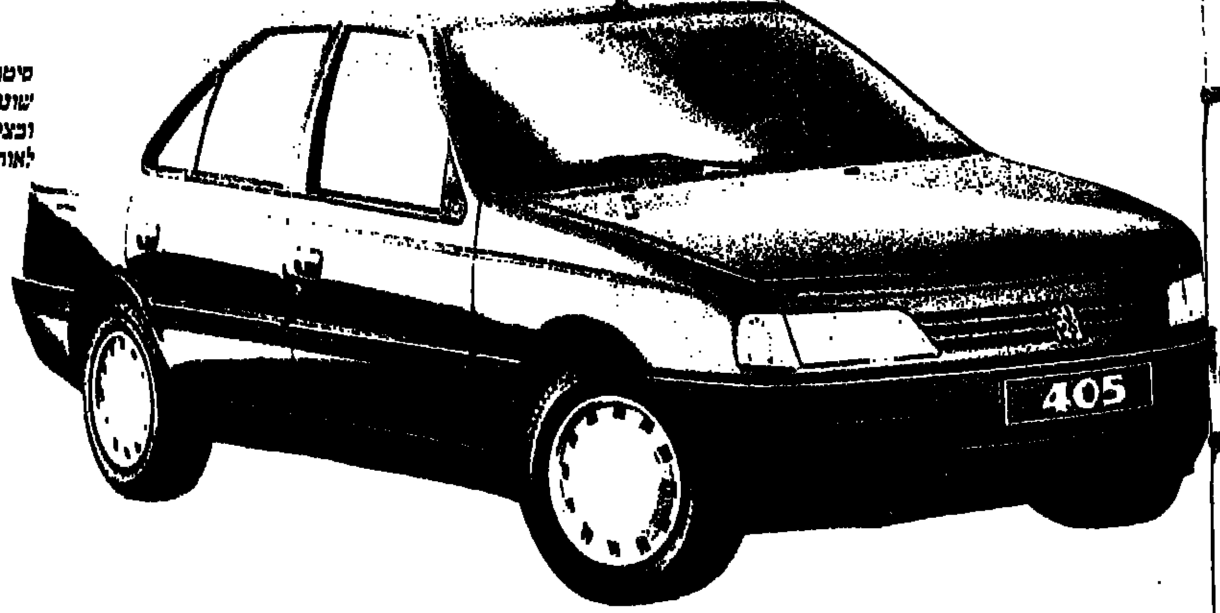

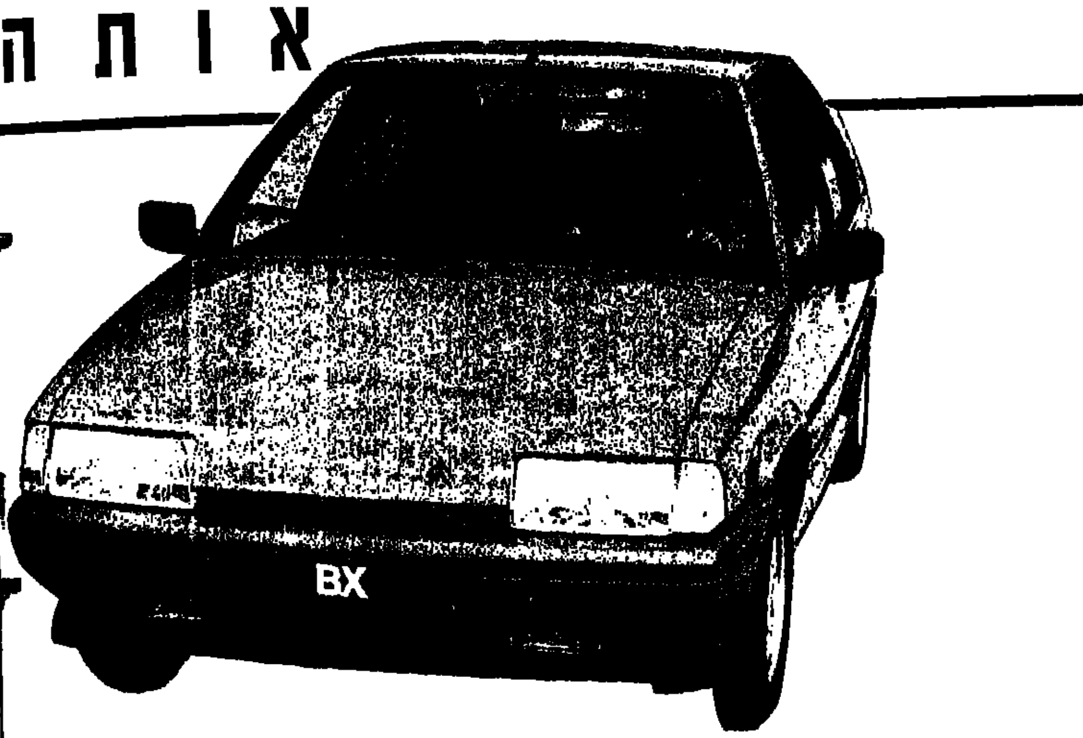

סיטרואן בי.איקס. ופיג'ו 405 שונות מאד זו מזו בחיצוניותן ובציוד הפנימי. שינוי אדרת לאותה גברת - המנוע.

סיטרואן = פיג'ו

אז מה אם זה אותו מנוע? פיג'ו וסיטרואן התאחדו ושיטות השיווק שלהן נלמדות עכשיו בבתי־ספר למינהל עסקים, להראות כיצד ניתן להפוך ניגודי אינטרסים להצלחה עיסקית.

גד שמרון

בימים אלה עולה על כבישי ישראל, באיחור של 18 חודשים, המכונית המשפחתית החדשה של פיג'ו, ה־405. הסיבה העיקרית לאיחור היא העובדה שהיבואן, דוד לובינסקי, הוא גם היבואן של סיטרואן. רוכש פוטנציאלי של ה־405 הוא רוכש אפשרי לסיטרואן BX, אז למה להפריע לעקומת המכירות המצויינת של הסיטרואן?

הדילמה של לובינסקי ידועה היטב למנהלי השיווק בסיטרואן ובפיג'ו. מה שברור הוא, כי הבאת הפיג'ו לא תאלץ להוסיף מדפים רבים במחסן החלפים. מבט מהיר מתחת למיכסה המנוע, וחיטוט בקרבי המכונית, חושף מייד דימיון מדהים בין מיפרטי ה־405 וה־BX. זהות זו של המיכללים המיכניים מבטאת את הניסיון המוצלח של גדולת יצרניות הרכב בצרפת – להתמודד עם בעיה אופיינית לעולם הרכב של סוף שנות ה־80.

שוק הרכב העולמי עובר תהליך של ריכוזיות, המעביר מדי עשור כמה שמות מפורסמים לדפים של ספרי ההיסטוריה – או לקטלוגים של חברות־על. באיטליה פיאט בלעה את אוטוביאנקי ולנציה, בגרמניה אאודי ונ.אס.יו. שייכות לקונצרן פולקסוואגן, ובשוק הצרפתי מתרחשים תהליכים דומים. זוכרים את סימקה? המכה לקרייזלר, ששינתה את שמה לטאלבוט, שנבלעה על ידי הענק החדש – פיג'ו־סיטרואן. לאחר שהתאחדו, הם מנהלים מאבק חורמה ברנו הממשלתית.

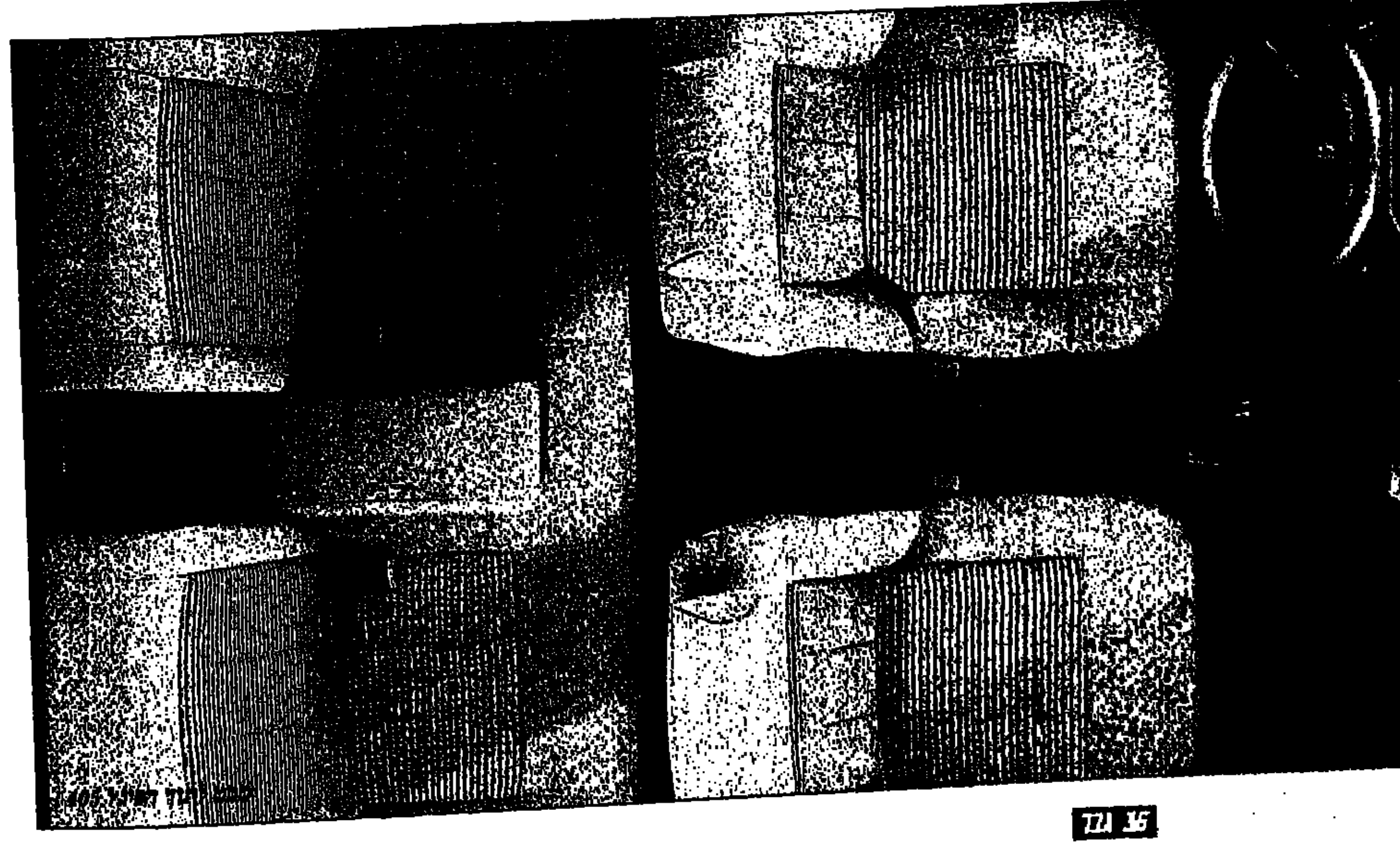

לא להכניס גול עצמי

שיטות השיווק של פיג'ו־סיטרואן נלמדות בבתי־ספר למינהל עסקים באירופה, כדוגמה להפיכת ניגודי אינטרסים פנימיים להצלחה עיסקית. קברניטי החברה ניצבו לפני דילמה: לכל מודל של פיג'ו יש מיתחרה מתוצרת סיטרואן, ובמצב כזה קל מאד להכניס גול עצמי. אז איך אפשר לנגוס בנתח השוק של רנו, מבלי לפגוע בעקומת המכירות של שני המפעלים המשולבים?

מודל אפשרי לחיקוי היה הניסיון של פולקסוואגן. כאשר השתלטה על אאודי בשנות ה־70, נאלצו שני השותפים החדשים לבצע שינויים כואבים במערכת הייצור ולאחד את קווי השיווק, רשת הסוכנים ואולמות התצוגה. כך הוחלט שאאודי 50 יסב את שמו לפולקסוואגן־פולו, ואילו פולקסוואגן K70 נעלם מהקטלוגים ובמקומו הופיע האאודי 80.

הצרפתים בחרו בפתרון אחר. ראשית, הם ממשיכים להחזיק בשם טאלבוט, שמופיע בלוגו של החברה, אך ייצור המכוניות תחת שם זה הופסק לחלוטין. במקביל יצאה הוראה למחלקת התיכנון של פיג'ו ושל סיטרואן להביא בחשבון שמתחת למעטפת המתכת החיצונית ייעשה בעתיד שימוש נרחב במיכללים משותפים. מחלקות השיווק של שתי החברות פועלות בנפרד וכל חברה מפעילה רשת סוכנים עצמאית. בהמשך יצאה הוראה למחלקות השיווק של שתי החברות לצאת במסע פרסום רחב מימדים, שיגרום לצרפתים לשכוח את העובדה הבסיסית שפיג'ו וסיטרואן הם בעצם כמעט היינו־הך.

וזה הצליח. הצרכן הצרפתי הממוצע יודע, לפחות בתת ההכרה, שפיג'ו וסיטרואן דומים זה לזה מבחינה מיכנית. ואולם, מערכת פירסום אגרסיווית מצליחה לשכנע אותו, שהאופי הייחודי של הפיג'ו־או־סיטרואן שלו נשמר גם בעידן הניהול המשותף. כל חלק בשותפות החדשה גייס שירותים של חברת פרסום משלו, בהנחייה מפורשת להדגיש את ההבדלים. סירטוני הפירסום של פיג'ו מראים את המרחב הפנימי, העיצוב, האמינות, הביצועים. מזכירים את המנוע המשוכלל, אך כדי לראות אותו חייב הצרכן ללכת לסוכנות פיג'ו ולהציץ מתחת למיכסה.

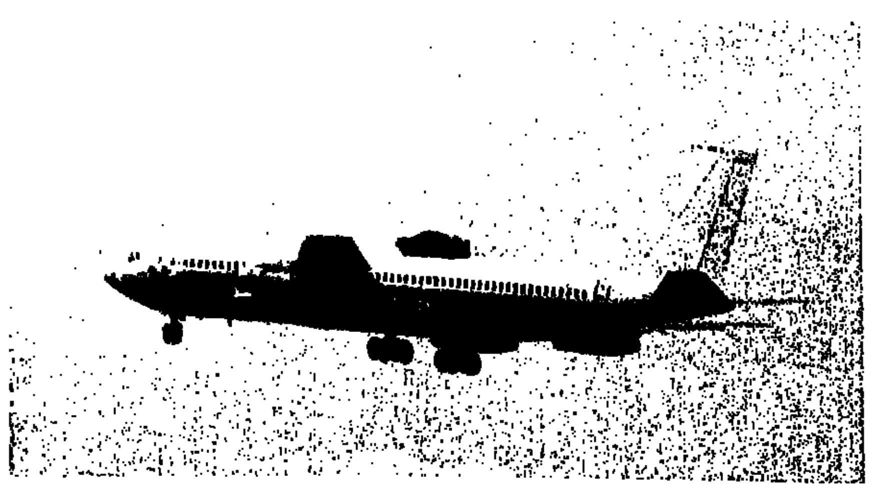

סיטרואן בי.איקס מועמסת במיבצע פרסומי מורכב. צילום: "גאמא"

שיטת התצוגות הנפרדות

הגדילה עשות חברת RSCG, שנתבקשה להראות את התכונות "האווירית" של סיטרואן BX. שישה חודשי עבודה ותקציב של 3 מיליון פרנקים (חצי־מיליון דולר) הביאו למסך הטלוויזיה את ה־BX ...טסה. במהירות 600 קמ"ש. טוב, לא באופן עצמאי, אלא על גבו של בואינג 707, בגובה 25 אלף רגל. כדי להגיע לביצועים כאלה נידרשו המפרסמים לקבל אישורים מיוחדים ממינהל הבטיחות ולאילתורים מסובכים. בדיקות במינהרת רוח גילו שגוף המכונית, שנועד לשייט על כבישים בגובה אפס, אינו עומד בלחצים המופעלים עליו בתנאי טיסה. מהנדסי סיטרואן רוקנו את המכונית מכל אביזריה, לרבות המנוע, ומילאו את החללים בקצף מיוחד. גוף המכונית חובר בהברגות מיוחדות לגב המטוס, הפנסים, מיכסה המנוע ותא המיטען הורבקו והוברגו לגוף המכונית. התוצאה המרהיבה יצאה לאקרנים בסוף הקיץ האחרון, כאשר הגאווה על העיצוב האווירודינאמי, עם דגש על תיאור מערכת המיתלים הייחודית, הביצועים, הנוחיות. וגם כאן – לא מוזכר כי אחיו התאום של המנוע פועם בקידמת מכונית הפיג'ו של השכן מהדירה ממול.

ההפרדה המוחלטת ציפתה גם למשפחות של תושבי פאריס, היוצאות לטיול־שבת באולמי התצוגה המפוארים של יצרני הרכב בשאנז־אליזה. הצרכנים הפוטנציאליים יכולים לברוק את המודלים האחרונים של פיג'ו באולם גדול, קרוב לשער הניצחון. 600 מטרים משם, באולם סיטרואן (המשולב במסעדת סטייקים גדולה), מחכות לו היצירות האחרונות מקו הייצור. הפרדה מוחלטת בתצוגות, כמו בימים עברו, כאשר השתיים התחרו זו בזו.

הגישה השיווקית הזאת מצליחה, למגינת ליבם של המתחרים הממשלתיים בחברת רנו. מכירות פיג'ו תופסות תאוצה ומכירות סיטרואן אינן מפגרות אחריהן. אך יתרון ההפרדה אינו עומד לרשות יבואני פיג'ו־סיטרואן בישראל ולאנשי הפירסום שלו. ■

נויה — יבוא ושיווק
אביזרי רכב בע"מ
הכל לרכב: התקנות רדיוטייפים, אזעקות
משוכללות, רב־בריח, כיסויים למושבים.
עברנו לרחוב שוקן 19, תל־אביב, טלפון: 03־824124

למאיה ומארק
מיטב הברכות והאיחולים
איתכם ביד אחת לאורך כל הדרך
יצחק ידידך לוי
לחט אור
סוכנות לביטוח בע"מ
ת"א, מיקוד 63304 רח' גאולה 34 טל. 662434

לנויה
ברכות להצלחה
במשכנכם
החדש
חברות אלדר
יצרני
אזעקות לרכב
קיבוץ יד־מרדכי

למארק ומאיה
ברכותינו
לעסקים טובים
רחמים רונן
סונול — דימונה
טל' 057־55266

למארק ומאיה
שיגשוג ופיתוח
במקום החדש
מ.ט.ט.ד בע"מ
סוכנות סובארו
לדרום
הפלמ"ח 2 באר־שבע

לנויה - למארק ומאיה
ברכותינו לעסקיה טובים
והמשך שיתוף פעולה פורה
לג'יא ציון
הפצת סטריאו לרכב

למאיה ומארק —
צרור ברכות
לפתיחת החנות החדשה
איחולים לשיגשוג ולפיתוח

לנויה
איחולים
אליאס ב. זהר
אזור תעשיה נצרת
חלפים, אביזרים וצבעים
06־571306

איתך ביד אחת
להצלחה ולשיגשוג
דני אביזרי רכב
גרמן דני

למארק ומאיה
איתכם לאורך כל הדרך
מאור חלקי חילוף
בהנהלת יהודה ועירית בן־יהודה
עפולה, טל' 06־596266

זיקו ואורית בכור
ובני משפחתם
(זיקו־דגים)
שד' ירושלים 71 — יפו
טל' 03־837179

למארק ומאיה
ברכות לבביות
"גורדון הרקולס"
ייצור מראות פנורמיות לרכב
יבוא ושיווק אביזרי רכב
רח' סלמה 13, ת"א, 812451, 03-811012

מיטב ברכות
תווגות פז
צלוז וגניו
08־587923
קרית מלאכי

למארק ומאיה
אתכם ביד אחת להצלחה ולשיגשוג
אביזרי גיא
שדרות 051־897995

למארק ומאיה
שפע ברכות לעסקים טובים
ALL THE BEST־!
ב.ס.ט
B.S.T
אביזרי רכב שונים
יפו - רח' שלמה 11 03-815111

קח"ן אביזרי רכב
שד' ההסתדרות 163, מפרץ
חיפה, טל' 04־727062
מברך את
מארק ומאיה
לרגל פתיחת
החנות החדשה

למאיה ומארק
שיהיה במזל!
אביזרי G.T.
בהנהלת
בן־דוד גדעון
נתיבות

למארק ומאיה
שפע ברכות ואיחולים
לעסקים מוצלחים
R.D אלקטרוניקה
בע"מ
באר־שבע

למארק ומאיה
מיטב ברכות
אט.אי. בע"מ
י.ג.וא ייצור ושיווק
עוזיאל 1, רמת־גן

לנויה
עלו והצליחו
כה לחי!
הרקולס
יוסי גורקביץ

איתכם
להמשך מוצלח
שחף
— חלקי חילוף
ואביזרים לרכב
עפולה 06־623875

למארק ומאיה
שפע ברכות
והצלחה
איציק
מכיסויי ראשון
רוטשילד 88 ראשון־לציון

למשפחת גרינר
אתכם לכל אורך הדרך
בהצלחה
רוני ובני
גלרון אלקטרוניקה
באר־שבע

לנויה
הצלחה בחנות החדשה
אביזרי־חן
אשקלון
אלי לוי
051־23161

הכן רכבך לחורף

TEXTAR

דיסקיות בלמים מקוריות
יבוא: אוסקר חלפים לרכב בע"מ
רחוב יצחק שדה 37 ת"א 67213
טל. 331677, 337379

יש לך רכב מסחרי?
כדאי שהוא ישאר שלך
רב־בריח לרכב מסחרי
מתאים למכוניות הבאות:
חדש

פיג'ו 5 J
פיג'ו טנדר 404
פיג'ו טנדר 504 (תלוי בסוג המזגן)
פיאט דוקאטו
פולקסוואגן (כל סוגי המסחריות)
מרצדס (כל סוגי המסחריות)
מיטצובישי מסחרי ונוסעים
ולכל סוגי המכוניות הפרטיות (פרט לאמריקאיות)
ההתקנה תתבצע תוך שעה (בתאום מראש)
להזמנות תור להתקנה לפנות:
ליחיאל מדהלה טל. 03־331565
אבטחת צלחות
לגלגלים (נפטו)
בלגרין ההתקנה תוך 10 דקות
"אוטו שי"
רח' יצחק שדה 35 ת"א (מול תחנת דלק פז).

מוסך "אפולו"
מומחה מארה"ב
לכל סוגי גירים אוטומטיים
25 שנות ניסיון

★ שיפוץ ★ תקון ★ כיוון
★ החלפת גיר קומפלט
כל העבודה והחלקים באחריות מלאה
בהנהלת אברהם
רח' יד־חרוצים 13,
(מאחורי מוסך קרסו) טל. 378781

מנו־גום בע"מ
יצוא, יבוא, שיווק וייצור
מוצרי גומי לתעשיה,
תחבורה וחקלאות.
רח' יצחק שדה 34
(הפסג') תל־אביב
טל: 03־6371569
5372335, 5372501

מחפש, למשל,
סובארו 1300?
פורד פיאסטה?
עכשיו
אתה לא צריך
לצלול לים של
מכוניות!

סיווג מכוניות גם לפי דגם או נפח מנוע

החידוש האחרון במדור הרכב של לוח מעריב

אם אתה מחפש מכונית משומשת ויודע בדיוק איזה דגם אתה רוצה או באיזה נפח מנוע - אין טעם שתקרא את כל מודעות הרכב בלוח. כך חושב גם לוח מעריב, המציג את הסיווג החדש במדור הרכב: סיווג לפי דגם או נפח מנוע.

כך, אם אתה יודע בדיוק מה אתה מחפש, אתה יכול למצוא זאת במהירות ובקלות, בלי לצלול לים של מכוניות.
לוח מעריב, גם הגדול במדינה ומעתה גם מסווג; בלעדית, לפי דגם או נפח מנוע.

לוח מעריב הלוח הגדול במדינה

יום ב', כ"ו חשון תש"ט
29.11.1948

מעריב
השנה הראשונה

עתון ערב | MAARIV | המערכת והדפוס: ת"א, רח' רענן 22, 23, ת"א. טל. 5112, 4930. המנהלה: תל-אביב, רח' אחוזת בית 3, טל. 5377, ת.ד. 4198 | העורך: דר. עזריאל קרליבך | המחיר 10 מ"ל

החל הוכוח על הוצאת הצבאות מא"י

נציג רוסיה משיב לשאלת-תם של מצרי: הכוונה היא אליכם...

ברוב קולות החליטה הבוקר הועדה המדינית של עצרת או"ם לפתוח את הדיון על ההצעות השונות שהוגשו לה בוויכוח על הסעיף בדבר הוצאת הצבאות הזרים מארץ ישראל.

קודם לכן התנהל ויכוח בענייני פרוצדורה אחרי שהצעה של ועדת המשנה ... על 14 הסעיפים שהוקמה מתוך ההצעות השונות.

נציג מצרים שהיה ראשון הנואמים ביקש לתת פירוש ... צבאות זרים. צאראפקין, נציג ברית המועצות השיב על כך ... אלה המציגים את השאלה הזאת ... הנציג הסובייטי — לצבאות של הממשלות ... שפלשו לארץ ישראל ...

... המשלחת הסובייטית סבורה שברגע שרבים על פתרון סופי בשאלת א"י הכרח הוא להוציא את כל הצבאות האלה, רק על ידי כך אפשר יהיה להבטיח את הגשמתן של ההחלטות שתתקבלנה.

נציג מצרים השיב על כך ... אולם זה צד אחד ... להוציא את כוחותיו. הרי זה יהיה בניגוד להחלטות מועצת הבטחון בדבר ההפוגה. ... צבאות זרים הם רק אלה ... ולא אלה שבאו בחדשים האחרונים מאירופה המזרחית והמרכזית. הצבאות הערביים נכנסו לארץ ישראל כדי למנוע את התפשטות השריפה שנתלקחה שם. חיילים זרים הם כל אלה שאין להם הזכות הארצישראלית. וזה כולל את כל החיילים היהודיים. ...

כל החיילים הערביים ושל כל החיילים היהודיים שאינם ארצישראליים. ... אין זה מקרה — הוסיף הציר המצרי — שנציגי רוסיה ופולין הם הדורשים את הוצאת החיילים הערביים. ידוע יפה שהחיילים הבאים מאירופה המזרחית מהווים סכנה לא רק מבחינה צבאית אלא גם מבחינה פוליטית וסוציאלית. ...

אחריו נאם נציג של סוריה ... (הסוף בעמוד השלישי)

מ"מ ראש המשלחת האמריקנית באו"ם מכריז:

העצרת תאשר גבולות החלוקה'

נדחתה יציאת שיירת פאלוג'ה

[illegible]

היום עומד שרתוק להגיש בקשת ישראל לחברות באו"ם — הבריטים בטוחים שלא יושגו 7 הקולות הדרושים לאישור הבקשה

פאריס (יונייטד פרס) — ג'והן פוסטר דאלס, מ"מ ראש המשלחת האמריקנית באו"ם אמר שפתרון שאלת ארץ ישראל באו"ם קרוב מאד, ויתכן כי גם בעית ... תיפתר לפני גמר העצרת הנוכחית. ...

ראש הממשלה - אורחם של עורכי העתונים

לרגל יום השנה להחלטת נובמבר נערכה אתמול במועדון העתונות בת"א ארוחת צהרים חגיגית לכבוד ראש הממשלה. בציור, משמאל — ראש הממשלה ... בן גוריון, אלוף יגאל ידין ... עורך "דבר".

...נגד מפעלים שלא השתתפו במפקד התעסוקה

[illegible]

רוילי נפגש עם נציגי ישראל

ראש מטות המשקיפים הגנרל ריילי בא הבוקר לתל אביב ובשעה 10.30 נפגש עם נציגי ישראל ר. שילוח ורב-אלוף ידין בקריה.

נאסר באשמת מכירת שעונים שלא כדין

[illegible]

„יש לנו הוכחות שהבריטים סיפקו מטוסים לערבים"

[illegible]

נדרס למוות

נתן סיגלר בן 35 ... נדרס ... [illegible]

לא נפסקו השיחרורים של לירות השטרלינג

[illegible]

תעודות
המלווה הלאומי
התמורה המלאה

באנץ יעשה נסיון אחרון לפתיחת מו"מ ישיר

לפני חיסול מנגנון הפקוח והחלפתו בוועדת-...

[illegible]

ליו"ר ההנהלה שלנו היקר
מר אפרים קוצנוק ומשפחתו
שפע ברכות להולדת הנכדה הראשונה
ההנהלה, המועצה והפקידים של
אוצר המעמד הבינוני בע"מ

לאפרים קוצנוק ומשפחתו
ידידנו היקרים.
איחולים לבביים להולדת
הנכדה הראשונה
ד"ר י. דרליך ומשפחתו

ת ש ב ץ ל ע נ י י ן

תשבץ מספר 105

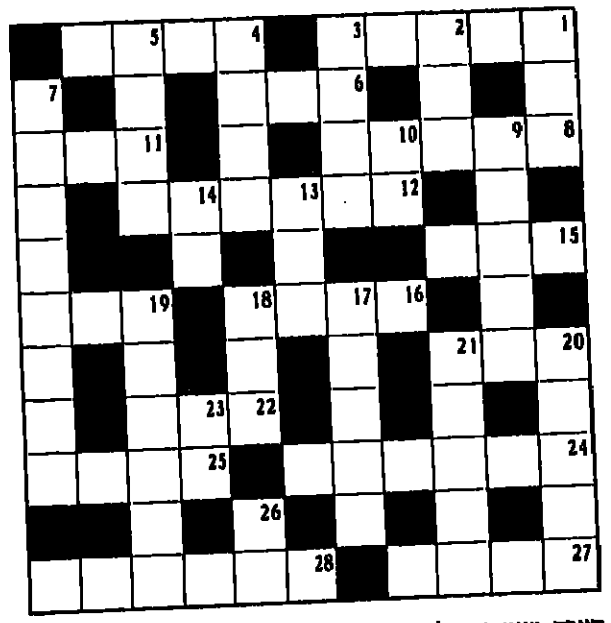

מאוזן:
1) ריח נעים וערב; 4) מלכה בימי בית שני; 6) ספר; 8) תוארו של מלך יפן; 11) בשביל, למען; 12) כמותם שלח יהושע לראות את הארץ; 15) נס; 16) מחלה מידבקת קשה, פוגעת במערכת העצבים; 19) דרגת קצונה בצה"ל; 20) ציפור דומה לסנונית; 22) גץ, גחלת; 24) טריות; 25) כיסוי לראש, מחובר למעיל; 27) בירת איטליה; 28) לוליין (בלע"ז).

מאונך:
1) תכשיט שנישא בנחירי האף; 2) בעזרתו משיג הפיל את מזונו; 3) מושב בשרון, דרומית-מזרחית לכפר-סבא; 4) שוני; 5) נסתר, כמוס; 7) ראש מפלגה בישראל; 9) ציפור שיר יציבה בארץ; 10) נוזל בעורקים; 13) ננס; 14) מיקווה מים גדול; 17) "לסו"; 18) "וקול ה' - - נשמע בארצנו"; 19) הקל הגבוה ביותר אצל הארם; 20) קדרות בגשם עז; 21) רוב הערבים המוסלמים הם כאלה; 23) חור; 26) לא עבה.

הערה: מעטפות שלא יצויין על-גביהן מספר התשבץ - לא ישתתפו בהגרלה.

פתרון תשבץ 108

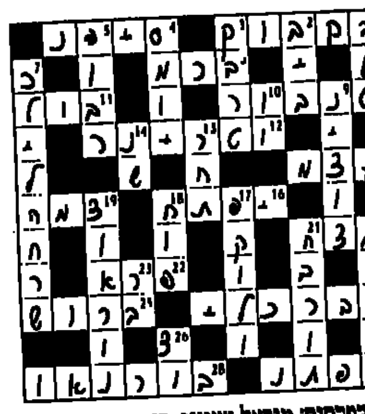

זכו בפרסים: מיכאל עציוני, קיבוץ עין המפרץ; אריה מגד, רמת-גן; שלום רוזן, נצרת עלית; קלמן פאר, חולון; רחל חטב, צה"ל; סידני גבריאל, ירושלים; בני ארזיאשווילי, צה"ל.

הפתרונות צריכים להגיע עד יום רביעי 7 בדצמבר, עם ציון מספר התשבץ על המעטפה, אל: "תשבץ גבר לעניין" "מעריב", ת.ד. 20010, תל-אביב 61200. הפתרונות יתפרסמו בעוד שבועיים. בין הפותרים נכונה יוגרלו 5 תקליטים מתנת הד-ארצי ו-2 ספרים מתנת ספרית מעריב.

אהרן כהן

הפחד מנגן על קצות העצבים
הפחד. לא נגלה לך את העלילה.
נגלה לך רק שלאורך
250 הדקות תשב
מתוח על קצה
המושב שלך ולא
תוכל להפסיק
לצפות. חכה עד
שתראה במו עיניך
את הפחד.

קח סרט טוב לשם שינוי
הד ארצי וידאו
מופץ ע"י: החברה הכללית למוסיקה (1973) בע"מ
רח' החילזון 4, רמת-גן. טל. 03-7525654

המכון ללימודים גאוגרפיים
החלה ההרשמה
למחזור ב'
לימודי עניין וחוויה על
האזורים המרתקים בעולם!
קורסים מקיפים (ינואר-יוני)
וקורסים בודדים (בני חודשיים)
דרום אמריקה, סין, יפן,
מזרח-אירופה, תורכיה,
הבלקן, ספרד ועוד
סגל ההוראה מבכירי המרצים
מכל האוניברסיטאות בארץ
לפרטים:
03-281339, 292818

פרקי זכרונות אלו, פורסמו ב"מעריב" במלאת שנה להחלטת האו"ם מכ"ט בנובמבר 1947, אך הם נכתבו תחת הרושם הראשון, בסמוך להצבעה ההיסטורית, שעורכנו הראשון היה לה עד ראיה.

ד"ר עזריאל קרליבך

הלילה ההוא – ליל ההכרעה

זכרני – ולא אשכח, ועד סוף הדורות לא יישכח – מעמד הרגעים האחרונים המכריעים בלייק סאכסס, רגעים שכל אחד מהם כאלף שנים, רגעי ההצבעה. זוכרני את האולם הענקי, והמתיחות, והאוויר דחוס, וכחלל מרחפת נשמת דורות ישראל, הד תפילות האבות ומלחמות הבנים, הד חיזיונות וגעגועים ונידודים של מיליוני מיליונות קדושים, והציפיה מתעלה לשיאה, והנשימה נעצרת והלב הולם כפטיש...

זוכרני, וממעל לבמה, ממעל לנשיא ולמזכיר ולחמישים ושבע המשלחות ולמאות הצופים והמאזינים, בקיר הגבוה שממול, מושלת בכל ומטילה את צילה על הכל – מפה פלאסטית ענקית של העולם. מפה ללא סימוני גבולות ושמות ארצות, גושים צהובים עצומים של היבשות מודקרים מעל רקע שבעת הימים הכחולים. ואני זוכר, כיצד ישבנו מול המפה הזאת, והעין תהתה על פני מרחביה וחיפשה היכן מקומה של ארצנו זו ושל חלקנו הזעום במחולקת שבעתיים. והעין חיפשה ולא מצאה, כי גם על רקע המפה המוגדלת המקום שהוקצה לנו, זעיר כל־כך, בטל באלף, נבלע באינסופיות של כל הממלכות הללו, במידה אפסית, פעוטה מראשו של מחט. ואף על פי כן המחט המיקרוסקופי הזה הוא לנו כל עולם ומלואו, כל חיינו ומאווינו, ובשבילנו הוא טבור כל כדור הארץ ושקול כנגד כל המרחבים העצומים האלה...

והנשיא פותח את ההצבעה, והמזכיר שואל את כל אחד ואחד מראשי המשלחות לפי הסדר האלפאביתי, והתשובה שהם משיבים – יֶס, או נו, או אבסטנשן – במלה, הקצרה האחת, בהברה האחת, בהבל הנפלט מן הפה כצל עובר, מקופלת היסטוריה שלמה, מקופלות קנוניות ואינטריגות, סחיטות ושידולים, ישיבות קבינט, וויכוחי פרלמנטים, טיסות של שליחים יהודיים, אלפי קשרים שנתקשרו בכל רחבי עולם עם רבבות בעלי השפעה ודעה, איומים ותחנונים, איבות ואהדות, לבטים ומאבקים...

המזכיר קורא לראשונה – לפי האלפא־ביתא האנגלית – את אפגניסטאן. וכאן אין שאלה, ואין היסטוריה מסובכת. כאן קופץ במקומו איזה ברנש, שמסופקני, אם הוא יודע קרוא וכתוב, איזה מין אפס־כך־אפס בן בנו של אפסיים, שלא השתתף בשום דיון ולא אמר דבר ואין לו לומר דבר, שהביאוהו בקושי ממועדון־לילה, שבו עבר בהנאה רבה על כל מצוות מחמד הנביא, ועכשיו הזכירו לו שהוא מוסלמי טהור ומאמין, ואיש פקיסטאן הסביר לו, כיצד עליו להצביע והוא מתפעל ומתפאר מאוד, שבפעם הראשונה קולו נעשה חשוב מאוד, והוא מתגנדר ומתגאה, ובחפזון ובקול רם הוא אומר את הנו שלו. נו למדינה העברית נו ריק, מטומטם, גס, חסר משקל וחסר הוד.

בין "נו", "יֶס" ו"אבסטנשיין"

והמזכיר קורא הלאה – ארגנטינה. והוא קורא בסימן שאלה. וארניה, הנשיא הברזילאי, מטה אוזנו. וגם הוא שואל. כי גם הוא אינו יודע. עוד שעות מספר לפני כן ניסה להשפיע עליהם, בתוך שכן וידיד. עוד באותו בוקר התקשר עם בואינוס־איירס טלפונית, וניסה להשפיע לטובתנו. כאשר בא לישיבה זו אמר לנו, שהוא מקווה שהשתדלותו נשאה פרי. הממשלה הארגנטינית אמרה לו, שהיא החליטה בעצם, בעד החלוקה. ואנחנו עד הרגע האחרון לא ידענו ולא יכולנו לדעת, וידענו רק שראש המשלחת הארגנטינית הוא אדם עצמאי מאוד, שביכולתו גם לא להישמע להוראה מפורשת של ממשלתו. ואנחנו הטינו אוזן, גם מתוך חשש חמור גם מתוך תקווה – עד שיצאה המלה אבסטינשיין, הימנעות של פשרה, הימנעות של אדם שרצה לצעוק בקול גדול נו – וברגע האחרון פחד, ושתק.

והגיעה תורה של אוסטרליה. ונישא יס קצר, בהיר, בקול רם. אבל היה פירושו של היס הזה כאותו מי אשר אוזניים לו לשמוע, נו אמיץ, מרדני, מהפכני, נו ללונדון, נו של דומיניון בריטי לקבינט בריטי ולמדיניות בריטית, נו של זילזול וביטול לבווין, התמרדות האימפריה נגד הלייבור. והיה זה ליס האוסטרלי הזה הד עצום באולם ובמסדרונות. כי אם הנאמן ביותר בין הדומיניונים מחליט, זו הפעם הראשונה, לפעול בגלוי נגד אנגליה – סימן, שבאמת אין להצדיק את תעתועיו של בווין. עוד לא היה בתולדות הקיסרות כשלון פנימי כזה. מי מילל ומי פילל כי כל הדומיניונים כולם, שאנחנו חשבנום בכל חישובינו כתומכים תמימים באנגליה, יתקוממו ויתבדלו ויסתייגו מאנגליה – למענגו לכשלון טיפשי כזה יכלה האימפריה להגיע באמת רק בימיו של מיניסטר החוץ הטיפשי ביותר שהיה לה בכל דברי־ימיה. ואמנם צריכה היתה הקיסרות הבריטית לרדת עד לשאול תחתיה של בווין־ניזם, כדי שיחול כשלון מחפיר כזה.

והמזכיר ממשיך וקורא – בלגיה. ואנחנו עוצרים את הנשימה. יס או נו או – אבסטנשן – אל אלוהים, מה שטמון ברגע של ציפיה זהו ביער עוברת במות תמונתו של ספאאק. הוא בעד, הוא נגד. הוא בעצם: בונראי. סוציאליסט המאמין בשוויון זכויות מלא ליהודים. לאחת המשלחות אמר: "מה חסר להם ליהודים באנטוורפן, ומי מפריע להם להתפרנס שם ממלאכת יהלומים – למה להם נתניהו?" וספאאק מאמין בדיוק כבווין במקומם של היהודים באירופה – לא במקרה הסוציאליסט הוא חברו הוותיק של בווין, ולא נעים לו לפעול נגד ה"חבר". ובעת צרה זו קרה נס, ומן השמיים נפל – לא, מן המחתרת יצא – אדם אחד, שאפילו בימי נאצים ניצל מפורענות, כל־כך רחוק היה מיהדות. והוא גילה בקרקעית נשמתו את גזעו היהודי וחש כי בעת משבר זו הוא יכול לעזור במשהו הודות לקשריו האישיים עם אדם מכריע בקבינט. היהודי למחצה ולרביע הזה לקח על חשבון עצמו אווירון וטס לקצה העולם והביא משם דבר היקר לו כחייו, ומסר אותו לידידו זה – והטיל גם זאת על כפות המאזניים. ועדיין לשון המאזניים בבלגיה מתנועעת אנה ואנה, ועדיין ספאאק לא החליט אם לקיים או לבטל את החלטת הקבינט שלו, והוא מחכה לסימן מוואשינגטון, והסימן אינו בא... ואוזנינו דרוכות, ולבנו רועד, יס או אבסטנשן?... לבסוף יוצא יס. הססני. מאונס. יס חלש, כאילו סחטוהו. אבל יס בהיר. ואנו נושמים לרווחה.

"יֶס" בפקודת מרשאל סטאלין

הלאה באלפאביתא – ביילורוסיה. וכאן אין היסוס ואין היסטוריה ואין דראמה. ההוא לא פתח את פיו בכל ימי המושב. כאן יוצא כחץ מקשת: יס. ייס צבאי שכזה. כמי שמתפקד במסקר טירונים. יס, מרשאל סטאלין, לפקודתך, מרשאל סטאלין. ורק אנחנו מהרהרים: ביילורוסיה... מינסק ופינסק וילנה ושקלוב וארשה ובוברויסק ורוגאשוב... מדינות ישראל שהיו קיימות על האדמה ההיא מקדם, מדינות ישראל שנימחו מעל פני האדמה וההיא בימי ההיטמאנים והניקולייאים והאלכסנדרים והפוגרומים והריגות... ועכשיו בן בניהם של אותם רשעים קם כאן ואומר: כן – מדינת ישראל, כן – מדינה יהודית, חופשית... ודומה, שברמקול בלתי־נראה באולם משיב רוחם של האבות הקדושים של דורות הרוגים והשרופים והעונים כאילו בוהר ל"כן" הזה של ביילורוסיה – כן, ביילורוסיה, בזה הרגע כיפרת על עוונותיך, כן, ביילורוסיה, סלחי כדברך...

והמזכיר קורא – צ'יינא. לא רחוק ממני יושבת אשה אחת והיא חוורת כסיד. היא רואה את המלה שתצא עתה מפיו של נציג סין כבשלון או כנצחון אישי שלה עצמה. היא נולדה בסינגאפור. היא הקדישה את כל חייה למלחמת השחרור של סין. היא סינית לכל דבר. היא עלתה למשרות דיפלומטיות גבוהות. היא צורפה כמומחית למשלחת הסינית. ורק כאן, בלייק סאכסס, גילתה את לבה היהודי. והיא הפכה עולמות למעננו. והיה מעשה אלף לילה ולילה במברק שנתקבל מציאנג קיי ש.ק. והיה חישוב, שאם רוסיה היא בעד היהודים, ציאנג קיי ש.ק צריך להיות נגדם, אבל אם טרומן הוא בעדם, אף הוא צריך להיות בעדם... וחולקו הבטחות לכל צד, ולא יכלו להגיע לכלל החלטה... הימנעות אסיאטית, דו־משמעית, עם חיוך אדיב על השפתיים ואגרוף מקומץ בכיס...

והגיע תורה של קובה. ועוד טרם הספיקו לקרוא את השם, כבר קפץ הנציג וצרח נו. נו תוקפני ומוחלט.

ונדרשת להצביע – אטיאופיה. ואנחנו נזכרים בהתקפת שתי החזיתות שנערכה בכל השבועות האלה על היילה סילאסיה קיסר חבש. על כל טלגרמה ששלח לו שכנו, פארוק מלך מצרים בלשון: "זכור ואל תשכח, כי ארצך מוקפת ערבים ומוסלימים", באה טלגרמה: "זכור ואל תשכח, כי כאשר גורשת מארצות הערבים, מצאת מקום מקלט בארץ ישראל היהודית". כל פעם שבא אל הניגוס השגריר הבריטי והזכיר לו, כי אנגליה שיחררה את ארצו – מיד באו יהודים, שעזרו לו לניגוס לקומם את ארצו החרבה, להנהיג מודרניזציה, להשיג מילוות ולבנות. והניגוס, מוקף ומותקף משני הצדדים החליט – לא להכניס ראשו בין שני הרים גדולים. והחבשי אמר: אבסטנשן, הימנעות של התחמקות, של פחד, של מי שרוצה לחיות בשלום עם האש ועם המים...

ועתה נקראית – פראנס. רק לפני שעה קלה נגמרה ישיבת הקבינט בפאריס. שלוש ישיבות הממשלה היו באותו יום. באמצע המשבר הממשלתי החמור, באמצע השביתות וההתנגשויות – שלוש ישיבות בעניין ארץ־ישראל ביום אחד. ובכל שלוש הישיבות קמו שלושה יהודים שבקבינט – לא, יותר נכון שני יהודים ואחד משומד, אבל למעשה, כל שלושתם משומדים למחצה – ובלבותיהם נתגלה הניצוץ היהודי, והם אמרו, שהם מתפטרים מן הממשלה, אם צרפת לא תצביע בעד החלוקה. ואותה שעה ישב בווין בלונדון עם בידו ולחץ עליו, וסחט ממנו, ואיים עליו – אם צרפת לא תעזור לאנגליה. הוא הזכיר לו את הערבים במארוקו ובאלג'יר ובטוניס, והוא הטיל עליו פחד מוות. ומפעם לפעם טילפן בידו לפאריס – שהקבינט ישנה החלטתו. אבל שלושת היהודים עמדו כסלע מוצק. הם לא יישמעו לאיומי בידו ובווין. והם הכריעו את הכף. וצרפת אמרה – כן. זו היתה ההפתעה הגדולה של ההצבעה. רק מעטים ידעו, כי בהצבעת צרפת זו אמרו ליאון בלום, ולהבדיל, כמה משומדים: יס, אנחנו יהודים, יס אנחנו זוכרים את דרייפוס, יס – אנחנו זורקים מעל פנינו את מסווה ההתבוללות. יס – גם אנחנו, המיניסטרים הצרפתים, רוצים במדינה שלנו, מדינה יהודית...

והרשימה מגיעה אל – גריס. ויוון קמה ואומרת – נו. למה? מה מאחורי זה ומי מאחורי זה? זה: לוי הנדרסון, מנהל מחלקת המזרח התיכון בסטייט דיפארטנמנט של וושינגטון. הוא אמר לו ליווני, להגיד לא למדינה העברית. את ההצגה העלובה ביוון, כידוע, מביימים האנגלים והאמריקנים משלמים את הגרעון. לאנגלים הדעה, ומן האמריקנים – המאה. והנדרסון עצמו סיפר אחר־כך בזו הלשון: "לא ראיתי כל הצדקה לומר ליווני, שהדבר יזיק ליחסים אתי, אם הוא יצביע נגד היהודים".

הרשימה היא ארוכה מאוד. חמישים ושבע. ועל כל אחת ואחת מפרשיות נס יציאת מצרים זו אפשר לספר, ומצווה לספר – עד אור בוקר. אבל תרשני, שלא כל המרבה לספר יהיה משובח ולכן אדלג על הרוב המכריע של יס ונו.

על היס העליז והגבוה של ידידנו גראנאדוס מגואטמאלה, יס הנאמר מתוך שימחה של מצווה, יס של אדם בלי נטיות פרטיות, גיבור שברח מארצו וסבל חרפת רעב במשך שנים כמהפכן, והתביא את אשתו בסוכות האינדיאנים, והשניא את עצמו על ממשלתו וקידש עמה מלחמה בגללנו.

או – היס של האיטי. יס קלוקל של מדינת כושים בעלת שלושה מיליון נפש בדרום אמריקה. תשעים אחוז מהם אינם יודעים קרוא וכתוב. יס פרימיטיבי והפכפך, שכידוע לכם הוחלף שבע פעמים. תחילה נאם בהתלהבות בעדנו. אחר־כך בהתלהבות נגדנו, ולבסוף הצביע בעדנו. כאן לא היתה פוליטיקה גבוהה. יהודים גייסו את הסופר הכושי ריצ'ארד רייט, שהרומן שלו בן כושים הופיע אצלנו בעברית, והמו"ל שלו ורוב ידידיהם יהודים. והוא העמיד על רגליהם את כל הכמרים הכושים שבהארלם של ניו־יורק, והם הציפו את נשיא האיטי במברקים, שיחסי השכנות הטובה בין הכושים והיהודים בניו־יורק חשובים ביותר והכרחי לתמוך ביהודים, ועוד תצמח טובה מכך לכושים.

נעבור מדגי הרקק האלה אל הלויתנים, שבסוף הרשימה. וראשון במעלה – רוסיה. זה היס החזק ביותר באולם. זה יס במלוא הפה. יס למדינה העברית, ללא סיכון וללא לחץ. זה דא רוסי רחב, כבאריטון מצלצל. היס שהציל את כל מוסד האו"ם. שאלמלא הוא, היתה העצרת מתפוררת מבלי להשלים אף דבר אחד, והיתה מתפוררת מתוך הרגשה, שלא תשוב להתכנס עוד. כי זה היס היחידי המשותף לרוסיה ולאמריקה, זה יס הנס הגדול.

תמונות המבטאות את שימחת ליל כ"ט בנובמבר 1947 בחוצות תל־אביב והבאו שוב בעתון מקץ שנה, ב־29.11.1948.

לוח היום

כ"ז חשון תש"ט
ב' מדינת ישראל
נובמבר 29
1948

מפטר יושבת: סוכה א' י"י"א.
דף יומי: נדרים ב'

פסוקו של יום:

הליכת לי כדי משלות ידי כמשיח ד' ועתה קח את החנית אשר מראשתו ואת צפחת המים ונלכה לנו:
שמואל א' כ"ו

לפני שנה

עצרת או"ם החליטה להקים מדינה יהודית עצמאית בארץ ישראל.

ישראל – השנה הראשונה
הסיפורים שמאחורי הכותרות

העמודים הראשונים של "מעריב" לקוחים מהשבוע שבין 28.11.1948 ל־4.12.1948

הסיפורים שמאחורי הכותרות נכתבו, בחלקם, בימים אלה, או הובאו, בלשונם, מעיתוני השבוע, לפני 40 שנה.

עורכים:
תהילה עופר
משה לריר

עיצוב: שפי דגן

יש לך היום כתובת לאיכות

- בחוברות צבע בעתונות
- בקטלוגים לתערוכות מקצועיות בארץ ובחו"ל
- ביחסי ציבור וניהול מערכות בחירות לרשויות המקומיות

גאולה 38 תל-אביב טל: 03-5103854

ברכות לקבלת תו צרכנות הוגנת 1988/9

נקר אפרים סיטונאי
צורכי חשמל, נורות, סוללות, כבלים, מוצרי חשמל, מכשירי חשמל, מאווררים, טרנזיסטורים ומוצרים.
חברה ליבוא ויצוא אנקר בע"מ
שיווק: על-ידי נקר אפרים
יבוא: מפזרי חום, צורכי חשמל, פנסים ומוצרי חשמל שונים.
ייצור: כבלי הארכה ומוצרים.
אריזת צורכי חשמל ומוצריו לרשתות שיווק
★ שיווק לסוחרים בלבד ★
★ שיווק לועדי עובדים ★
רחוב בר-יוחאי 10 בני-ברק
טל. 03-776159, 777653

לנקר אפרים
המשך, שגשוג ועליה
אלקטרו-שרון בע"מ

לנקר אפרים וצוות העובדים
ברכות להמשך הדרך תוך שיתוף פעולה פורה
מאחלים: **כפיר יצור ושיווק חומרי חשמל בע"מ**
טל. 9612761

לנקר אפרים
אתכם להמשך מוצלח
משרד כדורי וצוות העובדים
טל. 908883

לנקר אפרים
מיטב הברכות והאיחולים לתואר תו צרכנות הוגנת
מאחל: **מלכה שושן בע"מ (איטק)**
יבוא, ייצור ושיווק כלים וכלים לחשמל, לעיקור, סלטים וטלויזיה
טל. 03-9611106

לאפרים נקר
מיטב הברכות והאיחולים
סקל SKL אלקטרוניקה

לנקר אפרים
ברכות נאמנות
סלולה נדרות בע"מ (קרם)
טל. 03-914720

לנקר אפרים
המשך עבודה פוריה
מאחל: **גל-אור מפעלי תאורה בע"מ**
המסגר 9 יבנה טל. 826348

לנקר אפרים
שפע ברכות ואיחולים לבביים
מאחל: **מבוטרם** מוצרי חשמל

לאפרים היקר
אנקר בע"מ
ברכותינו להצלחתך
סיני
סוכנות לביטוח בע"מ
ב.צ. וינשטוק

לנקר אפרים
עלו והצליחו!
המשך עבודה פוריה
מאחלים:
אלקטרוסטאר
משפחת גורלי

אלקטרו-אספקה
ייצור צורכי חשמל
שיווק נורות, סוללות, תאורה, חרום
מברכת את **חברת אנקר בע"מ** ואת **אפרים נקר**
המשך עבודה פוריה

לנקר אפרים ולחברת אנקר
ברכותינו והצלחות המשך שיתוף פעולה פורה
אלקטרוסטאר בע"מ

למסגרית הרצל
ברכות להמשך הדרך, תוך שיתוף פעולה פורה
בן יקר גת
חברה להנדסה ובניין בע"מ
רחוב תאומים 7 ת"א
טל. 03-332814, 332801

למסגרית הרצל
אתכם ביד אחת להצלחה... ושגשוג לרגל זכייתכם בתואר הנכבד
אגף שיווק ארצי
רב-בריח

למסגרית הרצל
שפע ברכות ואיחולים לבביים
אינג'. א.ד. טחורש ואחיו
חיתוך וכיפוף פחים.
בני-ברק

מסגרית הרצל
ביצוע עבודות מסגרות כללית
ההגנה 53 הוד השרון
טל. 052-27229

למסגרית הרצל
ברכות חמות להמשך הדרך
תוך שיתוף פעולה פורה
חברת דרוקר זכריה בע"מ
טל. 04-726941 אזור התעשיה קרית אתא

למפעלי מתכת סולימני
ברכותינו לרגל זכייתכם בתו צרכנות הוגנת
מאחל: **קרמיקה ראשון לציון בע"מ**
שמוטקין 4 ראשל"צ, טל. 03-991892

למפעלי מתכת סולימני אפרים
אתכם להמשך מוצלח
מאחלים: **נעים שבתאי**
רחוב יהודה הלוי 39 ת"א, טל. 03-625108

למפעלי מתכת סולימני אפרים
לקבלת תו צרכנות הוגנת בברכת עתיד בטוח
מאחל: **רונור** — סוכנות לביטוח בע"מ
כהן יוסף

מפעלי מתכת סולימני אפרים
רחוב אריליך פינת רחוב 3062 בניין מס' 9, יפו
טל. 834860

מוגש ע"י ארטל, חוברות מיוחדות במעריב — טל' 03-5103858/9

יום ג', כ"ח חשון תש"ט
30.11.1948

מעריב

עתון ערב | המערכת והדפוס: ת"א, רח' רינגן 22, 23, ת"א. טל. 5117 | MAARIV | העורך: ד"ר עזריאל קרליבך | 10 מיל

שרתוק: בקשתנו לחברות באו"מ אינה כרוכה בשום וויתורים

שר-החוץ מביע, בשיחה מיוחדת עם שליחנו, את אמונתו כי ישראל תקבל את הרוב הדרוש במועצת הבטחון

פאריס (מאת שליחנו המיוחד ד"ר עזריאל קרליבך) — בצאתו ממשרדי המזכיר הראשי של או"מ טריגווה לי, לאחר שמסר לידו את הניירות בדבר בקשת ישראל להתקבל כחברה באו"מ, ייחס מר משה שרתוק, שר-החוץ הישראלי, את כחו בשיחה מיוחדת, לאמור: "שום וויתורים, כל וויתור שהוא על תביעות כל שהן, הן טריטוריאליות או אחרות, לא קדמו ואינם קשורים בצעד זה של הגשת הבקשה לחברות באו"מ..."

"הערבים יודעים כי בווין הוא לצדם"

אומר נציג הלבנון בהתחדש הוויכוח באו"מ

"הסכם ירושלים כמהו כהכרת עבה"י בישראל"

שוד מזוין בדירה פרטית בתל-אביב

השודדים פצעו את בעל הדירה והוציאו מכיסו 179 לירות

אפשר יהיה להעלות קרובים נתמכים מרוסיה

הסוכנות ביהלה שיחות עם נציגות ססס"ר בדבר עליית הנוער

2000 אורחים במסיבה לכבוד בגין בניו-יורק

משפט פרידמן-ילין יתחיל ביום א'

נדחה בירור

תביעת קוק נגד "המשמר"

נמצא ארנק

שוב נתעכבה שיירה לפאלוג'ה

תקבלה הודעת סופיה: ההכרה בישראל

צאו חמרי נפץ ממחסן הנ"א בירושלים

...ו"מ לרכישת ...ושבה הגרמנית

תעודות
המלווה הלאומי
התמורה המלאה
אצל "רבל-אי"
בית תפארת — חדר 2

תיקוני גגות אספלט
"איזוליט חמר"

הזדמנות

ארגון מ.ג.ל. · בית העסק המובחר 1988 · ארגון מ.ג.ל.

מסעדת מרסל
צומת חדרה
טל' 06-336558

מסעדת מרסל
שפע ברכות ואיחולים לבביים
עם זכייתכם בתואר
מאחלים **אחים מרסל** ושות' בע"ח
תעשיות נקניק ומוצרי בשר ערובה להיגיינה איכות, טיב וטעם בפיקוח וטרינרי מלא
סוכנות חיפה: נתנזון 4 (יפו 15) 669567
מפעל ומשרד ראשי: בן זור ע"י ויזיפה 233166

למסעדת מרסל
לדודי, רחל ומאיר
ברכותינו הנאמנות
לרגל קבלת התואר
מאחל: **מגנדה** Magenda Restaurant
בהנהלת
כרם התימנים, צדוק ועמי חבורה
רח' רבי מאיר 26, ת"א טל. 03-659990

למסעדת מרסל
לדודי, רחל ומאיר
שאו ברכות חמות והמשיכו בדרך זו
מאחלים
רח' המסגר 49 ת"א (בניין אולמי המצץ)
Hamasger st 49 Tel-Aviv tel.333770.טל
מקובי ומושון

למסעדת מרסל
לרגל זכייתכם
שאו ברכות חמות
מאחל
זולמזון
פדרו ומוטי

למסעדת מרסל
המשך
שגשוג ועליה
מאחל
ניש בע"מ

המשך
שגשוג
ועליה
מאחלים
דורון לוי
שיווק נייר וכימיקלים למסעדות ומוסדות

אברי אלקטרוניקה
מערכות תקשורת ואלקטרוניקה
היצירה 12, רמת-גן
טל' 03-7514801/2
חוגגים את קבלת העסק הנבחר ו-14 שנות פעילות
תודה לכל מברכינו

לאברי אלקטרוניקה
המשך שיתוף פעולה פורה
מאטלס אלקטרוניקה בע"מ
סוקולוב 1 רמת-גן
טל. 7620405, 03-7623213

לאברי אלקטרוניקה
כה לחי
מרס מראות בע"מ
נוסנבום 25 בת-ים
טל. 03-551249

לאברי אלקטרוניקה
ברכותינו הנאמנות
מאחלים
נורדלי בע"מ

לאברי אלקטרוניקה
בהצלחה
מאחל **צמל**
ציוד מודרני לרפואה בע"מ

לאברי אלקטרוניקה
ברכות לרגל קבלת התואר
ממשפחת גרוסמן
וסיגול תכשיטי איכות בע"מ
ירושלים

לאברי אלקטרוניקה
עם הבחרך לבית העסק המובחר
הרבה שנות שגשוג והצלחה
והמשך שיתוף פעולה פורה
מאחלים:
חשמל מודיעין — אלישע עיני ויואב מיני

בן טובים
ראובן ובניו
שווק מוצרי חשמל
ת.ד. 793 אילת
טל' 059-75991

בן טובים
שרותי חשמל פתח-תקוה
טל. 03-911790
מברכים את
בן טובים ראובן ובניו אילת
לרגל זכייתכם בתואר
שאו ברכות חמות
עלו והצליחו

לבן טובים ראובן ובניו
שאו ברכות חמות
עלו והצליחו
מועצה מקומית אלקנה

לבן טובים ראובן ובניו
בהצלחה
בתארכם
מאחלים:
בן טובים
אולפני צילום שמלות כלה, טבעות ותכשיטים
סניפים: פתח-תקוה, ראש העין

[illegible]

לבן טובים ובניו
עלו והצליחו
אשבול בע"מ
ראש העין

למשפחת בן טובים
המשיכו באותו
הקו והקצב
מאחל מכל הלב
רוני גלבוזדה

קפה בתיה
מסעדה
מזרח-ארופאית
אוכל ביתי
נוסדה בשנת 1941
בניהול בתיה
רחוב דיזנגוף 197 ת"א
טל. 03-221335

לקובי ולליאור
ברכות לרגל הזכיה
עלו והצליחו
כדורי אהרון
בן יהודה 163 טל. 220421

למסעדת בת-ים
לקובי ולליאור
אתכם לאורך כל הדרך
מאביב סוכנות לביטוח
בנעז איון

לליאור וקובי
שפע ברכות
ואיחולים
לבביים
מסעדות 206
206
דיזנגוף 206 דרך הרצליה 188
טל. 226555 טל. 499466

לקובי, ליאור
וגברת בתיה
"קפה בתיה"
עלו והצליחו
כה לחי
מקובי כהן
וכהן שמואל
(מוליה) ושות' בע"מ

חדש
זוהר הספורט שכי בקאונטרי דקל
בשיכון בבלי
PALM SPORT
המבחר הגדול בארץ לציוד, הלבשה והנעלה ספורטיבית

לארי וצביקה!
לרגל פתיחת
החנות הטובה בעיר!
הרבה הצלחה
מתשכנים:
משה,
ששי קשת,
אילי גורליצקי
אגדילי בקאונטרי דקל
מסעדה-פאב לקהל הרחב בקאונטרי דקל שכון בבלי

לארי וצביקה!
ברכות חמות!
מאחלים:
חברת שלהבת בע"מ
יבואני מחבטי טניס "פישר"
FISCHER TENNIS
ת"ד 688 הרצליה פיתוח טל. 03-410726

לארי וצביקה!
שתפרח ותשגשג חנותכם המדליקה!
מאחל: תקליטור Takliteur
תקליטים קומפקטים,
אוגרה, בלט ומחזמר בוידאו
רח' אבן גבירול 100, ת"א 64046, טל. 03-280903

לארי וצביקה!
אתכם מתחילת הדרך, ולתמיד!
מאחלים:
שרית ספורט בע"מ
שביל התנופה 4 קרית המלאכה
טל. 03-826763

לארי וצביקה!
לפתיחת חנותכם,
המשך הצלחה בכל אשר תפנו
מאחל: זיקו בע"מ
יהושע זינגר יצרני בגדי ספורט

לארי, וצביקה שאלתיאל!
מיטב הברכות!
עלו והצליחו
במקומכם
החדש
מאחיי
לשכת
"בצלאל"

לארי וצביקה!
ברכות לפתיחת החנות
מאחלים:
ג'וקארי יבואני נעלי ספורט
LOTTO, מחבטי סקווש וטניס YAMAHA
טל. 052-571177

אתכם מתחילת הדרך!
עלו והצליחו!
מאחל:
סידי בועז מנהל יחסי ציבור
טל. 03-459184

לארי וצביקה שאלתיאל!
מיטב הברכות עלו והצליחו
מאחלים:
בשגל ספורט בע"מ
יבוא, יצוא ושווק מוצרי ספורט

לארי וצביקה בניו של יוסי
ברכות חמות והרבה הדפסות!
מאחלים: **ישראל ומשה**
סטגון 2000 הדפסות משי
רח' העמל 27 קרית המלאכה ת"א

לארי וצביקה!
מיטב הברכות לפתיחת החנות!
מאחלים:
חנויות אבנעל, אמנון וגדי
רחוב נחלת בנימין 24 תל-אביב
רחוב אלנבי 44 ת"א, טל. 667387/656441

לארי וצביקה
אתכם מתחילת הדרך ולתמיד!
מאחלים:
אופנת פייר בע"מ

לארי וצביקה
ברכות חמות
לפתיחת החנות
מאחל:
צמתי, סוכנויות ביטוח
טאלה 24 ת"א
טל. 03-663147/663146

לארי וצביקה!
עלו והצליחו, אתכם לאורך כל הדרך!
מאחל:
יעקב רובינשטיין בע"מ
יבוא והפצת ציוד ספורט
ייצור ושווק אופנת ספורט, שווק נעלי ספורט
רחוב עמל 29 קרית המלאכה, טל. 03-811960

לארי וצביקה!
אתכם מתחילת הדרך, ולתמיד!
מאחלים **(אחים סורני) יבוא ושווק**
מוצרי ספורט בע"מ
רח' דבוטינסקי 35, בניין עסים ר"ג
טל. 7511097, 7523431

לארי וצביקה!
אתכם מתחילת הדרך, ולתמיד!
מאחלים: **"עשינו עסק" בע"מ**
סוכנויות שווק והפצה
רח' ברזילי 4 ת"א, טל. 622286/7

לארי וצביקה
ברכות חמות
לפתיחת החנות
מאחלים:
ספורט ברזיל
יבואני מכשירי כושר

לארי וצביקה!
אתכם מתחילת הדרך ולתמיד
מאחלים: DUNLOP Slazenger
עטר ובניו יבואני ציוד טניס,
שולחנות פינגפונג, אופני כושר

לארי וצביקה
ברכות לבביות
מאחלים:
חברת אבנעל נגב גל ה"פוני" שלך
יבואני נעלי PONY

לארי וצביקה!
לפתיחת חנותכם,
המשך הצלחה בכל אשר תיפנו!
מאחלים: **צוות מועדון הבריאות**
דרייפוס נאוטילוס
רחוב בן יהודה 28 ת"א, טל. 03-653066

לארי וצביקה
ברכות לבביות
מאחל
גיא נתן-אביבים (חוו)
טל. 03-419570

לספורט דקל!
אתכם מתחילת הדרך ולתמיד
מאחלים:
דוגלה יבוא ושווק
שביל המפעל 8, קרית המלאכה ת"א
טל. 839008

לארי וצביקה!
מיטב הברכות
מאחלים:
קראוזה ובנו בע"מ
ייצור ושיווק
בגדי ספורט אופנתיים טל. 03-825527
The Laughing Lion

לארי וצביקה!
מיטב הברכות!
מאחלים: **חברת טאץ' דאון**
"לבש מה שהמקצוענים לובשים"
להשיג בחנויות ספורט המובחרות
טל. 053-617606

מוסך מרום צמרת בע"מ
מומחים למכוניות פג'ו, סיטרואן, טלבוט
שרות מוסמך
רחוב ברוך הירש 19
טל. 03-791016, 796427

למוסך מרום צמרת
שפע ברכות
ואחולים
קלילת יופי
תמר זולוצקי

ליעקב לוי
הרבה ברכות
לרגל הזכיה
מאחל:
דפוס אידיאל בע"מ
לילנבלום 15 ת"א
טל. 03-656548

למוסך מרום צמרת
ברכותינו הנאמנות
רדיו מילאנו
טל. 5447999
אבן גבירול 184 ת"א
(תחנת דלק פז)
(מול גני התערוכה)

למוסך מרום צמרת
שפע ברכות, המשיכו בדרך זו
רחמים כהן
יבוא ושווק חלפים לרכב
השיה 13 ת"א, טל. 03-333663

למוסך מרום צמרת
שפע ברכות לזכיה
שרותי חשמל ומכוניות
דיאמנט - תג'ד
דרך חירש 19 בני-ברק

למוסך מרום צמרת
ברכות חמות
מאחלים: **ישראל הלפרין**
ומוסכי הגליל בע"מ
מורשה: פג'ו טלבו וסיטרואן
מפרץ חיפה, טל. 04-727703

ליעקב לוי מוסך מרום צמרת בע"מ
איחולים לבביים
שרות בלמים טל. 219381

למוסך מרום צמרת
בהצלחה, והמשך שיתוף פעולה פורה
מברכים:
שלוה דויד קלקס
סוכנות ביטוח טל. 245104/5

למוסך מרום צמרת
שפע ברכות
ואיחולים לבביים
הרשקוביץ יהודה
מרכז גופים לרכב
דרך פ"ת 44 ת"א

ליעקב ולצוות המוביל
אתכם ביד אחת להצלחה ושגשוג
מאחל: **מוסך אלי**
פחחות, צבע וצמיגים
חצלע 22 רמת-גן, טל. 7627193

ליעקב לוי
ולמוסך מרום צמרת
ברכות לזכייתכם
עלו והצליחו
בהמנן 101 בני-ברק

ליעקב ודני!
ברכות ואיחולים לקבלת התואר
תו צרכנות הוגנת 89-1988
מזאב גולדשמיט